

Broj: 03-02-2190-90/2023
Dana; 12.04.2023. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

PRILAGODBA:			
Organizacioni broj	Klasifikacioni broj	Redni broj	Datum prijema
03-02-2190-90/2023		17-54/13	

SKUPŠTINA UNSKO-SANSKOG KANTONA

PREDMET: Izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona za 2022. godinu, dostavlja se

Na osnovu člana 96. Poslovnika Skupštine Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj: 9/17 i 11/21), u prilogu vam dostavljamo Izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona za 2022. godinu, uz sljedeće:

O b r a z l o ž e n j e

Vlada Unsko-sanskog kantona je na svojoj 13. sjednici održanoj dana 12.04.2023. godine razmatrala i Zaključkom broj: 03-02-2190-90/2023, prihvatila Izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona za 2022. godinu, broj: 502/23 od 31.03.2023. godine, predlagača Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike, koji vam se dostavlja na razmatranje.

S poštovanjem,

Prilog: Izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona za 2022. godinu (4x)

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Na osnovu člana 16. Zakona o Vladi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 5/08), člana 27. stav (1) alineja 13. Zakona o ustanovama („Službeni list Republike Bosne i Hercegovine“, br. 6/92, 8/93 i 13/94), člana 2. stav (2) Odluke o metodologiji i rokovima za izradu programa rada i izvještaja o radu koji se upućuju Skupštini i Vladi Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, br. 3/14 i 4/14), na prijedlog Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike, Vlada Unsko-sanskog kantona, na 13. sjednici održanoj dana 12.04.2023. godine, d o n o s i:

ZAKLJUČAK

I

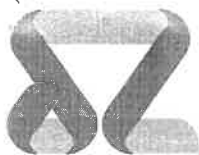
Prihvata se Izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona za 2022. godinu , broj: 502/23 od 31.03.2023. godine i isti se upućuje Skupštini Unsko-sanskog kantona, na razmatranje.

II

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

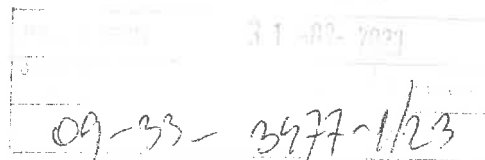
Broj: 03-02-2190-90/2023
Bihać, 12.04.2023. godine

Broj 502/23
Datum: 31-03-2023

2023/03/31

**MINISTARSTVO ZDRAVSTVA,
RADA I SOCIJALNE POLITIKE USK-a**

glo

PREDMET: Izvještaj o radu i poslovanju ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2022.godinu , - dostavlja se;

Poštovani,

U skladu sa Metodologijom i rokovima za izradu Izvještaja o radu i poslovanju, u prilogu Vam dostavljamo Izvještaj o radu i poslovanju za 2022.godinu ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a, sa revizorskim izvještajem, usvojen na XXXIII-oj redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU ZJZ USK-a, održanoj dana 30.03.2023.godine, na daljnje postupanje.

S poštovanjem,

Prilog:

- Izvještaj o radu i poslovanju ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2022.godinu.
- Odluka UO broj:247/2023
- Izvještaj o radu UO ZU ZJZ USK-a broj:245/2023 od 30.03.2023
- Odluka UO broj:246/2023
- Izvještaj o radu direktora ZU ZJZ USK-a broj:243/23 od 30.03.2023
- Odluka broj:244/2023 od 30.03.2023.
- Revizorski izvještaj

DIREKTOR

Zarina
Prim. dr. Zarina Mulabdić
spec. epidemiolog

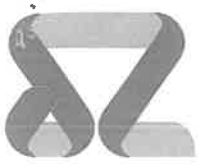
Dostavljeno:

Naslovu
- a/a

IZVJEŠTAJ O RADU DIREKTORA USTANOVE ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO UNSKO - SANSKOG KANTONA ZA 2022 GODINU

Bihać Mart 2023.godine

Broj:243/23.

Datum:30.03.2023.

PREDMET: Izvještaj o radu direktora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK za period 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, dostavlja se;

Poštovani,

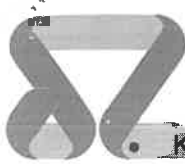
Kriza izazvana širenjem korona virusa definisala je ovaj izvještajni period u koji sam uložila maksimalne napore kako bi dala svoj doprinos u sprečavanju širenja epidemije. Obzirom na razvoj epidemiološke situacije u USK uzrokovane virusom SARS-COV-2, a s ciljem zaštite života i zdravlja stanovništva na području Kantona, uložen je veliki trud što podrazumjeva neke od aktivnosti:

- Kontinuiran rad, kako bi kao epidemiolog, direktor Ustanove i član Kriznog štaba i Operativne grupe sproveda sve neophodne mjere organizacije rada u specifičnim uslovima,
- uvela sve neophodne mjere organizacije rada epidemioloških službi i druge posebne epidemiološke mjere vezane uz virus SARS-CoV-2, za vrijeme dok traje proglašena epidemija bolesti COVID-19.
- Kao specijalista epidemiologije bila sam u stalnoj pripravnosti i raspolaganju svim nivoima kantonalne vlasti, zdravstvenim ustanovama Kantona, velikom broju pacijenata, privatnim i društvenim subjektima te medijima;
- Kontinuirano sam surađivala sa svim subjektima na nivou Federacije, a u vezi aktuelne situacije;
- Sačinila mjere zdravstvenog nadzora kao i mjera prevencije tokom cijele pandemije-epidemije
- Kontinuirano izvještavala o aktuelnoj epidemiološkoj situaciji, a na osnovu analize i evaluacije svih raspoloživih podataka,
- Učestvovala u promotivnim i edukativnim aktivnostima te sačinjavala preporuke za sve subjekte,
- Vršila trijažu na graničnom prekazu, kao i trijažu kontakata visokog i niskog rizika,

Svakodnevno pružala stručno - metodološku pomoć svim segmentima zdravstvenog sektora te davala preporuke kao i upute stanovništvu i ostalim subjektima (škole, kolektivi, zdravstvene ustanove, vrtići, hoteli, starački domovi, javni prevoz...) u smislu preporuka za testiranje, izolaciju, liječenje te uputstava o načinu sprovođenja mjera i dr..

- Kontinuirano telefonski komunicirala sa relevantnim subjektima i stanovništvom i medijima,
- Vršila praćenje zdravstvenog stanja oboljelih,
- Izradila i dopunjavala Protokol zdravstvenog nadzora nad Migrantskom populacijom vezanom za COVID -19,
- Davala mišljenje za formiranje izolatorija i testiranje u MC,
- Kontinuirano davala saopštenja za javnost (RTV, radio, pisani mediji...)
- Kontinuirano izvještavala Kantonalno i Federalno ministarstvo zdravstva te Kantonalni krizni štab o aktuelnoj situaciji.

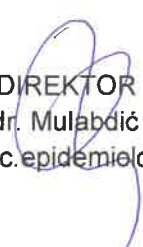
Pored krize izazavne pandemijom u istom periodu značajno sam radila na unapređenju svih nivoa zdravstvene zaštite kroz propisanu djelatnost Ustanove, što podrazumjeva;

- Kontinuirano primjenjivanje svih akata (Podzakonski akti Ustanove donose se i usklađuju prema važećim zakonima - rad Ustanove temelji se na Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Zakonu o javnim nabavkama, Zakonu o radu, itd.);
- Kapacitirala sam Ustanovu deficitarnim kadrovima čime je ostvarena pretpostavka ljudskih resursa i jačanja timova u okviru naše Ustanove, ovaj trend nastaviti ću i u budućem periodu;
- Dostavljen je Program rada sa financijskim planom za 2023. godinu ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a,
- Uspješno je okončan postupak nabavke vakcine protiv sezonske gripe za 2022./2023. godinu;
- Javne nabavke sprovode se u skladu sa Zakonom;
- Zaključeni su Ugovori sa vodovodnim preduzećima na području USK-a;
- Koordinator sam za sprovođenje obaveznog programa imunizacije za USK;
- Aktivno sam učestvovala u istraživanju i izradi publikacije na temu **“Upotreba sredstava ovisnosti i stilovi ponašanja kod učenika osmih razreda osnovnih škola na USK-u”**, a cilj je bio je prikupiti podatke i informacije o karakteristikama i obrascima ponašanja kod ciljne skupine, što bi mogao biti putokaz za formiranje strategije za edukaciju o istraživanoj problematici.
- Aktivno sam učestvovala u obilježavanju svjetskih dana zdravlja prema kalendaru zdravlja od strane Svjetske zdravstvene organizacije, što podrazumjeva pisanje članaka za web stranicu Zavoda, te davanje izjava u sredstvima javnog informisanja ;
- Član sam radne grupe za imlementaciju projekta: „Reforma javnog zdravstva II“ za područje države BiH;
- Aktivno sam učestvovala u medijskim emisijama sa temama iz oblasti javnog zdravstva;
- U 2022. godini nastavila sam kao član NTP jedinice redovito mjesečno izvještavanje prema Federalnoj NTP jedinici;
- Izrađen je “ Program prevencije karcinoma jetre primjenom vakcine protiv Hepatitisa “B” kod zdravstvenih radnika” i dostavljen na dobijanje saglasnosti Ministarstva zdravstva ;
- Član sam Kriznog štaba pri Civilnoj zaštiti USK-a,te samim time učestvujem u donošenju odluka u vanrednim situacijama na Kantonu;
- Sačinjen je Program za provođenje sistematske deratizacije na Kantonu;
- Urađena je rekonstrukcija dijela zgrade za potrebe osoba s invaliditetom;
- Aktivno sam učestvovala u izradi Strategije razvoja zdravstva USK-a 2021 - 2027
- U cilju unapređenja školovanja budućih zdravstvenih radnika i obezbjeđivanju kvalitetnog kadra nastavila sam sa praksom suradnje sa Fakultetom zdravstvenih studija, te sam u tu svrhu zaključila Ugovor za obavljanje stručne prakse, pri čemu je Zavod i dalje ostao nastavna baza za studente svih odsjeka FZS;
- Pružena je mogućnost pripravnicima da obave pripravnički staž i osposobe se za samostalni rad, te volonterski rad – stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, na taj način velikom broju mladih omogućeno je polaganje stručnog ispita, što omogućava aplikaciju na radna mjesta;
- Nastavljena je aktivna saradnja sa nevladinim sektorom;

- Kontinuirano je vršena edukacija zaposlenika i stvaranje boljih uvjeta rada;
- Kontinuirano je rađeno na unapređenju djelatnosti preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima;
- Nastavljena je primjena integriranog sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa BAS EN ISO 9001/2015 ;
- Izvršeno je servisiranje i kalibracija laboratorijske opreme prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/ IEC 17 025, kao i nabavka nedostajuće laboratorijske opreme,
- Uspješno provedena tranzicija na novo izdanje satandarda BAS EN ISO/IEC 17025; Opći zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija (Zahtjevi u vezi sa upravljanjem - sistem i Tehnički zahtjevi) i reakreditacijski audit sistema upravljanja od strane Instituta za akreditaciju BiH "BATA".
- Započeli smo s uvođenjem još jednog standarda za poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga koje sprovodi Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine (AKAZ).
- Nastavljena kontinuirana suradnja sa Veterinarskim sektorom, Kantonalnom inspekcijom, Zdravstvenim ustanovama, Obrazovnim ustanovama, Vodovodnim preduzećima, te Zavodima za javno zdravstvo u Državi i regiji sa ciljem multisektorijalnog pristupa rješavanja problema u zdravstvu, a time i poboljšanja kvalitete življenja stanovništva USK-a.
- Kao Kantonalni epidemiolog Zavoda kao i član Operativnog tima za upravljanje migrantskom krizom za sektor zdravstva, svojim radom i iskustvom doprinjela sam kontroli zdravstvenog stanja ove populacije kroz kontrolirani monitoring epidemiološke situacije u istoj i provođenje mjera prevencije bolesti i promocije zdravlja.
- U suradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), organizirali smo predavanja u TRC "Borići" i TRC "Lipa" na temu Spolno prenosive bolesti, COVID - 19 i Upotreba opojnih sredstava, što je imalo za cilj podizanje svijesti migrantske populacije.
- Pored predavanja mjesečno su vršena higijensko - epidemiološka izviđenja, na osnovu čega je sačinjavan izvještaj s prijedlogom mijera za otklanjanje nedostataka, a u cilju sprečavanja izbijanja akcidentnih situacija.

DIREKTOR
Prim.dr. Mulabdić Zarina
spec.epidemiolog

Na osnovu člana 17. Statuta Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK – a i člana 22. Poslovnika o radu Upravnog odbora Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK– a, Upravni odbor Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK– a na XXXIII (tridesetrećoj) redovnoj sjednici održanoj dana 30.03.2023.godine donio je sljedeću:

ODLUKU

I

Prihvata se Izvještaj o radu direktora ZU Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK-a, za 2022.godine.

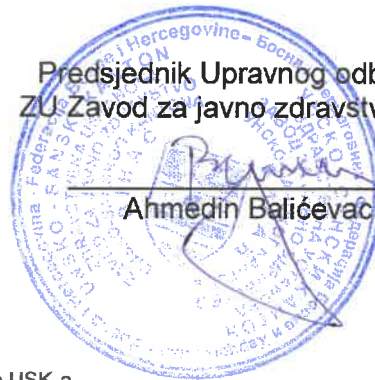
II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj:244/2023.

Datum: 30.03.2023.godine

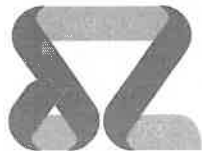
Predsjednik Upravnog odbora
ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a

Ahmedin Balicevac

Dostavljeno:

- Ministarstvo zdravstva i socijalne politike USK-a
- Direktor
- a/a UO

Broj:245/2023

Datum:30.03.2023.

**Predmet: Izvještaj o radu Upravnog odbora ZU Zavod za javno zdravstvo za period
01.01.2022. do 31.03.2023. godine, dostavlja se;**

Poštovani,

U skladu sa metodologijom i naloženim rokom, dostavljamo Vam Izvještaj o radu Upravnog odbora ZU Zavod za javno zdravstvo za period 01.01. 2022 do 31.03.2023.godine.

U periodu 01.01.2022.do 31.03.2023. godine kao organ upravljanja ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a djeluje:

- Upravni odbor imenovan Rješenjem Vlade Unsko sanskog kantona broj 03-017-2051/2020 od 11.08.2020. godine (konačno imenovanje Upravnog odbora).

Svi članovi Upravnog odbora ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a imenovani su u samo jedan Upravni odbor - pet (5) članova.

Naknada za članove Upravnog odbora u ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a isplaćuje se u iznosu od 100,00 KM, a za predsjednika Upravnog odbora u iznosu od 150,00 KM i isplaćuje se pod uslovom da je u mjesecu održana minimalno jedna sjednica Upravnog odbora.

Članovima Upravnog odbora se u ovoj Ustanovi ne isplaćuju troškovi puta,dnevnice ili dr.

Upravni odbor ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a u ovom izvještajnom periodu donio je slijedeće odluke:

Na XVIII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2021.godine, održanoj 26.01.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:134/2022 od 26.01.2022.godine usvaja se Program rada sa finansijskim planom ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2022.godinu.

Odlukom broj:135/2022 od 26.01.2022.godine usvaja se Plan javnih nabavki za 2022.godinu ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH ("SL.glasnik BiH, broj:39/14).

Odlukom broj:136/2022 od 26.01.2022.godine usvaja se Izvještaj o popisu sa 31.12.2021.godine sa prijedlogom Komisija imenovanih Odlukom broj: 774/2021 od 20.12.2021.godine.

Zaključkom broj 137/2022 od 26.01.2022.godine prihvaćena je Informacija o finansijskom izračunu troškova priznavanja VSS stručnih sprema za 3 (tri) radna mjesta sa razlikom utvrđenih koeficijenata između VŠS i VSS.

Zaključkom broj 138/2022 od 26.01.2022.godine prihvaćena je Informacija o finansijskom izračunu troškova povećanja koeficijenata u skladu sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na teritoriji USK-a.

Odlukom broj:139/2022 od 26.01.2022.godine data je saglasnost na Izmjenu i dopunu Jedinog Pravilnika o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:140/2022 od 26.01.2022.godine data je saglasnost na prečišćeni tekst Izmjenu i dopunu Jedinog Pravilnika o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XIX redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 23.02.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:146/2022 od 23.02.2022.godine usvojen je Financijski izvještaj ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za period 01.01.2021. do 31.12.2021, za potrebe FIA-a.

Odlukom broj:147/2022 od 23.02.2022.godine data je saglasnost direktoru ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a, da u skladu sa članom 44. stav 2. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH izvrši pokriće gubitka ranijih godina u iznosu od 128.609,52 KM, iz neraspoređene dobiti ranijih godina.

Na XX redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 28.03.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:152-1/2022 od 28.03.2022.godine prihvata se Izvještaj o radu Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za period 01.01.2021. do 31.03.2022.

Odlukom broj:154/2022 od 28.03.2022.godine prihvata se Izvještaj o radu direktora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za period 01.01.2021. do 31.12.2021.

Odlukom broj:155/2022 od 28.03.2022.godine usvaja se Izvještaj o radu i poslovanju ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2021.godinu, sa revizorskim izvještajem.

Odlukom broj:156/2022 od 28.03.2022.godine poništava se Odluka o pokretanju konkurentskog postupka nabavke servera za potrebe ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a broj: 81/22 od 24.02.2022.godine.

Odlukom broj:157/2022 od 28.03.2022.godine kojom se prihvata prijedlog da se sprovede procedura izmjene i dopune Plana javnih nabavki za 2022.godinu.

Na XXI redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 27.04.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:162-I/2022 od 27.04.2022.godine prihvaćena je informacija o sprovođenju Internog i Nadzornog audita Ustanove..

Odlukom broj:163-II/2022 od 27.04.2022.godine prihvaćena je informacija o implementaciji sistema upravljanja Ustanove i dopuna primjene standarda prema AKAZ-u.

Na XXII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 31.05.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:166/2022 od 31.05.2022.godine prihvaćena je informacija o izmjeni cijena Cjenovnika usluga ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:167/2022 od 31.05.2022.godine prihvaćena je informacija o Izvještaju o radu i poslovanju ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2021.godinu,nakon usvajanja na skupštini USK-a.

Odlukom broj:168/2022 od 31.05.2022.godine prihvaćena je informacija o sistemu upravljanja i primjeni standarda prema Akazu za potrebe ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:215-1/22 od 27.04.2022.godine pokrenut je konkurentski postupak nabavke vakcine protiv meningokoka za sezonu 2022/2023 za potrebe ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XXIII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 16.06.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:173/2022 od 16.06.2022.godine prihvaćena je informacija o sprovedenom certifikacijskom auditu u ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-,za sistem upravljanja 9001 za 2022.godinu.

Odlukom broj:174/22 od 16.06.2022.godine izmjenjen je Plan javnih nabavki za 2022.godinu ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-,(predmet nabavke -Certificirani referentni materijal SMB).

Odlukom broj:303/22 od 09.06.2022.godine pokrenut je konkurentski postupak nabavke kancelarijskog materijala za potrebe ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XXIV redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 07.07.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:173/2022 od 07.07.2022.godine prihvaćena je informacija o potvrđenoj certifikaciji u ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-,za sistem upravljanja 9001 za 2022.godinu.

Odlukom broj:180/2022 od 07.07.2022.godine prihvaćena je informacija o održavanju edukacije iz oblasti mrtvozorstva u ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-,za sistem upravljanja 9001 za 2022.godinu.

Na XXV redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 25.08.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:185/2022 od 25.08.2022.godine prihvaćena je informacija o Saglasnosti Ministarstva zdravstva,rada i socijalne politike broj:09-33-7198-2/22 od 20.07.2022.godine za zaključivanje Ugovora o radu na određeno vrijeme sistematizovanog radnog mjesta (stručni saradnik u odjeljenju za sanitarnu hemiju) u ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-.

Odlukom broj:186/2022 od 25.08.2022.godine prihvaćena je informacija o upućivanju Žalbe protiv Rješenja FZ4/2/1-31-2-29821-3/22 od 07.07.2022.,kojom se radniku ZU Zavoda za javno zdravstvo USK- a utvrdilo postojanje II kategorije invalidnosti-promjenjena radna sposobnost zbog bolesti i priznalo pravo na raspoređivanje,odnosno zapošljavanje na drugo odgovarajuće radno mjesto.

Na XXVI redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 20.09.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:190/2022 od 20.09.2022.godine kojom je data saglasnost i prihvaćen prijedlog poslodavca za upućivanje Saglasnosti Ministarstvu zdravstva,rada i socijalne politike za zaključivanje Ugovora o radu na određeno vrijeme sistematizovanog radnog mjesta (laborant-u Službi za laboratorijsku dijagnostiku-Odjeljenje za mikrobiologiju) u ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-.

Odlukom broj:191/2022 od 20.09.2022.godine prihvaćen je prijedlog poslodavca na Izmjenu i dopunu Jedinstvenog pravilnika o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XXVII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 28.09.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:199/2022 od 28.09.2022.godine data je saglasnost na Izmjenu i dopunu Jedinog pravilnika o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XXVIII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 31.10.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:204/2022 od 31.10.2022.godine prihvaćena je informacija o postupku medicinskog vještačenja radnika u ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XXIX redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 29.11.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:210/2022 od 29.11.2022.godine data je saglasnost na Pravilnik o unapređenju kvaliteta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Zaključkom broj:212/2022 od 29.11.2022.godine prihvaćena je informacija o akreditaciji-facilitaciji Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK-a.

Zaključkom broj:213/2022 od 29.11.2022.godine prihvaćena je informacija o preispitivanju sistema 17025 prema zahtjevima BATA Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK-a.

Na XXX redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 29.12.2022.godine donešene su:

Odlukom broj:218/2022 od 29.12.2022.godine prihvaćena je informacija o Strateškom planu razvoja Zdravstvene ustanove Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:219/2022 od 29.12.2022.godine prihvaćena je informacija o komunikacijskoj i medijskoj strategiji Zdravstvene ustanove Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:220/2022 od 29.12.2022.godine prihvaćena je informacija o Povelji o pravima pacijenata Zdravstvene ustanove Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Na XXXI redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 26.01.2023.godine donešene su:

Odlukom broj:227/2023 od 26.01.2023.godine data je saglasnost na Izmjenu i dopunu Jedinog pravilnika o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:230/2023 od 26.01.2023.godine usvaja se Program rada sa finansijskim planom Zdravstvene ustanove ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2023.godinu.

Odlukom broj:231/2023 od 26.01.2023.godine usvaja se Plan javnih nabavki za 2023.godinu Zdravstvene ustanove ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Sl.glasnik BiH broj:39/14 i 59/2022).

Odlukom broj:232/2023 od 26.01.2023.godine usvaja se Izvještaj o popisu sa 31.12.2022.godine sa prijedlogom Komisija imenovanih Odlukom o vršenju popisa br.626/2022 od 09.12.2022.

Na XXXII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 28.02.2023.godine donešene su:

Odlukom broj:238/2023 od 28.02.2023.godine prihvaćena je informacija o raspisivanju Javnog oglasa za prijem u radni odnos Višeg stručnog saradnika u Službi za socijalnu medicinu i ekonomiku zdravstva (1 izvršioc) i Stručnog saradnika u Odjeljenju za sanitarnu hemiju-Služba za laboratorijsku dijagnostiku (1 izvršioc) u ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a.

Odlukom broj:239/2022 od 28.02..2023.godine prihvaćena je informacija o drugoj facilitaciji u ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u FBiH.

Na XXXIII redovnoj sjednici Upravnog odbora ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a imenovanog Rješenjem Vlade USK-a broj: 03-017-2051/2020 od 11.08.2020.godine, održanoj 30..03.2023.godine donešene su:

Odlukom broj:244/2023 od 30.03.2023.godine prihvaćen je Izvještaj o radu direktora ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, za 2022 godinu.

Odlukom broj:246/2023 od 30.03.2023.godine prihvaćena je Izvještaj o radu Upravnog odbora ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, za period 01.01.2022-31.03.2023. godine.

Odlukom broj:247/2023 od 30.03.2023.godine prihvaćen je Izvještaj o radu i poslovanju ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, za 2022 godinu, sa revizorskim izvještajem.

Odlukom broj:248/2023 od 30.03.2023.godine data je saglasnost direktoru ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, da u skladu sa članom 44.stav 2. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH izvrši pokriće gubitka ranijih godina u iznosu od 140.018,88 KM, iz neraspoređene dobiti ranijih godina.

Svi Izvodi iz Zapisnika održanih sjednica su usvojeni.

S poštovanjem,

Predsjednik Upravnog odbora
ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a :

Ahmedin Balićevac

Dostavljeno:

-Naslovu
-a/a UO

Na osnovu člana 17. Statuta Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK – a i člana 22. Poslovnika o radu Upravnog odbora Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK– a, Upravni odbor Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK– a na XXXIII (tridesetrećoj) redovnoj sjednici održanoj dana 30.03.2023.godine donio je slijedeću:

ODLUKU

I

Prihvata se Izvještaj o radu Upravnog odbora ZU Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK-a za period 01.01.2022-31.03.2023.godine.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj:246/2023.

Datum: 30.03.2023.godine

Predsjednik Upravnog odbora
ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a

Ahmedin Balićevac

Dostavljeno:

- Ministarstvo zdravstva i socijalne politike USK-a
- Direktor
- a/a UO

Na osnovu člana 17. Statuta Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK – a i člana 22. Poslovnika o radu Upravnog odbora Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK– a, Upravni odbor Zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK– a Bihać, na XXXIII (tridesettrećoj) redovnoj sjednici održanoj dana 30.03.2023.godine donio je slijedeću:

ODLUKU

I

Usvaja se Izvještaj o radu i poslovanju ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a za 2022.godinu, sa revizorskim izvještajem.

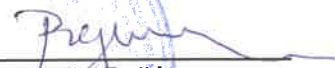
II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj:247/2023

Datum: 30.03.2023.godine

Predsjednik Upravnog odbora
ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a

Ahmedin Balićevac

Dostavljeno:

- Ministarstvo zdravstva i socijalne politike USK-a
- Direktor
- Službi računovodstva
- a/a UO

**IZVJEŠTAJ O RADU
ZDRAVSTVENE USTANOVE ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
UNSKO - SANSKOG KANTONA ZA 2022 GODINU**

Bihać, Mart 2023.godine

Zdravstvena ustanova
**ZAVOD ZA JAVNO
ZDRAVSTVO USK-a**

JIB: 4263201190008
A: Dr. Irfana Ljubijankića bb
77000 Bihać, BIH

T/F: +387 37 351-799; 351-800
E: zjusk@bih.net.ba
W: www.zjusk.com.ba

LIČNA KARTA

NAZIV : Zdravstvena ustanova zavod za javno zdravstvo USK

SJEDIŠTE: Bihać

ADRESA : Dr.Irfana Ljubijankića bb, Bihać

DJELATNOST : Javno – zdravstvena djelatnost sekundarnog nivoa

PRAVNI STATUS: Javno - zdravstvena ustanova

IDENTIFIKACIINI BROJ: 4263201190008

TELEFON : 037/ 351-799 , 351-800

E-mail : zjzusk@bih.net.ba

Web stranica www.zjzusk.com.ba

ODGOVORNA OSOBA: Prim.dr. Zarina Mulabdić, specijalista epidemiolog

BROJ ZAPOSLENIH : 42 zaposlenih na neodređeno.

Sadržaj Izvještaja o radu:

I Uvod.....	1
II Normativni dio	3
III Tematski dio.....	4
IV Kapitalni projekti	42
V Ocjena stanja postignuti rezultata	43
VI Programska orijentacija.....	51
VII Izvršenje planiranih kontinuiranih poslova	53
VIII Pregled unutrašnje organizacije kadrovske i materijalne sposobnosti.....	53
IX Način ostvarivanja saradnje sa federalnim organima, drugim kantonim, općinama obdusmenimadruho.....	57
Financijski izvještaj o poslovanju.....	58

I UVODNI DIO

Zavod za javno zdravstvo USK-a je vodeća ustanova u praksi i uslugama sistema javnoga zdravstva našeg Kantona, a djelatnost istoga je organizirana kroz rad pet stručnih službi koje brinu o provođenju mjera zdravstvene zaštite i pružanju zdravstvenih usluga na području očuvanja i unapređenja zdravlja građana, kontroli i sprečavanju zaraznih i kroničnih bolesti, poticanju kvalitete i praćenju uvjeta životne i radne okoline, zdravstvenom prosvjećivanju i promicanju zdravlja naročito vulnerabilnih skupina stanovništva. Zahvaljujući svojim naporima i ulaganjima vlastitih financijskih sredstava, Zavod je uveo sisteme upravljanja BAS EN ISO/IEC 17025 i BAS EN ISO 9001/2008 te sproveo tranzicije u skladu sa novim zahtjevima standarda za sistem upravljanja kvalitetom BAS EN ISO 9001/2015; i na taj način obezbjedio konkurentnost na tržištu. Kako bi ostali konkurentni na tržištu i dalje nastojimo razvijati nove tehnologije, zanačljati opremu, ulagati u ljudske potencijale, odnosno stručnu edukaciju zaposlenika. Kroz uvodni dio nastojimo u kratkim crtama opisati ulogu i godišnje aktivnosti, a što će detaljno biti opisano kroz daljnji sadržaj.

U 2022. godini nastavljeno je kontinuirano praćenje, obrada, analiziranje podataka o stanju i kretanju TBC-a, predlaganje odgovarajućih mjera za sprečavanje i suzbijanje ove bolesti, te vršenje nadzora nad sprovođenjem tih mjera.

Data su stručna mišljenja:

- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Dom zdravlja Bosanski Petrovac sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Lječilište Gata, Bihać sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Stručno Mišljenje na dopunu plana specijalizacija za ZU Dom zdravlja Bihać za 2022.godinu;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o radu ZU Dom zdravlja Bihać, čiji je sastavni dio Sistematizacija radnih mjesta i Opis poslova, sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Stručno Mišljenje na plan specijalizacija za ZU Dom zdravlja Sanski Most za 2022.godinu;
- Stručno Mišljenje na plan specijalizacija za Opštu stomatološku ordinaciju Dr Mirela Papić, Cazin za 2022.godinu;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;

- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji poslova ZU Dom zdravlja Bosanski Petrovac sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Dom zdravlja Velika Kladuša sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Opća bolnica Sanski Most sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta sa opisom poslova i radnih zadataka ZU Dom zdravlja Ključ sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o organizaciji i sistematizacija radnih mjesta ZU Dom zdravlja Cazin sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Stručno mišljenje na dopunu plana specijalizacija za Opštu stomatološku ordinaciju "Dental studio Sana" Sanski Most za 2022.godinu;
- Stručno Mišljenje na plan specijalizacija i subspecijalizacija za 2023.godinu zdravstvenih ustanova na Unsko sanskom kantonu a koje su iskazale potrebu i dostavile zahtjeve i prijedloge potrebnih specijalizacija i subspecijalizacija (ZU Kantonalna bolnica dr Irfan Ljubijankić, Bihać, ZU Opća bolnica Sanski Most, ZU Dom zdravlja Bihać, ZU Dom zdravlja Cazin, ZU Dom zdravlja Bužim, ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a i ZU Lječilište Gata, Bihać;

Također je nastavljen kontinuiran rad NTP jedinice koja je za USK formirana u sklopu projekta "Daljnjeg jačanja DOTS strategije" - mjesečno izvještavanje; Vršeno redovito šifriranje uzroka smrti na obrazacu DEM 2.

Urađen je godišnji izvještaj o radu javno zdravstvenih ustanova na području U/S kantona kao i Izvještaj o radu privatnih zdravstvenih ustanova za isti period te isti prosljeđen nadležnim institucijama. U softversku bazu Zavoda za javno zdravstvo FBiH kontinuirano se vrši unos individualnih izvještajnih obrazaca.

Epidemiološka situacija tokom 2022. godine cijeni se kao potencijalno rizična, što je rezultat nedostatnog prijavljivanja zaraznih bolesti, pogotovo u periodu daljnog priliva migranata i aktuelnih akcidentnih situacija, kao što je pojava novog korona virusa te mutacija istog, što predstavlja značajan rizik za Kanton i državu, a zahtijeva brzu pripremu i odgovor zdravstvenog sistema, ali i međuresorne aktivnosti.

Od samih početaka krizno upravljanje epidemijom bolesti COVID-19 kao i migrantskom krizom temeljilo se na određivanju strateških ciljeva i aktivnosti vezanih za prevenciju, pripravnost, odgovor i oporavak.

Svim relevantnim subjektima dostavljena su stručna metodološka uputstva za izradu planova vakcinacije, kontrolu izvršenja planova, kontrolu hladnog lanca, koordinirano je sa Federalnim zavodom i Federalnim

ministarstvom za nabavku vakcina, praćene su postvakcionalne komplikacije, te vršeno redovito mjesećno izvještavanje kao i kontinuirani zdravstveno - prosvjetni rad u smislu podizanja svijesti stanovništva o znaćaju vakcinacije.

U proteklom periodu, shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti FBiH, a s ciljem praćenja higijensko – epidemiološke situacije i procjene rizika redovito su izvještavani svi relevantni subjekti.

Na osnovnu redovnog praćenja i ocjene higijensko – sanitarnog stanja na području općina USK-a i dalje su evidentni problemi sa dispozicijom kako tećnog tako i krutog otpada, kao i vodoopskrbom. Veliki problem i dalje predstavljaju **lokalni vodovodi** od kojih većina nije pod nadzorom, te bi bilo potrebno riješiti naćin upravljanja nad istima. Ova problematika izražena je već dugi niz godina.

Nastavljen je kontinuirani nadzor nad zdravstvenom ispravnošću vode za piće, hrane i predmeta opće upotrebe i briseva ruku zaposlenih u prometu i proizvodnji hrane, kao i kontinuirano sprovođenje kontrole zraka zatvorenih prostora i sterilnosti. Kontinuirano je vršen zdravstveni nadzor nad vodovodima uz ažuriranje kartoteka. Sprovodile su se fakultativne imunizacije sa posebnim osvrtom na antirabićnu zaštitu.

Vršeno je redovito sprovođenje zdravstvenih pregleda osoba pod zdravstvenim nadzorom, te izvještavanje o kliconošama sukladno Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službene novine FBiH“broj: 29/05).

Sproveden je nadzorni audit sistema upravljanja kvalitetom BAS EN ISO 9001/2015 i BAS EN ISO/IEC 17025.

II **NORMATIVNI DIO**

ODREDNICE POSLOVNE POLITIKE ZU ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO USK-a

Za obavljanje Zakonom utvrđene djelatnosti i poslova unutar Zavoda, a shodno propisanim uvjetima, ova Ustanova posjeduje i rukovodi se primjenom slijedećih akata:

- Odluka Vlade i Skupštine USK-a broj: 01-1-52/98 („Službeni glasnik“ USK-a broj: 9/98) kojom je ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a osnovan i kao takva Ustanova, obavlja javno - zdravstvenu djelatnost sekundarnog nivoa za područje Unsko-sanskog kantona primjenjujući odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH, kao i standarde i normative zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- Rješenje Federalnog ministarstva zdravstva broj: 02-5-2788/96 od 02.06.1997.godine o ispunjavanju uvjeta, prostora, medicinsko-tećničke opreme i stručno-medicinskog kadra za obavljanje poslova kontrole zdravstvene ispravnosti živećnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u mikrobiološkom i hemijskom laboratoriju ove Ustanove;
- Rješenje Kantonalnog suda u Bihaću, broj:U/-19/98 od 25.08.1998.godine kojim je ova Ustanova upisana u Sudski registar;
- Rješenje Općinskog suda u Bihaću broj:017-0-Reg-09-000008 od 20.03.2009.godine, kojim je u Sudskom registru upisana ispravka Rješenja Općinskog suda u Bihaću broj: 017-0-Reg-09-000050 od 12.01.2009.godine kojim je pored već upisanih djelatnosti kao djelatnost subjekta upisana i

djelatnost Zdravstveno-preventivne prakse i Sanitarne i druge djelatnosti;

- Odluka o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik“ BiH broj 47/10);
- Zakon o pečatu Unsko-sanskog kantona („Službeni list“ Unsko-sanskog kantona broj 01/95 i 3/97 i „Službeni glasnik“ Unsko-sanskog kantona broj 18/04);
- Odluka Skupštine Unsko-sanskog kantona broj:01-02-3-359/12 od 21.06.2012. godine o izmjenama Odluke o osnivanju zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK-a;
- Odluka Vlade USK-a broj: 03-017-3791/2014, Saglasnost na izmjenu i dopunu Statuta ZU Zavoda za javno zdravstvo USK-a:
- Odluka Skupštine Unsko-sanskog kantona broj: 01/2-49-6-2118-1/14 od 13.02.2014. godine o metodologiji i rokovima za izradu Programa rada i Izvještaja o radu koji se upućuju u daljnju proceduru;
- ZU Zavod za javno zdravstvo je jedina zdravstvena ustanova na području USK-a koja ima implementiran sistem upravljanja kvalitetom prema ISO standardima;
- ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a usklađuje svoj rad sa evropskim standardima BAS EN ISO 9001/2015; dokazana je usklađena primjena što je i potvrđeno Certifikatom TIC 15 100 138551 ove Ustanove-područje primjene - pružanje usluga iz oblasti djelatnosti zdravstva sekundarnog nivoa;
- Zavod je nastavio slijediti propisane standarde i dokazao usklađenu primjenu po Pravilniku , što je potvrđeno prema proceduri certificiranja za područje primjene - pružanje usluga iz oblasti djelatnosti javnog zdravstva sekundarnog nivoa,a što je rezultiralo uspješnom recertifikacijom Ustanove.

III TEMATSKI DIO

REALIZACIJA PROGRAMA RADA ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO USK ZA 2022. GODINU KOJI SE DIJELOM FINANCIRAJU IZ SREDSTAVA ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA USK

1.SLUŽBA SOCIJALNE MEDICINE, ORGANIZACIJE I EKONOMIKE ZDRAVSTVA

U okviru podsistema stanovništvo, Zavod ima razvijen monitoring demografskih i vitalnih kretanja, evidenciono-statističkog praćenja morbiditeta, mortaliteta i drugih pozitivnih i negativnih parametara zdravlja.

Periodično statističko izvještavanje prema Zakonu o evidencijama u oblasti zdravstva (Službene novine Federacije BiH broj 37/12), Pravilnikom o načinu i rokovima dostavljanja i obliku i formi zbirnih izvještajnih obrazaca, Pravilniku o obliku, sadržaju i načinu vođenja individualnih izvještajnih obrazaca i drugih pomoćnih obrazaca za vođenje evidencija (Službene novine Federacija BiH, broj 61/18 i 72/22). Služba socijalne medicine, organizacije i ekonomike zdravstva nakon matematičko logičke kontrole izvještaja dobivenih sa terena, sumira i izrađuje periodične izvještajne obrasce o radu zdravstvenih ustanova za USK-a, te vrši matematičko-logičku kontrolu i obradu individualnih izvještaja za Kanton.

Zavod za javno zdravstvo F BiH je u cilju olakšanja popunjavanja i dostavljanja obrazaca/prijava, kao i formiranje registra radi dobijanja što kvalitetnijih zdr. statističkih izvještaja na nivou FBiH, potpisao ugovor sa IT firmom i izradio softversko rješenje/softversku aplikaciju koja je koncipirana na način da svaka individualna prijava ima svoju bazu za analizu po svim parametrima, dok se iz zbirnih izvještajnih obrazaca, u zavisnosti od unosa, mogu producirati mjesečni, tromjesečni i godišnji izvještaji za nivo Kantona. Gore pomenuta softverska aplikacija instalirana je i našem Zavodu, gdje Služba socijalne medicine aktivno animira i podstiče sve zdravstvene ustanove na USK koje imaju instalirane VPN-te da unose individualne i zbirne izvještajne obrasce u softversku aplikaciju, a u cilju dobivanja što kvalitetnijih zdr. statističkih podataka. Također gore pomenuta Služba aktivno unosi i analizira sve individualne i zbirne izvještajne obrasce za one zdravstvene ustanove koje ne koriste softversku aplikaciju, te vrši matematičko logičku kontrolu unešenih zdravstveno statističkih podataka od strane onih zdravstvenih ustanova koji istu koriste.

Zakon nalaže da se sve evidencije u oblasti zdravstva moraju voditi u pisanom i elektronskom obliku, pa shodno tome u softverskoj aplikaciji postoji mogućnost printanja unešenih obrazaca, koji bi se dostavljali Zavodu radi matematičko logičke kontrole unešenih izvještaja i analize istih.

Služba socijalne medicine, organizacije i ekonomike zdravstva izradila je Izvještaje o radu javno zdravstvenih ustanova na Kantonu u 2022. godini prema Planu i Programu statističkih istraživanja od interesa za FBiH.

Izrađen je i Publikovan " Pregled zdravstvenog stanja stanovništva, rada javno zdravstvenih ustanova i organizacije zdravstvene zaštite na području Unsko - sanskog kantona u 2021. godini, isti je dostavljena relevantnim institucijama na USK-u. .

Područje Unsko - sanskog kantona prostire se na 4.125 km², a broji 264.248 stanovnika prema procjeni u 2021. godini. Gustina naseljenosti za Kanton iznosi 64 stanovnika na 1 km², sa najvećom gustinom naseljenosti u Cazinu 182 stanovnika na 1 km², a najmanjom u Bos.Petrovcu sa 9 stanovnika na 1 km².

U 2021. godini registrirano je 2.697 umrlih stanovnika, 1341 živorođene djece, te 7-oro umrle dojenčadi. Stopa nataliteta iznosi 5,1 ‰, stopa općeg mortaliteta je 10,2 ‰, a prirodni priraštaj je i dalje je izrazito nepovoljan sa -5,1 ‰.

Od ukupno rođenih, 51% su muškog, a 49% ženskog pola, a porođaji se obavljaju u bolnicama i porodilištima, dakle uz stručnu pomoć. Stalni pad nataliteta i prirodnog priraštaja ima za posljedicu starenje stanovništva.

Stopa izdržavanog stanovništva na Unsko sanskom kantonu već duži period ima visoku vrijednost i u 2021. godini je iznosila 38,47%.

Tabela 1. Prikaz stope nataliteta sa stopama prirodnog priraštaja u 2020 i 2021. godini

R/B	Općina/Grad	2020.godina				2021.godina			
		Ukupno živorođenih	Stopa nataliteta	Broj	Stopa /1000	Ukupno živorođeni	Stopa nataliteta	Broj	Stopa/ 1000
1.	Bihac	353	6.3	-270	-4.8	329	6.0	-381	-6.9
2.	Bos.Krupa	119	4.8	-153	-6.2	114	4.6	-170	-7.0
3.	Bos.Petrovac	26	4.1	-75	-11.8	25	4.1	-118	-19.2
4.	Bužim	168	8.7	5	0.3	134	7.0	-22	-1.1
5.	Cazin	341	5.2	-238	-3.6	319	4.9	-189	-2.9
6.	Ključ	30	1.9	-126	-8.0	54	3.5	-107	-6.9
7.	S.Most	138	3.5	-194	-4.9	89	2.3	-221	-5.6
8.	V.Kladuša	333	8.3	-40	-1.0	277	7.0	-148	-3.7
	UKUPNO	1.508	5.7	-1091	-4.1	1341	5.1	-1356	-5.1

Stopa prirodnog priraštaja je izrazito nepovoljna i za Kanton iznosi -5,1 ‰; najniža stopa je u B.Petrovcu sa -19,2 ‰, a najviša u Bužimu sa -1,1 ‰.

Tabela 2. Indikatori za ocjenu stope prirodnog priraštaja

Ocjenu stope prirodnog priraštaja	Visina stope
Izrazito nepovoljna	<5 ‰
Nepovoljna	5,9 ‰
Povoljna	10-12 ‰
Jako visoka	>12 ‰

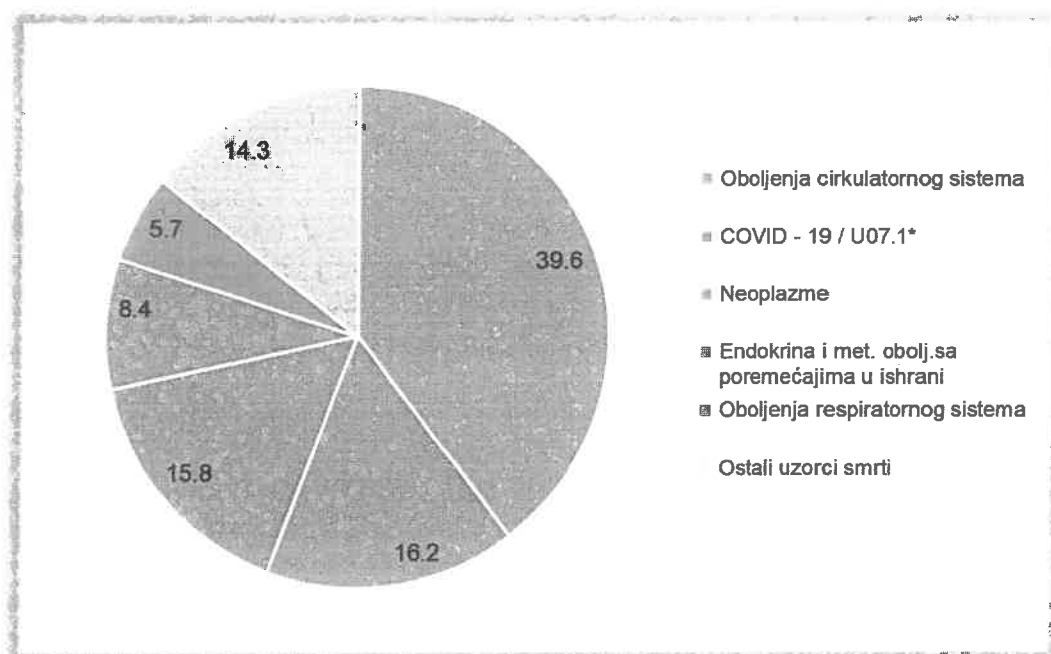
Podaci nam ukazuju da imamo izrazito nepovoljan prirodni priraštaj na području Unsko - sanskog kantona i to predstavlja značajan podatak u ukupnom zdravstvenom stanju, s obzirom da rađanje predstavlja jedan od najznačajnijih parametara zdravstvenog stanja stanovništva.

Tabela 3. Distribucija broja umrlih po polu i stope mortaliteta na području Kantona u 2020 i 2021. godini

R/B	Općina/Grad	2020.godina				2021.godina			
		Ukupno umrlih	Ukupno umrlih		Stopa mortaliteta	Ukupno umrlih	Ukupno umrlih		Stope mortaliteta
			M	Ž			M	Ž	
1.	Bihac	623	315	308	11.2	710	347	363	12.8
2.	Bos.Krupa	272	151	121	11.1	284	141	143	11.7
3.	Bos.Petrovac	101	56	45	15.9	143	76	67	23.3
4.	Bužim	163	83	80	8.5	156	81	75	8.1
5.	Cazin	579	298	281	8.9	508	251	257	7.8
6.	Ključ	156	87	69	10.0	161	90	71	10.4
7.	S.Most	332	175	157	8.4	310	155	155	7.9
8.	V.Kladuša	373	185	188	9.3	425	207	218	10.7
	UKUPNO	2.599	1350	1249	9.8	2697	1348	1349	10.2

Vodeći uzroci smrti na području Unsko - sanskog kantona u 2021. godini su oboljenja cirkulatornog sistema (I00-I99): akutni infarkt miokarda (117,3/100.000), moždani udar (104,4/100.000), kardiomiopatija (59,0/100.000), i dr. Na drugom mjestu nalazi se novi koronavirus COVID-19. Na trećem mjestu su maligne neoplazme gdje su maligne neoplazme bronha i pluća na vodećem mjestu. Na četvrtom mjestu su endokrina i metabolička oboljenja sa poremećajima u ishrani (E00-E90), dok su na petom mjestu oboljenja respiratornog sistema (J00 - J99).

Grafiikon 1. Grafički prikaz uzroka smrti u 2021. godini na području Unsko - sanskog kantona

Među vodećim oboljenjima djece predškolske dobi / 0-4 /, te djece i omladine /5-19/ na prvom mjestu nalaze se oboljenja respiratornog sistema, zatim određene infektivne i parazitarne bolesti, kao i oboljenja uha i mastoidnog nastavka, oboljenja kože i potkožnog tkiva i dr. Zbog pogoršane epidemiološke situacije uzrokovane sa COVID - 19 virusom u protekloj godini, među deset vodećih skupina oboljenja kako kod predškolske djece dobnih skupina (0-4), i u populaciji djece i omladine (5-19 godina) registruju se oboljenja uzrokovana novim korona virusom. Također u populaciji djece i omladine (5-19 godina) iz godine u godinu registruju se i oboljenja koštano-mišićnog sistema. Porast incidence ovih oboljenja kod školske populacije dovodi se u vezu sa nedovoljnom fizičkom aktivnošću, nepravilnim držanjem uz dugotrajni boravak za računarom, te je neophodna međusektorijalna suradnja zdravstvenog i obrazovnog sektora za prevenciju istih.

Vodeća oboljenja odraslog stanovništva dobnih skupina 20 do 64, te 65 i više su oboljenja cirkulatornog sistema, oboljenja respiratornog sistema, zatim oboljenja koštano-mišićnog sistema, endokrina i metabolička oboljenja sa poremećajem u ishrani, te Covid 19 koji se ove godine našao u pet vodećih oboljenja ovih dobnih skupina.

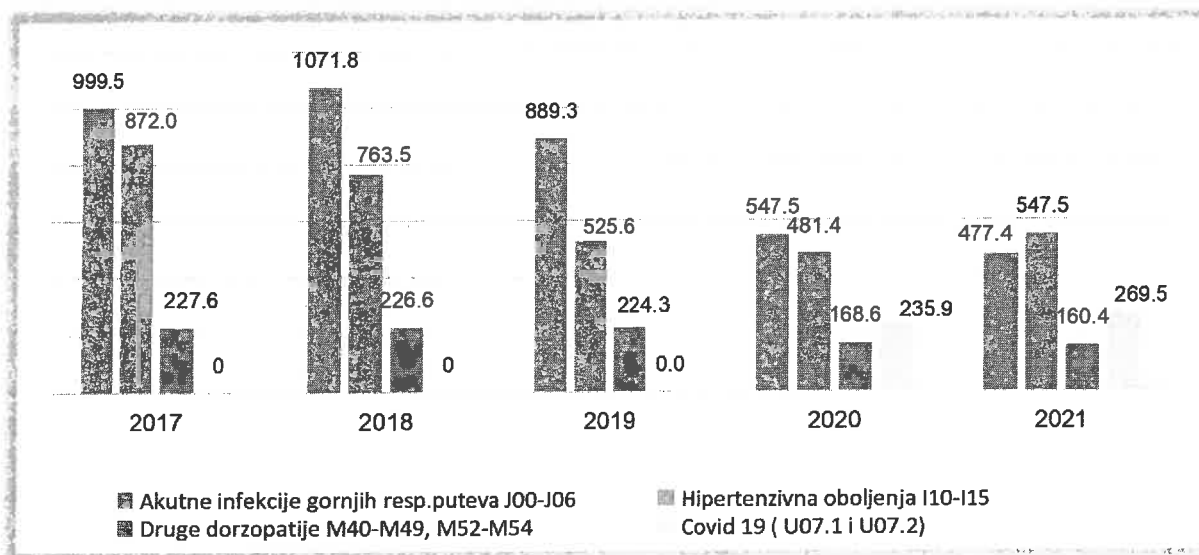
Iz godine u godinu oboljenja cirkulatornog sistema nalaze se na prvom mjestu u deset vodećih oboljenja, što nam ukazuje da stanovništvo neupražnjava zdrave stilove života. Isti bi trebali biti poticani većim promotivno preventivnim aktivnostima. Uzroke određenih oboljenja povezujemo sa ne zdravim stilovima života, a oni se odnose na nepravilnu prehranu od rane mladosti, prehranu bogatu ugljikohidratima uz masnoće, a da pritom nema tjelesne aktivnosti, preveliku izloženost stresu uz socijalni aspekt koji se odnosi na nezaposlenost i beznađe.

Kod registrovanog morbiditeta ukupnog stanovništva koji je zbir registrovanih oboljenja iz svih starosnih skupina pojavljuju se hipertenzivna oboljenja, na drugom mjestu su akutne infekcije gornjih respiratornih puteva, na trećem novi koronavirus COVID 19. Četvrto mjesto oboljenja zauzimaju druge dorzopatije, dok se cervikalni i dr.poremećaji intervertebralnih diskova nalaze na petom mjestu.

Tabela 4. Distribucija vodećeg morbiditeta - oboljevanju ukupnog stanovništva u 2021. godini

R/B	Oboljenja po X MKB	Broj oboljenja	Stopa na 10.000
1.	Hipertenzivna oboljenja (I10-I15)	14.593	547,5
2.	Akutne infekcije gornjih respiratornih puteva (J00-J06)	12.724	477,4
3.	COVID-19 (U07.1 – U07.2)*	7.183	269,5
4.	Druge dorzopatije (M40-M49, M52-M54)	4.276	160,4
5.	Cervikalni i dr. poremećaji intervertebralnih diskova (M50-M51)	2.418	90,7
6.	Otitis media i dr. poremećaji srednjeg uha i mastoida (H65-H75)	2.264	84,9
7.	Dr. bolesti jednjaka, želuca i duodenuma (K20-K23, K28-K34)	2.136	80,1
8.	Cistitis (N50)	1.987	74,5
9.	Akutni bronhitis, bronhiolitis (J20-J21)	1.983	74,4
10.	Inzulino- neovisni dijabetes mellitus (E11)	1.980	74,3
	Ukupno deset vodećih	51.544	
	Ostala oboljenja	55.865	
	Ukupno oboljenja	107.409	

Grafikon 2. Vodeće stope oboljevanja na području USK-a u 2017-2021. godine

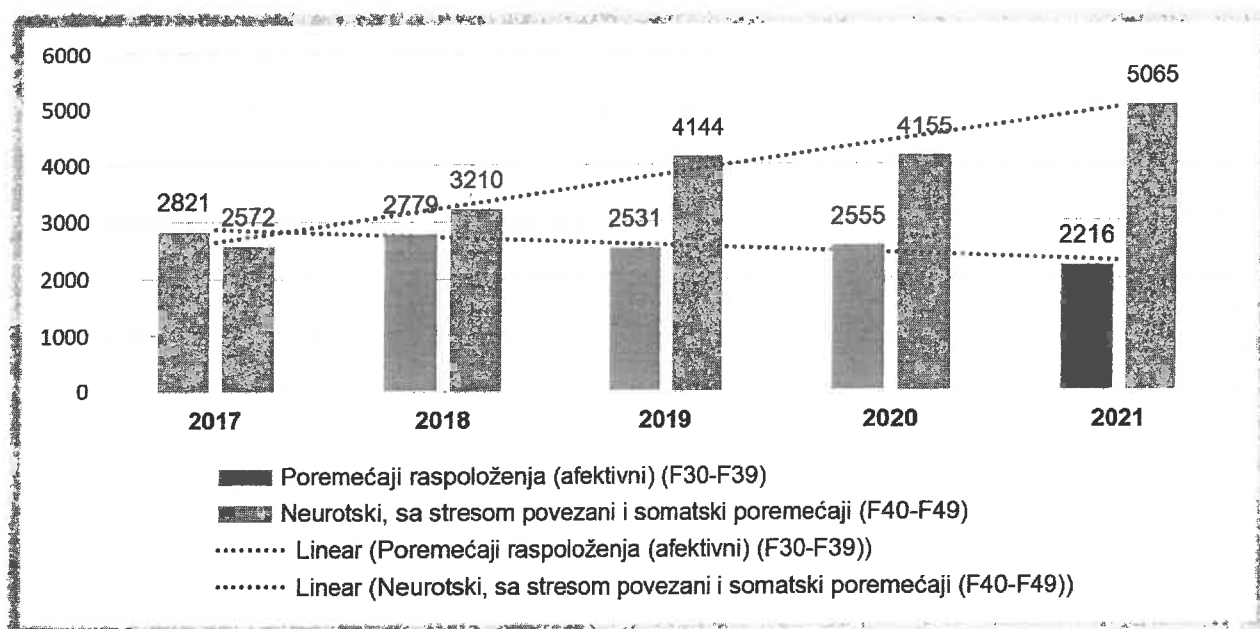

Na području Unsko - sanskog kantona mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (F00-F99) registriraju se kroz Centre za mentalno zdravlje u zajednici i djelatnosti/službe primarne zdravstvene zaštite. Najčešće grupe poremećaja mentalnog zdravlja u razdoblju 2017-2021. godine su neurotski, sa stresom povezani i somatski poremećaji (F40-F48), poremećaji raspoloženja (afektivni) (F30-F39) i dr. Navedeni poremećaji mentalnog zdravlja iz godine u godinu su i dalje u blagom porastu što je vidljivo iz grafikona 3. Zbog česte pojave, te sve veće učestalosti poremećaja mentalnog zdravlja, čestog početka u mlađoj životnoj dobi, narušavanja kvalitete života, kako bolesnika tako i njegove obitelji, mentalni poremećaji

predstavljaju jedan od važnijih javno-zdravstvenih problema kako u svijetu tako i kod nas. Stoga se sve više pažnje polaže na očuvanje i unapređenje mentalnog zdravlja.

Očuvanje mentalnog zdravlja u zajednici temelji se na prevenciji i zaštiti mentalnog zdravlja svih dobnih skupina (osnaživanje djece, mladih i odraslih raznim preventivnim programima koji podržavaju osobni rast i razvoj i jačaju osobne zaštitne mehanizme za suočavanje s teškoćama); boljim razumijevanjem ljudskog ponašanja u globalnom i lokalnom okruženju, praćenjem trendova, načina života socioekonomskih uvjeta i drugih faktora koji utječu na psihičke smetnje ljudi u najširem smislu i razvijanjem dostupnih stručnih usluga podrške (zdravstvene usluge i usluge psihološkog savjetovanja/psihoterapije u neposrednom okruženju u kojemu ljudi žive i rade).

Grafikon 3. Grafički prikaz vodećih mentalnih oboljenja u periodu 2017.- 2021. godina

U stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti vodeća oboljenja zuba i usta registrovana kroz javne i privatne zdravstvene ustanove su: zubni karijes (K02), oboljenja zubne pulpe i periapikalnog tkiva (K04), gingivitis i periodontalna oboljenja (K05), drugi poremećaji zuba i potpornih struktura (K08).

U registrovanom morbiditetu u zdravstvenoj zaštiti žena vodeća oboljenja su: upala mokraćnog mjehura (cistitis) (N30), druge upale vagine i vulve N76, poremećaji menstruacije N91-92 i dr.

U bolnicama i stacionarima na području Unsko-sanskog kantona tokom 2020. godini liječeno je 16.271 bolesnika, te je ostvareno 108.559 bolno-opskrbnih dana. Vodeća oboljenja po broju ispisanih bolesnika su oboljenja cirkulatornog sistema (I00-I99), na drugom mjestu nalaze se trudnoća, porođaj i pureperijum (O00-O99), oboljenja digestivnog sistema (K00-K93) su na trećem mjestu, dok su na četvrtom mjestu povrede, trovanja i ostale posljedice spoljašnjih uzroka (S00-T98). Na petom mjestu nalaze se oboljenja genitourinarnog trakta (N00-N99).

Najveći broj bolno-opskrbnih dana ostvaren je od strane pacijenata koji su hospitalizirani zbog oboljenja cirkulatornog sistema (I00-I99), zatim oboljenja koštano-mišićnog sistema i vezivnog tkiva (M00-M99) itd. Najveći broj hospitalizacija ostvaren je u dobnoj skupini 70 godina i više-3789 ispisanu bolesnika. Najveći broj u toj skupini liječeni su od oboljenja cirkulatornog sistema (I00-I99) - 1034 ili 27,29%

Izrađen je izvještaj o organizacionoj strukturi i kadrovima zaposlenim u zdravstvenim ustanovama za 2021. godinu (pojedinačno i zbirno za Kanton), stanje 31.12.2021.

Ukupan broj zdravstvenih radnika u 2021. godini na području Kantona je **1.558**, što je 71,90% ukupnog broja zaposlenih radnika u zdravstvenim ustanovama, broj zdravstvenih saradnika u 2021. godini je 23 što čini 1,06%, broj nemedicinskih radnika u 2021. godini je **586** što čini 27,04%. Odnos između broja medicinskih i nemedicinskih kadrova u 2021. godini iznosio je 72,96% : 27,04% (ovaj odnos nisu uključeni zdravstveni saradnici). Broj zdravstvenih i nezdravstvenih radnika na području Kantona u 2020. godini prikazan je u Tabeli 5.

Tabela 5. Broj zdravstvenih i nezdravstvenih radnika na području Kantona u 2021. godini

Profil kadra	Broj kadra	Učešće u ukupnom broju radnika(%)	Učešće u ukupnom broju zdravstvenih radnika(%)
Dr. medicine	152	7,01	9,61
Dr. specijalisti	215	9,92	13,60
Dr. stomatologije	36	1,66	2,28
od toga specijalisti	9	0,42	0,57
Dipl. farmaceuti	20	0,92	1,27
Medicinski tehničari sa VSS	120	5,54	7,59
Zdravstveni saradnici sa VSS	23	1,06	1,45
Viši medicinski tehničari	143	6,60	9,04
Zdravstveni tehničari sa SSS	872	40,24	55,15
Ukupno medicinski radnici sa zdr. saradnicima	1.581	72,96	100,00
Nemedicinski radnici	586	27,04	

U javno zdravstvenim ustanovama na području Kantona, ne registruje se značajnije povećanje stope zaposlenih u zdravstvu. Zdravstvo Kantona ne može očekivati značajniji napredak u kvalitetu zdravstvene zaštite bez upošljavanja visokostručnog kadra - doktora medicine, stalnih edukacija kao i uvođenja standarda prema zahtjevima Europske unije. Ljudski resursi temelj su zdravstvenog sustava, a o njihovom broju, kvaliteti i planiranju uvelike ovise ishodi zdravstvene zaštite.

Organizacije poput WHO-a i OECD-a upozoravaju danas na sve izraženiji manjak zdravstvenih radnika - liječnika i medicinskih sestara - koji će u idućih nekoliko desetljeća postati još značajniji. Porastu potražnje za radnicima u zdravstvu doprinijet će starenje stanovništva i promjene medicinske tehnologije.

Zdravstveni radnici u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti

Odnos broja zaposlenih zdravstvenih radnika u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti je prikazan u tabeli 6.

Tabela 6. Zdravstveni radnici u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti i njihov odnos na području Kantona u 2020. i 2021. godini

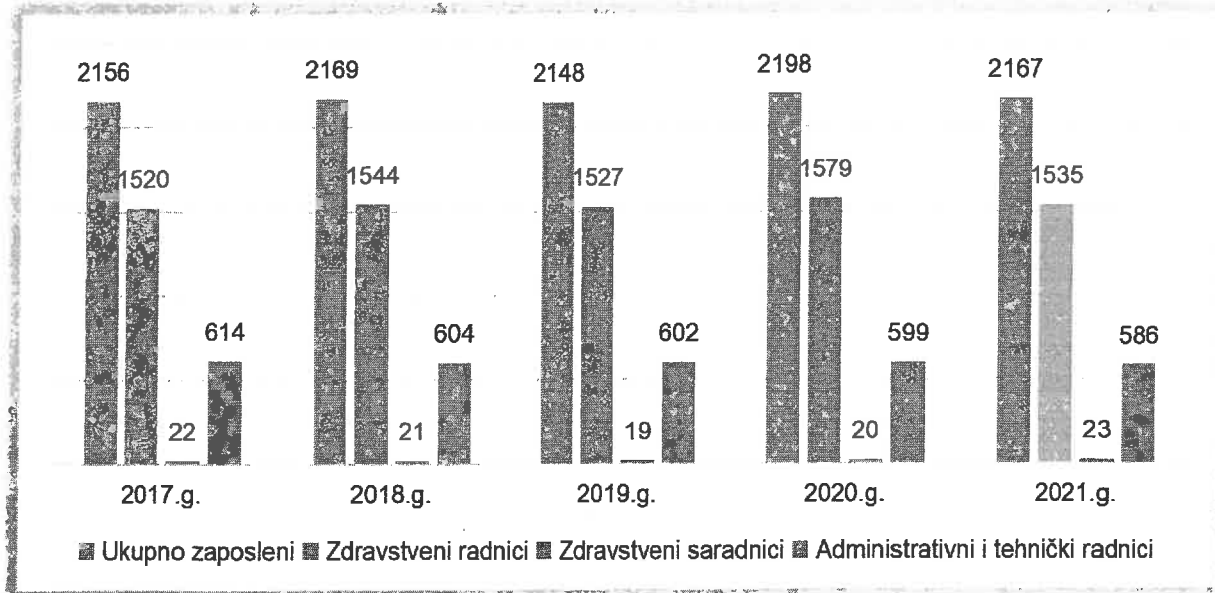
Profil kadra	Primarna zdravstvena zaštita		Sekundarna zdravstvena zaštita		Odnos zaposlenih u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti	
	2020.	2021.	2020.	2021.	2020.	2021.
Dr. medicine	97	98	54	54	64,24:35,76	64,47:35,53
Dr. specijalisti	81	80	136	135	37,33:62,67	37,21:62,79
Dr. stomatolozi	36	35	1	1	97,30:2,70	97,22:2,78
Dipl. farmaceuti	19	18	2	2	90,48:9,52	90,00:10,00
Zdravstveni tehničari sa VSS	73	74	40	46	64,60:35,40	61,67:38,33
Viši medicinski tehničari	63	62	84	81	42,86:57,14	43,36:56,64
Zdravstveni tehničari sa SSS	408	410	485	462	45,69 :54,31	47,02:52,98
UKUPNO	777	777	802	781	49,21:50,79	49,87:50,13

Tabela 7. Pregled ukupnog broja zaposlenih radnika na području Kantona u periodu 2018. – 2022. godine po Javno zdravstvenim ustanovama uključujući apoteke

R/B	ZDRAVSTVENA USTANOVA	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1.	Kantonalna bolnica "Dr. Irfan Ljubijankić"	861	865	898	872	830
2.	Opća bolnica Sanski Most	95	92	95	90	90
3.	Lječilište Gata	60	64	62	58	60
4.	Zavod za javno zdravstvo	42	43	41	45	43
5.	Dom zdravlja Bihać	285	271	264	266	257
6.	Dom zdravlja Bosanska Krupa	116	111	118	118	117
7.	Dom zdravlja Bosanski Petrovac	37	34	36	37	33
8.	Dom zdravlja Bužim	71	71	68	68	68
9.	Dom zdravlja Cazin	214	216	240	242	241
10.	Dom zdravlja Ključ	59	61	65	62	67
11.	Dom zdravlja Sanski Most	108	104	105	106	107
12.	Dom zdravlja Velika Kladuša	163	162	154	161	163
13.	Apoteka Bihać	5	5	4	4	4
14.	Apoteka Bosanska Krupa	11	9	7	4	4
15.	Apoteka Bužim	5	5	5	5	5
16.	Apoteka Cazin	12	12	12	9	8
17.	Apoteka Ključ	5	5	5	4	4
18.	Apoteka Sanski Most	13	13	11	10	11
19.	Apoteka Velika Kladuša	7	7	7	6	6
	UKUPNO	2.169	2.150	2.197	2.167	2.118

Napomena: Podaci za 2022. godinu u tabeli br. 7 su preliminarni.

Grafikon 5. Grafički prikaz zaposlenih u zdravstvu u periodu 2017. - 2021. godini

Mišljenja:

- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Dom zdravlja Bosanski Petrovac sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Lječilište Gata, Bihać sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Stručno Mišljenje na dopunu plana specijalizacija za ZU Dom zdravlja Bihać za 2022.godinu;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o radu ZU Dom zdravlja Bihać, čiji je sastavni dio Sistematizacija radnih mjesta i Opis poslova, sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Stručno Mišljenje na plan specijalizacija za ZU Dom zdravlja Sanski Most za 2022.godinu;
- Stručno Mišljenje na plan specijalizacija za Opštu stomatološku ordinaciju Dr Mirela Papić, Cazin za 2022.godinu;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Dom zdravlja Bosanska Krupa sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;

- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji poslova ZU Dom zdravlja Bosanski Petrovac sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Dom zdravlja Velika Kladuša sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa opisom radnih mjesta ZU Opća bolnica Sanski Most sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta sa opisom poslova i radnih zadataka ZU Dom zdravlja Ključ sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Mišljenje na usklađenost Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ZU Dom zdravlja Cazin sa standardima i normativima zdravstvene zaštite i pravilnikom koji definiše bliže uslove kadra za obavljanje djelatnosti u zdravstvenim ustanovama;
- Stručno mišljenje na dopunu plana specijalizacija za Opštu stomatološku ordinaciju "Dental studio Sana" Sanski Most za 2022.godinu;
- Stručno Mišljenje na plan specijalizacija i subspecijalizacija za 2023.godinu zdravstvenih ustanova na Unsko sanskom kantonu a koje su iskazale potrebu i dostavile zahtjeve i prijedloge potrebnih specijalizacija i subspecijalizacija (ZU Kantonalna bolnica dr Irfan Ljubijankić, Bihać, ZU Opća bolnica Sanski Most, ZU Dom zdravlja Bihać, ZU Dom zdravlja Cazin, ZU Dom zdravlja Bužim, ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a i ZU Lječilište Gata, Bihać;

Promocija zdravlja

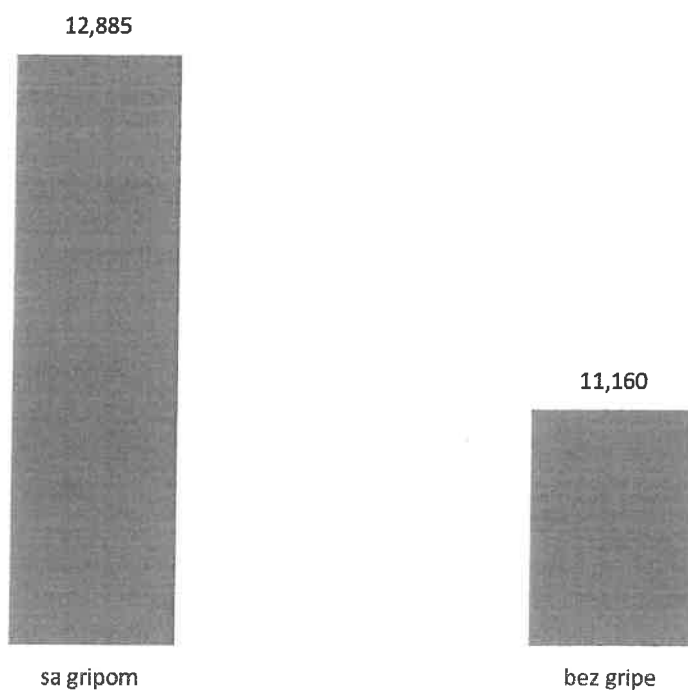
U sklopu promocije zdravlja i prevencije oboljenja promotivnim letcima oglašavanjem na web-u i putem medija Služba socijalne medicine, organizacije i ekonomike zdravstva učestvovala je u obilježavanju značajnih datuma kao što su: 04.02.- Svjetski dan borbe protiv raka, 20.03- Svjetski dana oralnog zdravlja; Svjetski dan zdravlja - 07.aprila; 17.05. Svjetski dan hipertenzije, 31.05.- Svjetski dan borbe protiv pušenja ,26.06.- Međunarodni dan protiv zloupotrebe i nezakonite trgovine drogama, 28.07.- Svjetski dan borbe protiv hepatitisa, 29.09.-Svjetski dan srca, Svjetska sedmica dojenja august/oktobar, 10.10.- Svjetski dan mentalnog zdravlja, 24.10. -Međunarodni dan borbe protiv Ca dojke, 29.10.- Svjetski dan moždanog udara, 14.11. - Svjetski dan dijabetesa, 01.12.- Svjetski dan borbe protiv Aids-a.

2. SLUŽBA EPIDEMIOLOGIJE

2.1. Nadzor nad akutnim zaraznim bolestima

Zavod za javno zdravstvo Bihać prati, obrađuje i proučava podatke prijavljenih zaraznih bolesti na području 3 Grada i 5 Općina Unsko – sanskog kantona. U periodu od 01.01. do 31.12.2022. godine sprovedena su i objedinjena statistička istraživanja na području Unsko – sanskog kantona. Ukupno je registrirano sa gripom 12.885 slučajeva zaraznih bolesti, bez gripe 11.160. Od komplikacija zaraznih bolesti umrlo je 156 osoba na području USK-a i to: COVID-19 154 smrtna ishoda, Bihać (43), Bos. Krupa (15), Bos. Petrovac (8), Bužim (5), Cazin (37), Ključ (14), S. Most (15) i V. Kladaša (17), te jedan smrtni slučaj Antraxa - Grad Cazin (1) kao i 1 smrtni slučaj Meningitis epidemica - Općina Ključ (1).

Grafikon 1. Ukupno registrirane zarazne bolesti na području Unsko - sanskog kantona u 2022. godini

Stopa oboljevanja od zaraznih bolesti na Kantonu iznosila je u 2022. godini 425,50 na 10.000 stanovnika (pojedinačne prijave zaraznih bolesti), a u ukupno registrovanim oboljenjima 491,27 na 10.000 stanovnika za registrovane zarazne bolesti (pojedinačne i grupne prijave). Stope su različite po gradovima i općinama, kako je prikazano u tabeli 1.

Tabela 1. Najveći broj oboljelih od zaraznih bolesti (pojedinačne i zbirne prijave Mb na 10.000 stanovnika)

Općina	Broj oboljelih pojedinačne prijave	Stopa na 10.000	Broj oboljelih pojedinačne prijave i prijave gripe	Stopa na 10.000
Grad Bihać	4391	799,51	4391	799,51
Grad Bos. Krupa	889	370,15	1255	522,54
Bos. Petrovac	316	530,20	472	791,94
Buzim	496	259,68	496	259,68
Grad Cazin	1972	305,65	1972	305,65
Ključ	658	429,64	800	522,36
Sanski Most	1113	285,45	2174	557,57
Velika Kladuša	1325	335,81	1325	335,81
U/S Kanton	11160	425,50	12885	491,27

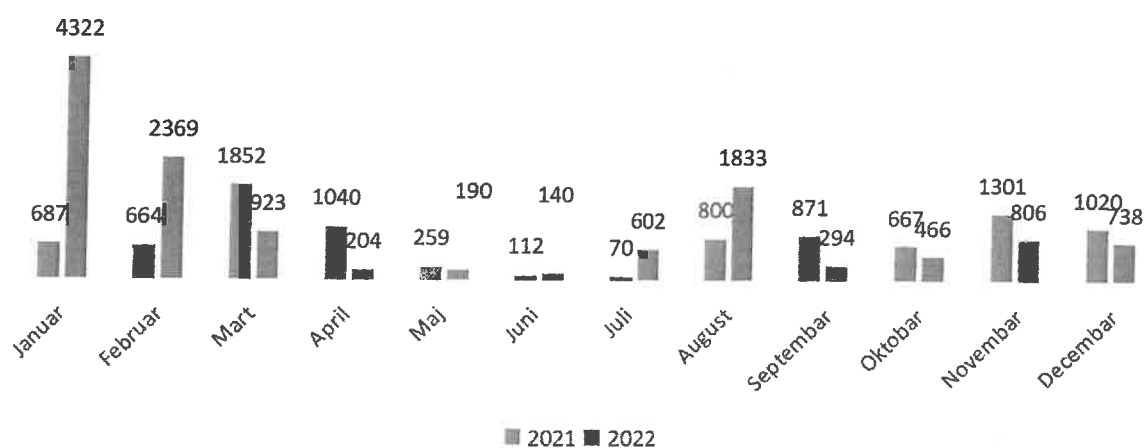
2.2. Sezonsko javljanje oboljenja

U registraciji zaraznih bolesti važna je sezona javljanja oboljenja, pošto su neka godišnja doba više opterećena zaraznim bolestima o čemu treba voditi računa kada je u pitanju njihova prevencija i suzbijanje.

Tabela 2. Usporedna mjesečna registracija zaraznih bolesti u 2021. i 2022. godini

GODINE	2021	2022
Januar	687 ²⁸	4322 ⁶⁶
Februar	664 ¹⁸	2369 ⁴⁹
Mart	1852 ⁵³	923 ¹⁹
April	1040 ⁷⁹	204 ²
Maj	259 ¹⁹	190
Juni	112 ⁵	140
Juli	70	602 ⁵
August	800 ¹⁶	1833 ⁵
Septembar	871 ⁵⁴	294 ²
Oktobar	667 ⁴⁰	466 ²
Novembar	1301 ⁴⁶	806
Decembar	1020 ⁵⁵	738 ²
Ukupno:	9352 ¹⁵	12885 ¹⁵⁸

Grafikon 2. Prikaz registrovanih zaraznih oboljenja kroz mjesec u 2021. i 2022. godini

2.3.Vodeće zarazne bolesti

Deset vodećih zaraznih bolesti (pojedinačne prijave) koje učestvuju u ukupnom morbiditetu od zaraznih bolesti sa 99% predstavljaju kvalitetan uzorak zaraznih bolesti koje se pojavljuju i registruju na Kantonu.

U tabeli za 2022. godinu među deset vodećih oboljenja registrira se Scarlatina koja se ne registrira u istoj tabeli 2021. godine. Od 2007 godine Brucelozza se nalazi među deset vodećih bolesti na USK-u, a ove godine registrira se na osmom mjestu u odnosu na prošlu godinu, kada je zauzimala sedmo mjesto.

U toku 2022. godine registruju se slučajevi oboljevanja od COVID-19 u epidemijskoj formi sa 10.094 oboljela, a u formi grupiranja slučajeva registruju se oboljevanja od Varicellae (467 oboljelih) i Enterocolitisa (253 oboljelih) .

Tabela 3. Vodeće zarazne bolesti u periodu januar – decembar 2022. godine

R/B	Bolest	Broj slučajeva
1.	COVID - 19	10094
2.	Varicellae	467
3.	Enterocolitis acuta	253
4.	Scabies	91
5.	Angina streptococcica	85
6.	TBC	43
7.	Herpes Zoster	39
8.	Brucelosis	25
9.	Mononukleosis inf.	23
10.	Scarlatina	19
UKUPNO:		11.139

Grafikon 3. Deset vodećih bolesti u ukupnom morbiditetu od zaraznih bolesti (pojedinačne prijave)

U tabeli broj 4 su prikazane sve zarazne bolesti koje su registrovane u 2022. godini na Unsko – sanskom kantonu kao i uporedni pregled sa 2021. godinom. Regstruje se 27 različitih oboljenja od zaraznih bolesti koja su u tabeli prikazana po broju registrovanih slučajeva kao i stopama na 10.000 stanovnika. Prikazane su sve bolesti uključujući i gripu, kao i smrtnost od pojedinih zaraznih oboljenja. U periodu od 01.01. – 31.12.2022. godine registrirano je 1725 oboljelih od gripe (grupne prijave, bolesti slične gripi - ILI, akutna respiratorna infekcija - ARI, teška akutna respiratorna infekcija - SARI).

Može se vidjeti da je broj kao i stopa oboljenja od pojedinih zaraznih bolesti u 2022. godini veća u odnosu na prethodnu godinu.

Evidentno je registriranje i drugih zaraznih bolesti koje nisu bile registrirane u istoj tabeli 2021. godine, a u 2022. godini su registrirane, i to oboljenja: Antrax, Hep.C, Meningitis virosa, Meningitis epidemica, Syphilis, Erysipelas, Echinococcosis i Parotitis epidemica . Registrirano je povećanje slučajeva oboljevanja od COVID-19, Varicelle, Enterocolitisa, Scabiesa, Brucelosis, Angina streptococcica, Mononukleosis inf. i Influenze. COVID - 19 se registrira i u 2022. godini na prvom mjestu među deset vodećih oboljenja.

U 2022. godini registrirano je 156 osoba umrlih od zaraznih bolesti koje podliježu obavezi prijavljivanja sa mortalitetom 5,94 ‰ koji je manji u poređenju sa 2021. godini kada je prijavljeno 415 osoba umrlih od zaraznih bolesti sa mortalitetom 15,70‰.

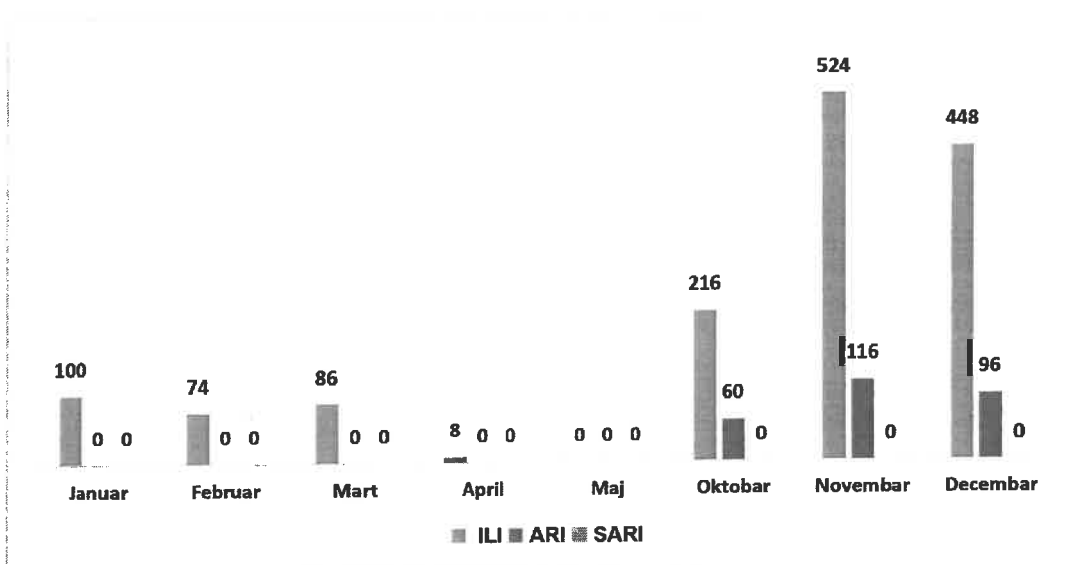
Tabela 4 Tabelarni prikaz prijavljenih zaraznih bolesti na Unsko - sanskom kantonu Mb⁰/000

R/B	Oboljenje	G O D I N E			
		2021		2022	
		Broj	Stopa	Broj	Stopa
1.	Angina streptococcica	20	0,75	85	3,24
2.	Antimicrobial resistant	1	0,03	-	-
3.	Antrax	-	-	1 ¹	0,03
4.	Brucelosis	21	0,79	25	0,95
5.	COVID - 19	8047 ⁴¹⁴	304,52	10094 ¹⁵⁴	384,86
6.	Erysipelas	-	-	2	0,07
7.	Enterocolitis ac	216	8,17	253	9,64
8.	Echinococcosis	-	-	4	0,15
9.	Giardiasis	1	0,03	1	0,03
10.	HGBS	1	0,03	-	-
11.	Hepatitis virosa B	2	0,07	1	0,03
12.	Hepatitis virosa C	-	-	1	0,03
13.	Herpes Zoster	34	1,28	39	1,48
14.	Influenza	760	28,76	1725	65,77
15.	Dr.bakt.meningitis	1	0,03	1	0,03
16.	Meningitis virosa	-	-	2	0,07
17.	Meningitis epidemica	-	-	1 ¹	0,03
18.	Mononucleosis inf.	6	0,22	23	0,87
19.	Parotitis epidemica	-	-	2	0,07
20.	Scarlatina	3	0,11	19	0,72
21.	Sepsis	1	0,03	-	-
22.	Salmonellosis	2	0,07	4	0,15
23.	Scabies	84	3,17	91	3,46
24.	Syphilis	-	-	-	-
25.	TBC	40 ¹	1,51	43	1,63
26.	Lyme boreliosis	5	0,18	-	-
27.	Varicellae	106	4,01	467	17,80
	UKUPNO	8592⁴¹⁵	325,14	12885¹⁵⁶	491,27

Tabela 5. Prikaz grupnih prijava bolesti slične gripi - ILI, akutne respiratorne infekcije – ARI i teške akutne respiratorne infekcije – SARI po mjesecima za period od 01.01. – 31.12.2022. godine

MJESECI	Bolesti slične gripi - ILI	Akutna respiratorna infekcija - ARI	Teška respiratorna infekcija - SARI
Januar	100	-	-
Februar	74	-	-
Mart	86	-	-
April	8	-	-
Maj	-	-	-
Oktobar	216	60	-
Novembar	524	116	-
Decembar	448	96	-
UKUPNO	1.456	272	-

Grafikon 4. Prikaz grupnih prijava bolesti sličnih gripi - ILI, akutne respiratorne infekcije – ARI i teške akutne respiratorne infekcije – SARI po mjesecima za period od 01.01. – 31.12.2022. godine

2.4. Epidemije

U toku 2022. godine registruju se slučajevi oboljevanja od COVID-19 u epidemijskoj formi, a u formi grupiranja slučajeva registruje se oboljevanje od Varicellae i Enterocolitisa.

U mjesecu januaru dolazi do pogoršanja epidemiološke situacije, vezano za COVID-19, a na osnovu parametara koji se prate (broj oboljelih, broj umrlih, broj hospitaliziranih, sedmična incidenca) koji su svi u porastu u odnosu na mjesec decembar, zbog dominacije omikron soja. Broj oboljelih u mjesecu januaru je **4.155**, broj umrlih **66**, dok je ukupan broj oboljelih u **2021. godini 8.047**.

Sedmična incidenca u mjesecu januaru se kretala **od 186,18 do 447,68**.

Broj hospitaliziranih pacijenata na dan 31.01.2022.god. je 47, od toga 10 na intenzivnoj njezi.

U mjesecu martu epidemiološka situacija se cijeni stabilnom, te do pogoršanja iste dolazi u mjesecu julu i augustu, što se može dovesti u vezu sa dolaskom osoba sa područja USK koje rade u inostranstvu.

Dosadašnja iskustva su pokazala da jedno od važnih rizičnih mjesta čini širenje infekcije unutar firmi, institucija, preduzeća.

Mjere zdravstvenog nadzora od strane Zavoda za javno zdravstvo kao i mjere prevencije dostavljene su svim Domovima zdravlja, a u sprovođenje istih uključeni su Zavod za javno zdravstvo, Domovi zdravlja i Kantonalna bolnica.

U proteklom periodu ukupan broj zaprimljenih doza vakcine protiv COVID-19 (Pfizer, Astra Zeneca, Sinovac, Sinopharm, Moderna) za USK je **104.742**.

Ukupno je vakcinisano 92.094 osobe, od toga prvom dozom je vakcinisano 43.275, sa dvije doze vakcinisano je 38.488, trećom dozom vakcinisano je 10.252 osoba, dok je četvrtom dozom vakcinisano 79 osoba.

Uloga Zavoda za javno zdravstvo posebno je važna u ranoj detekciji, suspektnih i mogućih slučajeva zaraznih bolesti, koje predstavljaju globalnu javnozdravstvenu prijetnju (Ebola, ptičija gripa, SARS...) i zahtijevaju hitnu izolaciju ili karantenski nadzor tj. brz i efikasan odgovor, te koordinaciju sa svim relevantnim subjektima u slučaju unosa tj. importacije ovakvog tipa oboljenja u BiH.

Shodno etiologiji uzročnika, te puta prenosa, kod sporadičnog javljanja 84. zarazna oboljenja koja podliježu obavezi prijavljivanja, relevantni subjekti provode na terenu Zakonom predviđene mjere prevencije i suzbijanja, a u slučaju izbijanja epidemije, mjere prevencije istima dostavlja Kantonalni tj. Federalni Zavod za javno zdravstvo. Posebna pažnja u prevenciji zaraznih bolesti posvećena je u periodu vanrednih situacija, a koje se odnose na prevenciju i mjere suzbijanja, kako crijevnih zaraznih bolesti, tako i kapljičnih, te zoonoza.

Ove mjere su Zakonska obaveza svih relevantnih subjekata, te ih isti shodno tome moraju implementirati na terenu.

Nadzor nad zdravstvenim stanjem migrantske populacije nastavio se i u toku 2022.godine.

Među migrantskom populacijom, do sada su registrovana 202 slučaja oboljevanja od COVID-19. Zavod za javno zdravstvo je dostavio svim prihvatnim centrima preporuke za nošenje zaštitne opreme, pojačanu dezinfekciju prostora i radnih površina, pojačanu ličnu i kolektivnu higijenu koja podrazumijeva često pranje ruku, te korištenje dezinfekcijskih dispenzera za ruke koji su montirani u svim kampovima na targetiranim pozicijama, poštivanje socijalne distance, provjetravanje i dr., a u sklopu svih preporučenih mjera prevencije COVID-19.

Naredbama Kantonalnog kriznog štaba Ministarstva zdravstva USK-a bila je obuhvaćena i migrantska populacija tj. sve mjere koje su se odnosile na domicilno stanovništvo obuhvatale su i ovu populaciju u smislu nadzora nad istom.

2.5. Sanitarna obrada radnika

Obrada je rađena prema Pravilniku o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda osoba pod zdravstvenim nadzorom, a na osnovu Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine FBiH" broj 29/05, 20/08); osoba koje obavljaju poslove u proizvodnji i prometu namirnica, odnosno snabdijevanju stanovništva pitkom vodom, a koje na svojim radnim mjestima dolaze u dodir s namirnicama odnosno s pitkom vodom.

U periodu od 01.01. – 31.12.2022. godine ukupno je obrađeno 7914 sanitarnih pregleda.

2.6. Vakcinalna pokrivenost

Vakcinacija podrazumjeva metodološka uputstva za izradu planova vakcinacije, kontrolu izvršenja planova, kontrolu hladnog lanca, koordinaciju sa Federalnim zavodom i Federalnim ministarstvom za nabavku vakcina, praćenje postvakcinalnih komplikacija, edukacione treninge za osoblje predškolskih i školskih dispanzera, a djelatnosti su Zavoda za javno zdravstvo USK-a.

Popis vakcina protiv pojedinih zaraznih bolesti određuje svaka zemlja prema svojim potrebama i mogućnostima. Postoji obavezna i preporučena vakcinacija. Svrha vakcinacije je zaštita stanovništva od oboljevanja i prenosa zaraznih bolesti. Svjetska zdravstvena organizacija daje mišljenja i donosi odluke po kojima se provodi vakcinacija. Bosna i Hercegovina određuje i sprovodi Program obavezne vakcinacije protiv bolesti koje su glavni uzroci oboljevanja i smrti. Obavezne vakcinacije određuje svaka zemlja svijeta, ovisno o bolestima koje vladaju u pojedinim zemljama.

Preporučena vakcinacija se provodi u slučajevima kada je vakcinisanje korisno, ali nije obavezno. Odluka je na svakom pojedincu hoće li se vakcinisati ili ne. Obavezna vakcinacija sprovodi se prema Naredbi o Programu obaveznih vakcinacija protiv zaraznih bolesti u 2022. godini "Službene novine FBiH" br. 21 od 18.03.2022. godine.

Tabela 7. Prikaz obuhvata u primamoj vakcinaciji

Vakcine	2019	2020	2021	2022
DI-TE-PER+IPV +Hib	104%	50%	68%	71%
BCG	85%	87%	87%	89%
Hepatitis B III doza	85%	61%	81%	79%
MRP	87%	56%	61%	62%

Poređenjem obuhvata u primovakcinaciji u 2021/2022 godini evidentno je da je došlo do blagog povećanja obuhvata svim vakcinama, ali još uvijek ispod standarda i smjernica SZO.

I dalje ostaju prisutni neki problemi na terenu, registrirani i prethodnih godina, kao što su:

1. Sistem nadzora nad cijepljenjem preventabilnih bolesti, češće pasivan nego aktivan;
2. Ograničeni podaci o epidemiji;
3. Još uvijek prisutni problemi u planiranju;
4. Uticaj antivakcinalnih pokreta na svijest roditelja o potrebi vakcinacije.

Tabela 8

UNSKO / SANSKI KANTON

Vrsta vakcinacije	Ciljna grupa/kohorta/djeca prema programu imunizacije			Djeca drugih dobnih skupina akcinisane prema programu imunizacije	
	Broj planir. za 2019	Broj imuniziranih	%	Broj planir. za 2019	Broj imuniziranih
	1	2	3	4	5
BCG	1.565	1.399	89%	80	5
Hep B1	1.565	1.424	91%	474	0
Hep B2	1.565	1.397	89%	474	20
Hep B3	1.565	1.232	79%	474	83
DTPa+PV 1	-	-	-	552	41
DTPa+PV 2	-	-	-	552	34
DTPa+PV 3	-	-	-	552	33
DTPa+IPV+Hib I	1.565	1.296	83%	372	11
DTPa+IPV+Hib II	1.565	1.205	77%	372	14
DTPa+IPV+Hib III	1.565	1.109	71%	372	21
MMR	1.565	973	62%	980	183
DTaP+IPV+Hib I	1.729	826	48%	255	-
DTaP+IPV II	1.221	511	42%	60	42
MMR	1.677	1.121	67%	450	27
Td(pro.ad)	2.024	1.595	79%	440	25
UKUPNO:	19.171	14.088	73%	6.459	539

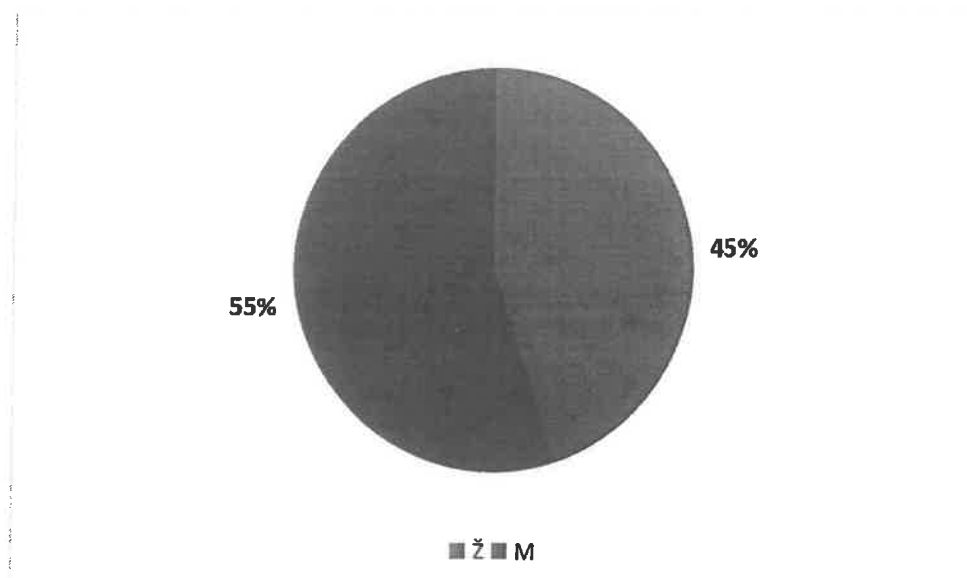
2.7. Nadzor nad hroničnim nezaraznim bolestima

Nezarazne bolesti su već niz godina najučestalije u morbiditetu i vodeći uzroci smrti stanovništva FBiH, te imaju posebno mjesto u procjeni zdravlja stanovništva.

Na razvoj ovih bolesti, osim genetskih i faktora sredine, značajno utiču način života (nepravilna prehrana, pušenje, tjelesna neaktivnost, izloženost stresu i dr.) i ponašanje pojedinaca, na što se može uticati promotivno preventivnim mjerama i aktivnostima.

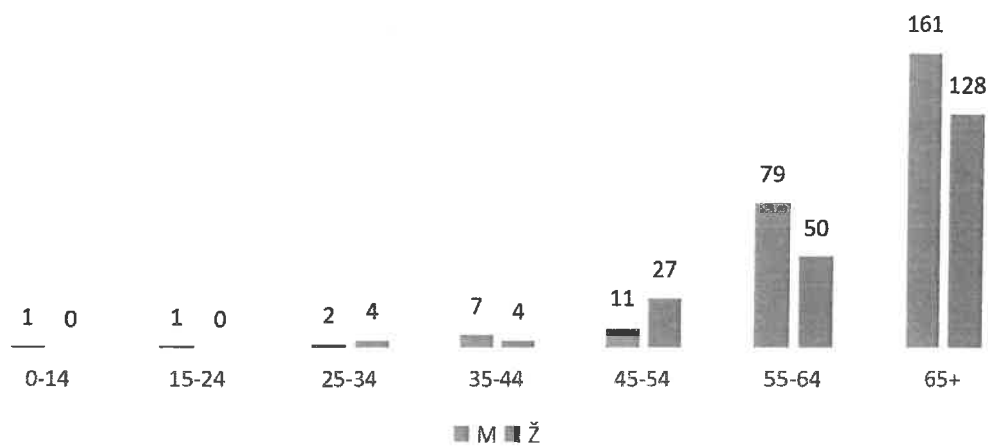
Maligne bolesti su globalni problem čovječanstva. Ove bolesti su vodeći uzrok smrtnosti, odmah poslije oboljenja cirkulatornog sistema. Najčešće primarne lokalizacije karcinoma su: pluća, kolorektalne MN, želudac, jetra i mokraćni mjehur. U 2022. godini prijavljeno je 475 novootkrivenih slučajeva oboljevanja od malignih neoplazmi. Prijave smrti registrirane su kod 359 oboljelih na USK-u (preliminarni rezultati). Prema spolnoj strukturi od malignih neoplazmi, sa nešto većim procentom učešća od 55 % oboljevaju muškarci nego žene koje su zastupljene sa 45 %.

Grafikon 6. Spolna struktura oboljelih od malignih neoplazmi na Unsko - sanskom kantonu u 2022. godini

Dobna struktura oboljelih od malignih neoplazmi pokazuje najveću zastupljenost osoba u starosnoj grupi od 65 i više godina kod oba spola.

Grafikon 7. Broj oboljelih od malignih neoplazmi u 2022. godini po dobnim grupama i spolu

U 2022. godini prijavljen je 191 slučaj oboljenja šećerne bolesti na USK-u.

2.8. Ostale aktivnosti epidemiološke zaštite

Epidemiološka služba Zavoda, pored već prikazanih podataka, vodi i evidenciju nosilaštva HBsAg +, osoba tretiranih antirabičnom zaštitom, te evidenciju podataka o nabavci i izdavanju vakcina. Djelatnost Zavoda za javno zdravstvo USK-a je i vršenje ljekarskih pregleda, vakcinacija i izdavanje certifikata (žuti karton) osobama koje odlaze u zemlje endemske za neku karantensku bolest..

2.9. Obilježavanje značajnih svjetskih dana

1. mart - Svjetski dan borbe protiv tuberkuloze
28. juli - Svjetski dan borbe protiv Hepatisa
14. - 21. septembar - nedjelja borbe protiv TBC
28. septembar – Svjetski dan borbe protiv rabiesa
14. novembar – Svjetski dan šećerne bolesti
01. decembar - Svjetski dan borbe protiv AIDS-a

3. IZVJEŠTAJ O RADU SLUŽBE HIGIJENE I ZDRAVSTVENE EKOLOGIJE

Današnji izazovi koje povećani ljudski pritisci nameću na okoliš, zahtijevaju poznavanje faktora koji mogu imati negativan uticaj na zdravlje izložene populacije. Okolišne determinante zdravlja, bile one vezane uz opći, radni ili rekreacijski okoliš, odgovorne su za 20 do 30% opterećenja bolešću. Praćenjem i procjenom štetnih faktora okoliša izloženost može biti prepoznata kod svakog pojedinca, ali i na nivou populacije čime se unaprijeđuje cjelokupno zdravlje populacije.

Na osnovu redovnog praćenja sanitarno - higijenskog stanja općina na području Unsko - sanskog kantona može se steći uvid u stanje dispozicije otpadnih materija, vodoopskrbe, zdravstvene ispravnosti hrane, stanja vodotoka i ostalih okolišnih faktora.

Prepoznavanje složenih veza i učinaka višestruke i dugotrajne izloženosti je od izuzetnog značaja za provođenje mjera zaštite zdravlja ljudi, uz suradnju s drugim sektorima u donošenju i provođenju legislative, praćenju bolesti uzrokovanih štetnim faktorima okoliša kao i praćenju usklađenosti sa standardima okoliša.

3.1. Zbrinjavanje otpada

3.1.1. Tečni otpad

Stanje kanalizacione mreže na području USK-a nije na zadovoljavajućem nivou, ako uzmemo u obzir činjenicu da još uvijek jedna općina (Bužim) uopšte nema uspostavljenu kanalizacionu mrežu nego svoje tečne otpadne materije uklanjaju putem septičkih jama, upijajućih jama, nepropusnih jama ili na drugi higijenski neprihvatljiv način. Ovakav vid dispozicije tečnog otpada svakako predstavlja opasnost za zagađenje životne okoline, a time i uticaj na zdravlje stanovništva.

Na području Unsko - sanskog kantona, pored općine Bužim, i kod ostalih općina i dalje postoji velik broj domaćinstava koji svoje otpadne materije uklanjaju putem propusnih jama. Na svim općinama još uvijek je prisutno direktno izlivanje kanalizacione vode u maticu vodotoka. Činjenica je da je izgradnja kanalizacije veoma spora jer iziskuje ogromna ulaganja pa je i priključenost na kanalizacionu mrežu još uvijek nezadovoljavajuća.

3.1.2. Kruti (čvrsti) otpad

Kada govorimo o problemu dispozicije *krutog otpada* u prvom redu govorimo o higijensko - epidemiološkom značaju. Način konačnog odlaganja otpada na USK-u nije adekvatno riješen niti u jednoj općini Kantona. Prema podacima iz anketa ukupan broj vozila za održavanje čistoće na

Kantonu iznosi **87**, što je relativno dovoljno kada posmatramo Kanton u cjelini, međutim neke od općina ne posjeduju dovoljan broj vozila što se odražava na higijenske uslove kako u gradskom tako i ruralnom području obzirom na broj domaćinstava i količinu otpada koja se proizvede. Krute otpadne materije iz naselja i javnih objekata se prikupljaju na higijenski način u kante i kontejnere, koji se periodično dezinficiraju, te se odvoze na općinske deponije.

Položaj deponija nije adekvatan, uglavnom su smještene u blizini naselja, šuma i saobraćajnica i nemaju jasno definirane granice što omogućava ulazak divljih životinja, glodara i pasa lotalica, te indirektno može ugroziti zdravlje stanovnika. Na deponiju se odlažu različite vrste otpadnog materijala koji se razlaže različitom brzinom i različitim hemijskim procesima. Deponije u gradovima Kantona navedene u anketnim upitnicima pokazuju da je veliki dio područja na Kantonu ugrožen od negativnog uticaja deponija bilo da ugrožavaju izvorišta, vodotoke i šume.

3.1.3. Medicinski otpad

Zdravstvena ustanova Zavod za javno zdravstvo USK-a izradom Plana upravljanja medicinskim otpadom reguliše način upravljanja otpadom koji nastaje pri obavljanju zdravstvene djelatnosti koja se vrši u ovoj Ustanovi, s ciljem smanjenja rizika za zdravstvene radnike, radnike na upravljanju otpadom i životnu sredinu. Prema Planu postupanje s medicinskim otpadom podrazumijeva njegovo razvrstavanje na mjestu nastanka, sakupljanje, skladištenje, predobrađivanje i obrađivanje, prijevoz i trajno zbrinjavanje.

3.2. VODOOPSKRBA

Uvidom u podatke dostavljene od strane javno - komunalnih preduzeća, procenat stanovništva priključenog na centralni sistem vodosnabdijevanja iznosi 92,2% na području USK-a. Od ukupno 262.277 stanovnika (Izvor: Federalni zavod za statistiku / Kantoni u brojkama 6/2022. god) na području USK-a, 80.617 domaćinstava, odnosno 241.851 stanovnik (cca 3.0 stanovnika u jednom domaćinstvu) priključen je na centralni vodovodni sistem.

Snabdijevanje stanovništva ispravnom vodom za piće je jedan od osnovnih preduslova dobrog zdravlja.

Tabela br 1.: Broj domaćinstava priključenih na centralni vodovod na području USK-a

Grad / Općina	Br domaćinstava priključenih na centralni vodovod
Bihać	22.286
Bosanska Krupa	7.008
Bosanski Petrovac	2.563
Bužim	2.800
Cazin	18.068
Ključ	3.077
Sanski Most	11.365
Velika Kladuša	13.450
UKUPNO:	80.617

Priključenost stanovništva na centralni vodovodni sistem je na zadovoljavajućem nivou, ali to ne znači da je i kvalitet zdravstvene ispravnosti vode za piće na zadovoljavajućem nivou, jer još uvijek ima naselja, uglavnom u ruralnim područjima, gdje se opskrba obavlja putem individualnih vodovoda koji nisu ni pod čijim nadzorom, niti se vrše redovne analize zdravstvene ispravnosti takve vode.

Njihov eventualni nadzor vrši grupa građana određenog naselja koji su nestručni u doziranju hlora i ostalih mjera održavanja vodovoda, što može imati negativne posljedice po stanovništvo, pa u krajnosti i izbijanje hidričnih epidemija kao i drugih zaraznih oboljenja.

Zone sanitarne zaštite nisu utvrđene na području svih vodozahvata. Dezinfekcija vode za piće na općinskim vodovodima vrši se hlornim gasom (gasni hlorinator), tečnim hlorom (automatskim hlorinatorima), te metodom UV zračenja gradskog vodovoda Sanski Most.

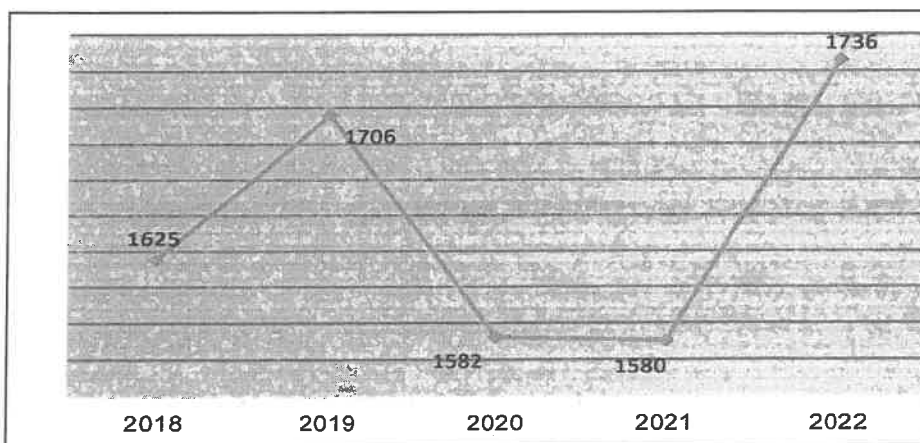
Kontrola zdravstvene ispravnosti vode za piće

Kontrola zdravstvene ispravnosti vode obavlja se prema Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće u akreditiranim laboratorijama ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a. Najveći broj neispravnih uzoraka vode za piće dolazi iz lokalnih vodovoda i individualnih vodoopskrbnih objekata, u kojima se voda neredovno ili nikako ne kontroliše. U individualnim vodoopskrbnim objektima često se ne vrši ni hlorisanje vode.

Mikrobiološka analiza

Ukupan broj obrađenih uzoraka vode za piće (vanredni i redovni uzorci) na **mikrobiološku analizu** u 2022.godini iznosio je **1.736**, od čega je **1.401** uzoraka odgovaralo zahtjevima propisanim Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode, što procentualno čini **80,7%**, dok **335** uzoraka nije dalo zadovoljavajuće rezultate što procentualno čini **19,3%**.

Grafikon br 1.: Ukupan broj uzoraka vode uzetih za mikrobiološku analizu u periodu od 2018. - 2022. godine

Grafikon br 2.: Rezultati mikrobioloških uzoraka vode za piće u periodu od 2018. - 2022. godine

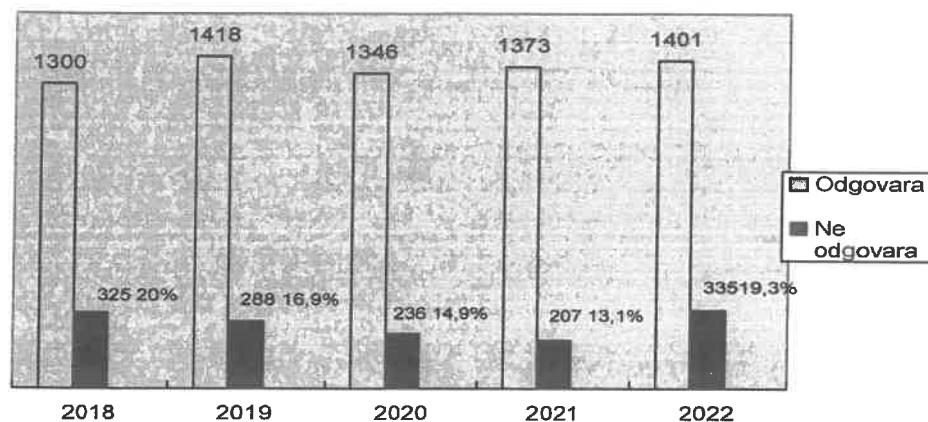

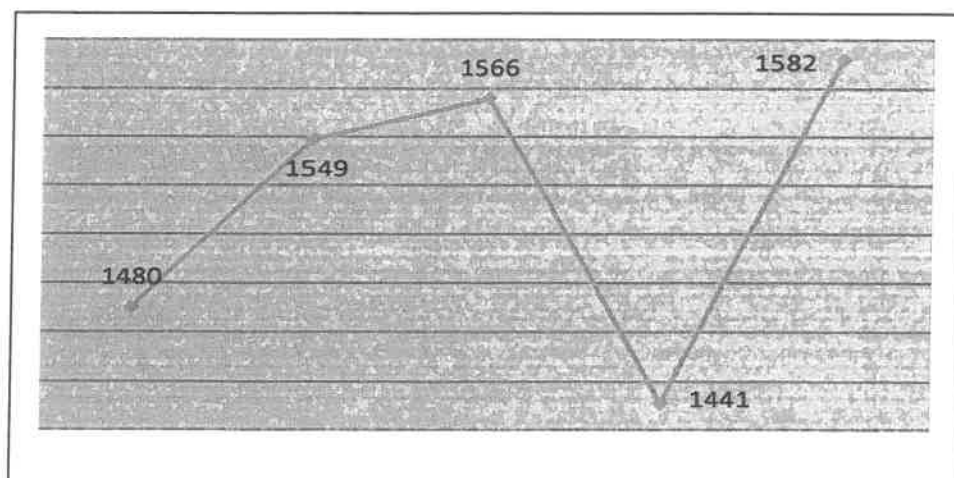
Tabela br 2.: Neodgovarajući parametri mikrobiološke ispravnosti vode za piće u 2022. godini

OPĆINA	UKUPNO	NE ODGOVORA	NE ODGOVARA ZBOG				
			Ukupan br. kolifor. bakterija	E.coli	Enterococcus	Broj kolonija	Clostridium perfringens
Bihać	292	23	19	3	8	5	/
Bos. Krupa	357	37	30	6	11	12	/
Bos. Petrovac	100	35	32	19	18	11	/
Bužim	91	64	64	27	35	22	/
Cazin	404	67	63	10	19	6	/
Ključ	83	22	20	13	11	6	/
Sanski Most	137	26	23	10	9	5	2
V. Kladaša	272	61	56	21	30	10	/
UKUPNO:	1736	335	307	109	141	77	2

Fizičko - hemijska analiza vode

Broj obrađenih uzoraka vode za piće (vanredni i redovni uzorci) na fizičko - hemijsku analizu u 2022.godini iznosio je **1.582**, od toga **1.445** uzoraka ili **91,3%** je zadovoljilo kriterije ispravnosti propisane Pravilnikom, dok **137** uzoraka vode za piće ili **8,7%** nije dalo željene rezultate.

Grafikon br 3.: Ukupan broj uzoraka vode uzetih za fizičko - hemijsku analizu u periodu od 2018. - 2022. godine

Grafikon br 4. Broj fizičko - hemijskih uzoraka vode za piće u periodu od 2018. – 2022. godine

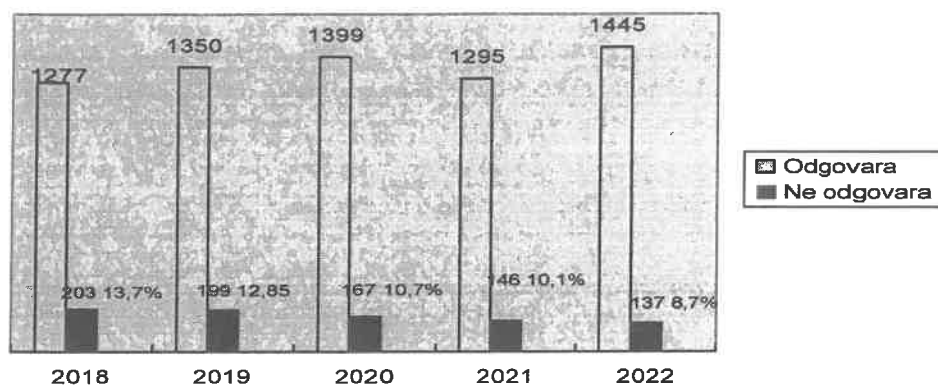

Tabela br 3. Neodgovarajući parametri fizičko - hemijske ispravnosti vode za piće u 2022. godini

Općine / grad	UKUPNO	NE ODGOVARA	NE ODGOVARA ZBOG							
			Mutnoća	Amonijak	Rez. hlor	Boja, miris, okus	Utrošak KMnO ₄	Željezo	Nitriti	Elektrovodljivost
Bihać	346	47	38	1	10	4	3	3	/	/
Bos. Krupa	380	6	2	/	4	1	1	1	/	/
Bos. Petrovac	101	27	13	/	12	3	4	/	1	/
Bužim	91	25	6	1	5	2	11	8	/	1
Cazin	318	13	1	/	5	/	1	/	/	7
Ključ	81	13	8	/	2	/	3	/	/	/
Sanski Most	121	1	1	/	/	/	/	1	/	/
V. Kladaša	142	5	1	/	3	/	1	/	/	/
UKUPNO:	1582	137	71	2	40	10	24	13	1	8

3. Zdravstvena ispravnost rekreativnih voda

ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko - Sanskog kantona već dugi niz godina u ljetnom periodu obavlja kontrolu kvaliteta i zdravstvene ispravnosti vode za kupanje (bazenska voda, kupališta) na području Kantona.

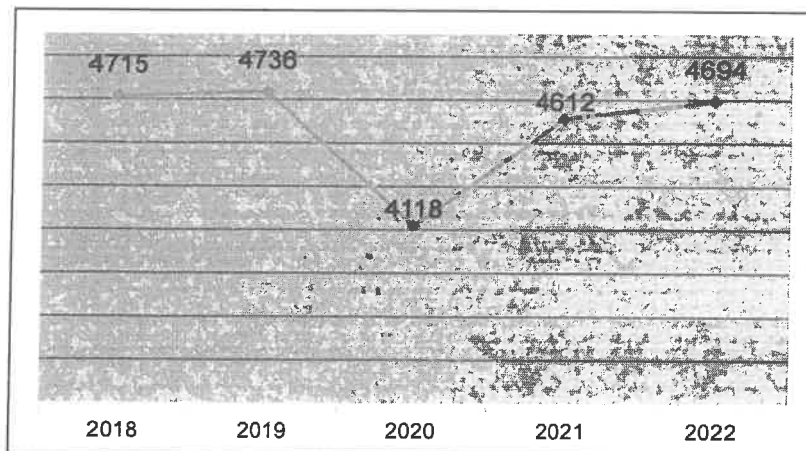
Tokom 2022.godine obrađeno je **25** uzoraka vode na mikrobiološku, te **34** uzorka na fizičko - hemijsku analizu. Od toga **7** (28,00%) uzoraka uzetih na mikrobiološku, te **15** (44,12%) uzoraka uzetih na fizičko - hemijsku analizu nije dalo zadovoljavajuće rezultate.

4. Kontrola zdravstvene ispravnosti hrane

Mikrobiološka analiza uzoraka hrane

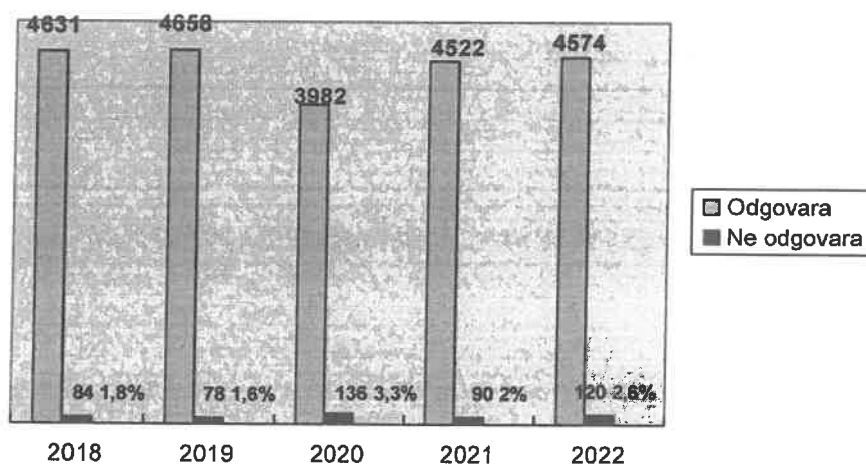
Ukupan broj obrađenih uzoraka hrane na **mikrobiološku** ispravnost tokom 2022. godine iznosio je **4.694** uzoraka od čega je zdravstveno ispravno bilo **4.574** (97,4%), dok **120** (2,6%) uzoraka nije zadovoljilo uvjete propisane Pravilnikom. Svaki pozitivan nalaz popraćen je mišljenjem i preporukama od strane spe. hig. i zdr. ekologije, a u cilju unapređenja zdravstvene ispravnosti hrane, higijene u objektu kao i lične higijene zaposlenih.

Grafikon br 5.: Ukupan broj uzoraka hrane uzetih za mikrobiološku analizu u periodu od 2018. - 2022. godine

Evidentan je pad broja analiza u prvoj godini pandemije Covid - 19.

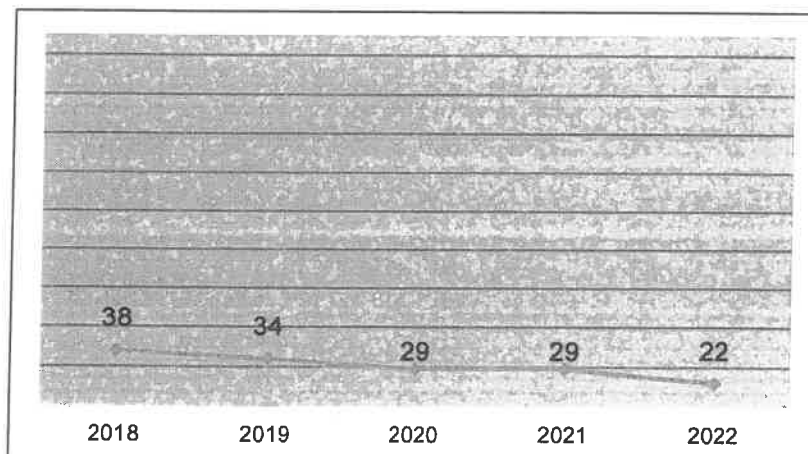
Grafikon br 6.: Grafički prikaz rezultata mikrobioloških analiza uzoraka hrane za period od 2018. - 2022. godine

Fizičko - hemijska analiza hrane

Broj obrađenih uzoraka hrane na fizičko - hemijsku ispravnost u toku 2022.godine iznosio je 22, te su svi zadovoljili uvjete propisane Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti hrane.

Grafikon br 7.: Ukupan broj uzoraka hrane uzetih za fizičko - hemijsku analizu u periodu od 2018. - 2022. godine

Grafikon br 8.: Grafički prikaz rezultata fizičko - hemijske analize hrane za period od 2018. - 2022.godine

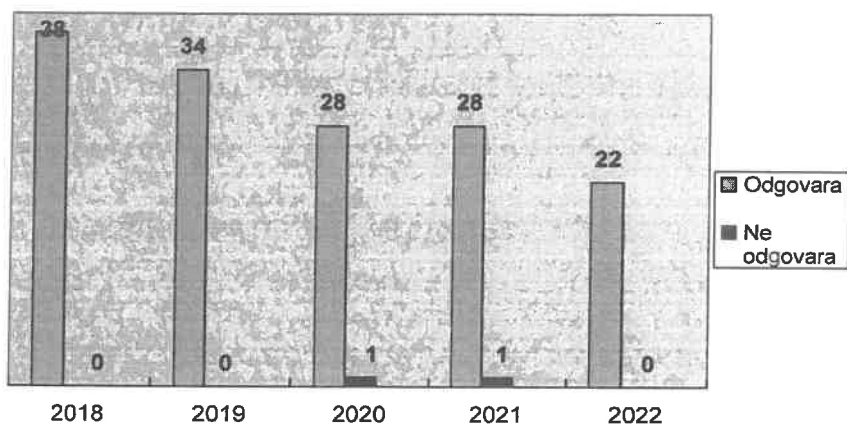

Tabela br 4. Broj obrađenih uzoraka hrane u periodu od 2018. do 2022. godine

Godina	Mikrobiološka analiza			Fizičko - hemijska analiza		
	Ukupno	Odgovara %	Ne odgovara %	Ukupno	Odgovara %	Ne odgovara %
2018	4.715	4.631 (98,22%)	84 (1,78%)	38	38 (100%)	-
2019	4.736	4.658 (98,35%)	78 (1,65%)	34	34 (100%)	-
2020	4.118	3.982 (96,70%)	136 (3,30%)	29	28 (96,55%)	1 (3,45%)
2021	4.612	4.522 (98,00%)	90 (2,00%)	29	28 (96,6 %)	1 (3,4 %)
2022	4.694	4.574 (97,44%)	120 (2,56%)	22	22 (100%)	-
Ukupno	22.875	22.367 (97,78%)	508 (2,22%)	152	150 (98,68%)	2 (1,32%)

Tabela br 5. Neodgovarajući parametri (mikrobiološki i fizičko - hemijski) zdravstvene ispravnosti hrane u toku 2022. godine

Općine / grad	UKUPNO	NE ODGOVARA	NE ODGOVARA ZBOG						
			E. coli	Enterobac felicaceae	Kvasnice i plijesni	Listeria monocyt genes	Staphyloc occus	Aerobne mezoofilne bakterije	Organol. svojstva
Bihać	1457	30	3	5	10	6	/	5	1
Bos. Krupa	431	5	/	2	/	2	/	2	/
Bos. Petrovac	132	5	/	/	1	2	2	/	/
Bužim	227	9	/	1	2	2	1	4	/
Cazin	1042	36	1	5	16	8	2	5	/
Ključ	279	5	/	2	/	1	/	3	/
Sanski Most	429	15	1	1	3	9	1	1	/
Velika Kladuša	719	15	/	4	4	3	/	4	/
UKUPNO:	4716	120	5	20	36	33	5	24	1

5. Mikrobiološka čistoća objekata

Mikrobiološka čistoća objekata u kojima se radi s hranom je jedan od preduvjeta osiguranja zdravstvene ispravnosti, s ciljem smanjenja rizika od zaraznih bolesti vezanih za hranu.

U 2022.godini Služba higijene i zdravstvene ekologije u većim trgovačkim centrima koji pripremaju hranu, slastičarnicama i objektima društvene prehrane, kao i zdravstvenim ustanovama, na mikrobiološku čistoću, uzela je i obradila **6.257** briseva predmeta opće upotrebe i radnih površina, te **969** briseva ruku zaposlenih u gore navedenim objektima. Mikrobiološke uvjete propisane Pravilnikom nisu zadovoljila **32** brisa predmeta opće upotrebe i radnih površina, kao i **6** briseva ruku.

Tabela br 6. Prikaz ukupnog broja mikrobioloških kontrola čistoće od 2018. – 2022. godine

Godina	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Zadovoljava	4.580	6.050	6.105	6.781	7.188
Ne zadovoljava	207	231	93	60	38
Ukupno	4.787	6.281	6.198	6.841	7.226

Ukupan broj obrađenih briseva tokom 2022. godine iznosi **7.226**, od čega **38** nije zadovoljilo uvjete propisane Pravilnikom, stoga je pravnim licima upućeno stručno mišljenje i preporuke sa ciljem izbjegavanja zdravstvenih posljedica po kupce.

6. Kontrola zraka, sterilnosti i kontrola rada aparata za sterilizaciju

Tokom 2022.godine Služba higijene i zdravstvene ekologije izvršila je kontrolu zraka zatvorenih prostora, kontrolu strilnosti proizvod, kao i kontrolu efikasnosti rada sterilizatora i autoklava.

Tabela br 7. Prikaz kontrole zraka, sterilnosti proizvoda i kontrole rada aparata za sterilizaciju

2022	Kontrola zraka zatvorenog prostora	Kontrola efikasnosti rada sterilizatora i autoklava	Kontrola sterilnih proizvoda (gaze)
Zadovoljava	159	162	21
Ne zadovoljava	/	6	/
Ukupno:	159	168	21

Za svaku analizu zdravstvene ispravnosti vode, namirnica, kao i briseva čistoće koja nije zadovoljila uvjete propisane Pravilnikom Služba higijene sa zdravstvenom ekologijom uputila je stručno mišljenje i preporuke, s ciljem izbjegavanja zdravstvenih posljedica po stanovništvo. Tokom ovog perioda upućena su **292** stručna mišljenja i preporuke vezane za zdravstvenu ispravnost vode, **34** za briseve predmeta opće upotrebe i ruku, te **120** stručnih mišljenja koja se odnose za zdravstvenu ispravnost hrane.

7. Zdravstveni nadzor

Ljekar Službe higijene i zdravstvene ekologije učestvovao je u radu ambulante za sanitarne preglede i u ambulanti za antirabičnu zaštitu.

8. Edukacija i zdravstveno prosvjeđivanje stanovništva

Radi sticanja osnovnog znanja o higijeni namirnica i ličnoj higijeni osoba koje na svojim radnim mjestima dolaze u dodir sa namirnicama obavljena su predavanja za **1.764** uposlenika.

U ovom periodu izvršena je i edukacija pripravnika zdravstvene struke prema Pravilniku o pripravničkom stažu i stručnom ispitu zdravstvenih radnika.

9. Obilježavanje značajnih datuma prema Kalendaru zdravlja

Služba higijene za zdravstvenom ekologijom obilježila je sve značajne datume po preporuci Svjetske zdravstvene organizacije, a poseban osvrt stavljen je na Svjetski dan voda, Svjetski dan zdravlja, Svjetski dan planete Zemlje, Dan rijeke Une, Svjetski dan okoliša, Svjetski dan hrane, Međunarodni dan zaštite ozonskog omotača.

10. UV zračenje

Ultraljubičasti dio Sunčevog spektra ima važnu ulogu u mnogim procesima u biosferi, ali može biti i vrlo štetno ako pređe određenu "sigurnu" razinu. Kada je iznos UV zračenja dovoljno visok, sposobnost samozaštite pojedinih bioloških jedinki nije dovoljna, te ista može biti znatno oštećena. To se odnosi i na ljudski organizam, posebno na kožu i oči. Da bi se izbjegla štetnost izloženosti UV zračenju, uvedena je veličina UV indeks, koja bi trebala upozoriti ljude o stepenu štetnosti UV zračenja i načinu poduzimanja određenih zaštitnih mjera. Tokom 2022.godine vršena su mjerenja UV zračenja ispred ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, te su tokom ljetnih mjeseci registrovane više vrijednosti zračenja, što potencijalno predstavlja opasnost po stanovništvo koj e istom svakodnevno izlaže.

U skladu sa navedenim uposlenici Službe su na web stranici Zavoda, u vidu biltena, redovno izvještavali o izmjerenim vrijednostima, i shodno istim davali preporuke o adekvatnom načinu ponašanja (korištenje zaštitnih krema, izvjeđavanje boravka na otvorenom u određenom vremenskom periodu) i odjevanja (šeširi, sunčane naočale).

11. Mikroklimatska mjerenja (temperatura, relativna vlaga, koncentracija CO₂)

Boravak većeg broja lica u ograničenom, zatvorenom prostoru, u neadekvatnim mikroklimatskim uvjetima, povećava mogućnost pojave i širenja respiratornih oboljenja, a naročito kod mlađe populacije, tj. djece u vrtićima i školama.

Tokom 2022.godine izvršena su **53** mjerenja mikroklimatskih parametara u predškolskim ustanovama na području USK-a. Analizom dobivenih rezultata zabilježeno je da se temperatura zraka u prostorijama u kojima borave djeca kreće uglavnom unutar zone komfora, dok vlažnost zraka, kao i koncentracija ugljičnog dioksida češće odstupa od dozvoljenih vrijednosti.

Obzirom da svako odstupanje od preporučenih vrijednosti narušava osjećaj ugone i stvara predispoziciju za pojavu određenih oboljenja, uglavnom organa za disanje, ustanovama gdje je isto zabilježeno, upućeno je stručno mišljenje i preporuke za dalje postupanje.

12. Aerozagadenje

Tokom 2022. godine došlo je do požara u fabrici "Austrotherm BH" d.o.o., koja se nalazi na lokalitetu Kamenica, područje grada Bihaća. Tom prilikom uposlenici Službe obišli su teren, izvršili mjerenja koncentracije lebdećih čestica u zraku, te izdali uputstva lokalnom stanovništvu s ciljem zaštite zdravlja. Odstupanje od graničnih vrijednosti za čestice veličine PM_{2,5} i PM₁₀ izmjereno je samo u dvorištu domaćinstva koje se nalazi u neposrednoj blizini požarišta. Također su izvršena i mjerenja i u okolnim naseljima, gdje su zabilježene normalne vrijednosti. Mjerenja su se vršila svakodnevno na više lokacija grada Bihaća, te su ista postavljena na web stranici Zavoda kako bi svima bilo dostupno.

U toku 2022. godine izvršeno je ukupno **98** mjerenja aerozagadenja za čestice veličine 2,5µm i 10µm. Izmjerene vrijednosti bile su u granicama preporučenih za otvoreni prostor, osim u gore navedenoj situaciji, dok je u zatvorenom prostoru zabilježeno odstupanje od graničnih vrijednosti.

Služba higijene i zdravstvene ekologije prati i analizira rad na terenu, te izvještava menadžment i javnost putem mjesečnih i godišnjih izvještaja.

4.SLUŽBA PREVENTIVNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE MLADIH U ŠKOLAMA I FAKULTETIMA SA PROMOCIJOM ZDRAVLJA

Služba za preventivnu zdravstvenu zaštitu mladih u školama i fakultetima provodi poslove predviđene Programom specifičnih i preventivnih mjera zdravstvene zaštite učenika i studenata. Timovi školske medicine provode specifične i preventivne aktivnosti za učenike i studente s ciljem osiguranja nesmetanog rasta i razvoja, te tjelesnog i psihičkog sazrijevanja.

Zbog specifičnosti razvojnog razdoblja, te mnogostrukih uticaja na razvoj mladih, ciljevi specifične i preventivne zdravstvene zaštite mladih obuhvataju:

- Rano uočavanje i prepoznavanje bolesti ili poremećaja zdravlja
- Sprječavanje nastanka društveno neprihvatljivog oblika ponašanja
- Usvajanje stavova i navika zdravijeg načina života
- Razvijanje odgovornosti za lično zdravlje
- Zaštitu mentalnog zdravlja
- Zaštitu reproduktivnog i spolnog zdravlja

U periodu od januara do decembra 2022. godine Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima obavljala je svoje redovne aktivnosti u osnovnim i srednjim školama svih općina na području USK-a. Krajem 2022. godine sačinjen je Plan rada Službe za 2023.godinu, a u mjesecu januaru 2023. godine na osnovu prikupljenih i analiziranih podataka sačinjen je izvještaj rada Službe za 2022. godinu.

Sa početkom drugog polugodišta školske godine, Služba za preventivnu zdravstvenu zaštitu mladih u školama i fakultetima otpočela je sa planiranim aktivnostima za mjesec februar.

U toku mjeseca februara održana su predavanja na temu: "Lična higijena" i "Oralna higijena" nižim razredima osnovnih škola. Ukupno je održano 14 predavanja.

U toku mjeseca juna održana su predavanja na temu: "Pubertet i pubertetske promjene" višim razredima osnovnih škola. Ukupno je održano 10 predavanja.

4.1. Screening vida

Grad Bihać, Cazin i Općina Bužim

Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima je u toku 2022. godine izvršila screening pregled vida kod učenika III razreda u svim osnovnim školama na području Grada Bihaća, Cazina i općine Bužim (centralne škole), kao i pripadajućim područnim školama u kojima je pregled odrađen kod učenika od I do V razreda.

Na području Grada Bihaća ukupno su pregledana 572 učenika od I do V razreda, od toga 301 (53 %) dječak i 271 (47 %) djevojčica.

Preporuke za dalju dijagnostičku obradu dobila su 43 učenika (8 %).

Na području Grada Cazina ukupno su pregledana 883 učenika od I do V razreda, od toga 449 (51 %) dječaka i 434 (49 %) djevojčice.

Preporuke za dalju dijagnostičku obradu dobilo je 65 učenika (7 %).

Na području općine Bužim ukupno je pregledano 236 učenika od I do V razreda, od toga 127 (54 %) dječaka i 109 (46 %) djevojčica.

Preporuke za dalju dijagnostičku obradu dobila su 24 učenika (10 %).

4.2. Antropometrijska mjerenja

Na području Grada Bosanska Krupa kod učenika VI razreda izvršena su antropometrijska mjerenja koja su obuhvatila pregled Lokomotornog sistema (kičmeni stub i pregled stopala), mjerenje tjelesne težine, visine i izračunavanje ITM- indeksa tjelesne mase.

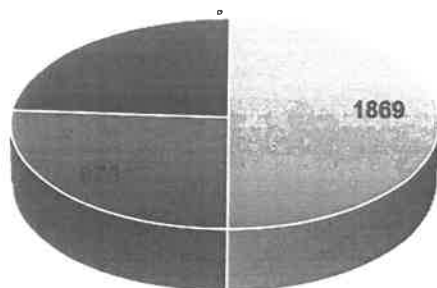
Ukupno je pregledano 178 učenika, od toga 98 (55%) dječaka i 80 (45%) djevojčica. Preporuke za dalji dijagnostički pregled lokomotornog sistema dobila su 23 učenika.

Na osnovu rezultata ITM - indeks tjelesne mase 70 (39%) djece je ispod normalne tjelesne težine za dob djeteta, 99 (56%) je imalo normalnu tjelesnu težinu, 2 (1%) u riziku tj. na granici prekomjerne tjelesne težine, te 7 djece (4%) sa prekomjernom tjelesnom težinom.

Tabela br. 1. Ukupan broj pregledane djece u 2022. godini od strane PZZ

Općina	Ukupan broj pregledane djece	Muški	Ženski	Ukupan broj izdanih preporuka
Bihać	572	301	271	43
Bosanska Krupa	178	98	80	23
Bužim	236	127	109	24
Cazin	883	449	434	65
Ukupno:	1869	975	894	155
		52 %	48 %	8 %

Grafikon br. 1. Ukupan broj pregledane djece i broj djece po spolu u 2022. godini od strane PZZM

■ Ukupno ■ Muških ■ Ženskih

4.3. Praćenje i evaluacija cijepljenja

Zavod za javno zdravstvo USK ima za obavezu praćenje i evaluaciju, kao i promociju obaveznih cijepljenja u školskoj dobi.

Prema izvještaju u 2022. godini, broj djece koja su obuhvaćena vakcinacijom iznosio je 2521, od toga 1086 djece u dobi od 6 godina i 1435 djece u dobi od 14 godina.

Od ukupnog broja planirane djece za vakcinaciju sa 6 godina, vakcinacijom nije obuhvaćeno 36%, dok je taj postotak nešto niži kod uzrasta od 14 godina koji iznosi 29%.

Tabela br. 2. Vakcinisana školska djeca po općinama USK- a za 2022. godinu

Dob	6 godina			14 godina		
	Ukupan broj djece	Obuhvaćeni	Nisu obuhvaćeni	Ukupan broj djece	Obuhvaćeni	Nisu obuhvaćeni
Bihać	375	288	87	411	342	69
Bos.Krupa	168	111	57	228	90	138
Bos.Petrovac	45	22	23	50	34	16
Bužim	240	93	147	220	80	140
Cazin	300	209	91	400	279	121
Ključ	53	41	12	83	82	1
Sanski Most	125	108	17	138	117	21
Velika Kladuša	386	214	172	489	411	78
UKUPNO	1692	1086	606	2019	1435	584

Tabela br.3. Ukupan broj djece uzrasta 6-14 god. na području USK -a

Općine	Bihać	Bosanska Krupa	Bosanski Petrovac	Bužim	Cazin	Ključ	S.Most	Velika Kladuša
Uk.broj djece uzrasta 6-14	4652	2356	438	2156	6199	1040	2595	4545
UKUPNO:	23 981							

4.4. Sistematski pregledi

U sklopu Preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima jedan od zadataka je praćenje i evaluacija provođenja sistematskih pregleda školske djece. S tim u vezi, nadležne Službe domova zdravlja sa područja Kantona su blagovremeno dostavile izvještaj o urađenim sistematskim pregledima za 2022. godinu, na prethodno dostavljenom obrascu.

Sistematskim pregledom obuhvaćena su djeca osnovnih škola.

Ukupan broj školske djece uzrasta 6-14 godina (osnovna škola) obuhvaćene sistematskim pregledom u 2022. godini je **2054 (9%)**.

Dom zdravlja Bihać je jedini dom zdravlja koji je u 2022. godini odradio temeljne sistematske preglede školske djece i to I, II, IV, VI, i VIII razreda.

Domovi zdravlja Bosanski Petrovac i Velika Kladuša su odradili sistematski pregled djece pri upisu u prvi razred osnovne škole dok kod ostalih učenika sistematski pregled nije rađen. Dom zdravlja Ključ je odradio sistematske preglede kod učenika prvih, petih i devetih razreda osnovne škole. Domovi zdravlja Bosanska Krupa, Cazin i Sanski Most nisu radili sistematske preglede školske djece na području svojih općina.

Tabela br. 4. Prikaz sistematskih pregleda školske djece po općinama

Sistematski pregledi	Bihać	Bos. Krupa	Bos. Petrovac	Bužim	Cazin	Ključ	Sanski Most	Velika Kladuša	Ukupno
Uk. broj djece uzrasta 6-14	4652	2356	438	2156	6199	1040	2595	4545	23 981
Uk. broj pregledane djece	1730	0	17	168	0	139	0	0	2054
Postotak pregledane djece	37%	0	4%	8%	0	13%	0	0	9%

Prema prikupljenim podacima odrađenih sistematskih pregleda školske djece možemo zaključiti da najveći broj pregledane djece i dalje ima problem sa karioznim zubčićima od kojih je čak 37% od ukupnog broja pregledanih. Od ukupnog broja djece uzrasta od 6-14 godina (osnovna škola), vidimo da je samo kod 9% djece odrađen sistematski pregled.

Po dobijenim podacima možemo zaključiti da Domovi zdravlja USK ne obavljaju sistematske preglede školske djece osim pri upisu u prvi razred osnovne škole. Izuzetak je Dom zdravlja Bihać kao jedini dom zdravlja koji je u 2022. godini odradio temeljne sistematske preglede školske djece i to I, II, IV, VI, i VIII razreda.

4.5. Praćenje i evaluacija zdravstvene ispravnosti hrane i vode

Služba za preventivnu zdravstvenu zaštitu mladih u školama i fakultetima u obavezi je da vrši praćenje i evaluaciju nalaza o zdravstvenoj ispravnosti hrane u objektima za proizvodnju i promet

prehrambenih proizvoda u kojima se hrane učenici (školske kuhinje i objekti u blizini škola), te praćenje sanitarnih pregleda tj. sanitarnih knjižica osoblja u objektima za proizvodnju i promet prehrambenih proizvoda u kojima se hrane učenici. Na osnovu dosadašnjeg nadzora može se zaključiti da školski objekti osnovnih i srednjih škola u gradovima uglavnom zadovoljavaju higijenske zahtjeve.

U 2022. godini ukupan broj uzetih uzoraka hrane na mikrobiološku analizu, od strane Službe Higijene Zavoda za javno zdravstvo USK, u objektima koji proizvode hranu u blizini škola u kojima se hrane učenici je bio **835** od kojih 14 uzoraka nisu dali odgovarajuće rezultate. Za svaki uzorak koji nije zadovoljio kriterije propisane Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti namirnica, poslano je stručno mišljenje i preporuke o daljnjem postupanju.

Pored uzoraka hrane u školskim objektima i u blizini škola, uzeti su uzorci vode na mikrobiološku i hemijsku analizu. Na području USK-a u školskim objektima uzeto je **85** uzoraka vode na mikrobiološku analizu, od kojih 13 nije dalo odgovarajuće rezultate po Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, te **67** uzoraka na hemijsku analizu od kojih 9 nije dalo odgovarajuće rezultate.

Također su urađene 4 analize bazenske vode na mikrobiološku analizu u JU Medresa "Džemaludin Čaušević", koju koriste polaznici Medrese kao i uposlenici iste. Uzeta su 4 uzorka na mikrobiološku analizu od kojih 1 nije zadovoljio propisane uvijete po Pravilniku bazenskih voda i 5 uzoraka na fizičko hemijsku analizu od kojih 2 nisu zadovoljila propisane uvijete po Pravilniku bazenskih voda.

4.6.Promocija

Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima pored svojih redovnih aktivnosti prema Planu i programu na godišnjem nivou obilježava značajne datume:

14.novembar "Svjetski dan borbe protiv šećerne bolesti" i 1. decembar "Svjetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a".

✓ 14. novembar - "Svjetski dan borbe protiv šećerne bolesti "

Održano je 13 predavanja u osnovnim školama na temu "Dijabetes u dječijem uzrastu" s ciljem podizanja svijesti učenika o šećernoj bolesti, prevenciji dijabetesa, pravilnoj ishrani, fizičkoj aktivnosti, te zdravim stilovima života. Učenicima je demonstrirano na koji način se mjeri nivo šećera u krvi, a svim zainteresiranim, kao i nastavnicima izmjeren je šećer u krvi. Učenicima je podijeljen promotivni materijal.

✓ 1. decembar - "Svjetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a"

Održana su 24 predavanja učenicima srednjih škola na temu "Spolno prenosive bolesti i zaštita reproduktivnog zdravlja". Cilj ovog predavanja je podizanje svijesti učenika o spolnom zdravlju i zaštiti reproduktivnog zdravlja.

Prema prikupljenim podacima odrađenih sistematskih pregleda školske djece možemo zaključiti da najveći broj pregledane djece i dalje ima problem sa karioznim zubima od kojih čak 37% od ukupnog broja pregledanih. Od ukupnog broja djece uzrasta od 6-14 godina kod 9% djece je odrađen sistematski pregled.

Po dobijenim podacima možemo zaključiti da Domovi zdravlja USK ne obavljaju sistematske preglede školske djece osim pri upisu u prvi razred osnovne škole. Izuzetak je Dom zdravlja Bihać kao jedini dom zdravlja koji je u 2021. godini odradio temeljne sistematske preglede školske djece i to I, II, IV, VI, i VIII razreda.

5.PROMOCIJA ZDRAVLJA

Promicanje zdravlja je javnozdravstvena disciplina s ciljem unapređenja zdravlja i stvaranja uslova za dobro zdravlje. Zdravlje je društvena odgovornost, u smislu brige za osiguranje zdravog i sigurnog okruženja, smanjenja i sprječavanja faktora koji štete zdravlju, povećanja ulaganja u unapređenje zdravlja, ali i odgovornost pojedinca.

Odjeljenje za promociju zdravlja kroz svoje godišnje aktivnosti vezane za promovisanje zdravlja vrši analiziranje i evaluaciju dobivenih rezultata te analizu postojećih preventivnih aktivnosti koje se provode, a što nam omogućuje bolji način planiranja, provedbe i evaluacije prioriternih preventivnih aktivnosti. Napominjemo da sve stručne službe Zavoda daju učešće u provođenju promotivnih aktivnosti vezano za djelatnosti istih, a kroz odjeljenje za promociju zdravlja.

U 2022. promotivnim lecima, oglašavanjem na web-u i putem medija, obilježeni su značajni datumi.

Tabelami prikaz obilježavanja značajnih datuma

Planirano	Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Mjerljivi indikatori za izvršenje	Izvršeno
				Da
Zadnja sedmica u januaru - Evropska sedmica prevencije raka grlića maternice	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
04.02. Svjetska sedmica borbe protiv raka	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
20.03 Svjetski dan oralnog zdravlja	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
22.03. Svjetski dan voda	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
24.03 Svjetski dan borbe protiv TBC-a	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
07.04. Svjetski dan zdravlja	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
22.04. Dan planete Zemlje	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
24.-30.04. Svjetska sedmica imunizacije	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
17.05. Dan rijeke Une	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
31.05. Svjetski dan borbe protiv pušenja	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
05.06. Svjetski dan zaštite okoliša	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
26.06. Međunarodni dan protiv zloupotrebe i nezakonite trgovine drogama	Članak Izjava	Promocija zdravlja	WEB TV	Da
28.07. Svjetski dan borbe protiv hepatitisa	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da

1.-7.8. SZO obilježava Sedmicu dojenja	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
14.09.-21.09. Svjetska sedmica borbe protiv TBC-a	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
16.09. Međunarodni dan zaštite ozonskog omotača	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
28.09. Svjetski dan borbe protiv rabiesa	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
29.09. Svjetski dan srca	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
10.10. Svjetski dan mentalnog zdravlja	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
16.10. Svjetski dan hrane	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
Obilježavanje borbe protiv raka dojke- mjesec oktobar	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
29.10. Svjetski dan moždanog udara	Članak	Promocija zdravlja	WEB	Da
14.11. Svjetski dan borbe protiv dijabetesa	Članak Mjerenje šećera i krvnog tlaka	Promocija zdravlja	WEB	Da
01.12. Svjetski dan borbe protiv AIDS-a	Članak Izrada letaka Prezentiranje Prevođenje	Promocija zdravlja	WEB leci prezentacija	Da

Pored obilježavanja značajnih datuma, na području Unsko - sanskog kantona sprovedeno je istraživanje na temu **"Upotreba sredstava ovisnosti i stilovi ponašanja kod učenika osmih razreda osnovnih škola na USK-u"**

Ciljana skupina bili su učenici osmih razreda osnovnih škola na području Unsko - sanskog kantona, jer se smatra da se prvo uzimanje sredstava ovisnosti događa upravo u toj dobi.

Uzorkom je obuhvaćeno 827 učenika, od čega dječaka 379 i djevojčica 402.

Osnovni cilj istraživanja **"Upotreba sredstava ovisnosti i stilovi ponašanja kod učenika osmih razreda osnovnih škola na USK-u"** bio je prikupiti podatke i informacije o karakteristikama i obrascima ponašanja kod ciljane skupine, što bi mogao biti putokaz za formiranje strategije za edukaciju o istraživanoj problematici. Podaci su prikupljeni, analizirani i publikovani.

U publikaciji su prikazani metodologija i rezultati istraživanja, raširenost upotrebe sredstava ovisnosti i obrasci ponašanja kod učenika osmih razreda na području Unsko - sanskog kantona te preporuke i daljnje aktivnosti ZU Zavoda za javno zdravstvo.

Služba za promociju zdravlja u okviru projekta sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) u Bosni i Hercegovini, sudjelovala je u projekatu pod nazivom "Pružanje javno - zdravstvenih usluga za migrante u Bosni i Hercegovini, s fokusom na rješavanje pandemije COVID 19 na Unsko-sanskom kantonu".

U okviru pomenutih aktivnosti zaposlenici sektora za promociju zdravlja su migrantskoj populaciji u TRC "Borići" i TRC "Lipa" održali predavanja na teme: COVID 19, Spolno prenosive bolesti i Bolesti ovisnosti, u svrhu prevencije bolesti i podizanja svijesti pomenute populacije.

REALIZIRANI PROGRAMI RADA ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO USK ZA 2022. GODINU KOJI SE NE FINANSIRAJU IZ SREDSTAVA ZAVODA ZDRAVSTVENOG SIGURANJA USK

5.PROGRAM RADA SLUŽBE ZA LABORATORIJSKU DIJAGNOSTIKU

2.1. Odjeljenje za sanitarnu hemiju

Odjel sanitarne hemije u okviru Službe laboratorijske dijagnostike Zavoda za javno zdravstvo USK u proteklom periodu izvršio je slijedeće poslove:

1.Kontrola zdravstvene ispravnosti vode, hrane, POU na području USK:

- Fizičko-hemijske analiza uzoraka vode (osnovne analize)	1507
- Fizičko-hemijske analiza uzoraka vode (proširene analize)	42
- Fizičko-hemijske analiza uzoraka vode (bazenske i riječne vode)	35
- Fizičko-hemijske analiza uzoraka vode (za potrebe hemodijalize)	32
- Fizičko-hemijske analiza namirnica	22
- Predmeti opšte upotrebe (gaza nesterilna)	22

Ukupno uzoraka: 1660

2. Priprema dokumentacije za provođenje i učešće u procesu javnih nabavki za potrebe laboratorija za sanitarnu hemiju.
3. Nabavka opreme, hemikalija i certificiranih referentnih materijala za potrebe laboratorija za sanitarnu hemiju.
4. Kontinuirani rad na izradi i primjeni dokumentacije zahtjevane standardima BAS EN ISO 9001 i BAS EN ISO/IEC 17025.
5. Izvršeno servisiranje i kalibracija laboratorijske opreme prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025:2006.
6. Uspješno provedeno nadzorno ocjenjivanje prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025; Opći zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija (Zahtjevi u vezi sa upravljanje - sistem i tehnički zahtjevi) od strane Instituta za akreditaciju BiH "BATA". Akreditiran novi parametar za analizu vode BAS ISO 7150-1:2002, Određivanje amonijaka u vodi
7. Priprema i provođenje IA za BAS EN ISO 9001, recertifikacija .
8. Priprema i provođenje 9-tog internog audita prema BAS EN ISO/IEC 17025 Opći zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija. Za potrebe provedena Internog audita, Zavod je angažirao ovlaštene (certificirane) stručnjake.

9. Rad na terenu – uzimanje uzoraka vode u 5 općina USK-a prema ugovorenoj dinamici
10. Priprema rastvora O-tolidina za potrebe vodovodnih preduzeća i HE službi domova zdravlja u US kantonu.
11. Pripreme rastvora za potrebe službe mikrobiologije
12. Priprema rastvora za potrebe odjela sanitarne hemije
13. Pranje laboratorijskog posuđa
14. Izrada i dostava redovnih mjesečnih izvještaja za „Agenciju za sigurnost hrane BiH“
15. Priprema (uvođenje nove metodologije rada)
16. Uspješno učešće u međulaboratorijskom testiranju prema PT- šemi u organizaciji FERA Fapas
17. Izrada i dostava tromjesečnih izvještaja za službu socijalne medicine.
18. Vođenje prakse za studente Fakulteta zdravstvenih studija - Odsjek Sanitarno inženjerstvo.
19. Prijava, priprema i slanje dokumentacije BATA-i za tranziciju i reakreditaciju.

2.2. Odjeljenje za sanitarnu i medicinsku mikrobiologiju

Služba mikrobiologije Zavoda za javno zdravstvo USK – a Bihać obavlja javno zdravstvenu mikrobiološku djelatnost na području kantona putem specifičnog laboratorijskog rada.

Služba za mikrobiologiju dijeli se na sanitarnu mikrobiologiju i kliničku mikrobiologiju

U svom sastavu ima :

- Ambulantu za prijem pacijenata i uzimanje uzoraka;
- Laboratorij za urinokulture i koprokulture;
- Laboratorij za briseve;
- Laboratorij za očitavanje materijala i mikroskopiranje;
- Laboratorij za pripremu hranjivih podloga i sterilizaciju lab. posuđa;
- Laboratorij za pripremu uzoraka za sanitarnu mikrobiologiju;
- Vagaonu za uzorke hrane;
- Praonu laboratorijskog posuđa i dekontaminaciju zaraznog materijala;
- Laboratorij za serološka ispitivanje na COVID-19

Sanitarna mikrobiologija

Sanitarna mikrobiologija provodi redovnu mikrobiološku analizu vode za piće na USK - u prema ugovorima zaključenim s vodovodnim preduzećima.

Također se vrši i mikrobiološka kontrola vode iz lokalnih vodovoda i bunara, novih vodovodnih sistema te riječnih voda i bazena.

Služba vrši i mikrobiološku kontrolu hrane, kao gotovih proizvoda i sirovina, te mikrobiološku kontrolu čistoće ugostiteljskih objekata, prehrambeno prodajnih i objekata za proizvodnju namirnica.

Sanitarna mikrobiologija provodi i kontrolu učinkovitosti postupaka sterilizacije biološkim indikatorima na području kantona.

Uključena je i u redovne sanitarne preventivne preglede osoba koje su po zakonu o sprečavanju i suzbijanju zaraznih oboljenja obavezne da se podvrgnu sanitarnom pregledu.

Služba mikrobiologije prikupila je podatke o obavljenim mikrobiološkim pretragama tokom 2022. godine iz uzoraka voda, namirnica, predmeta opšte upotrebe i dr.

Mikrobiološki laboratorij je u 2022-oj godini obradio **14.029** uzoraka.

Broj i vrsta mikrobioloških uzoraka u 2022. godini:

- Vode - 1761
- Namirnice - 4694
- Brisevi predmeta opšte upotrebe, površina i ruku - 7385 (zrak i nesterilni proizvodi)
- Kontrola sterilizacije biološkim indikatorima - 168
- Kontrola sterilnosti materijala (gaze) - 21

Služba mikrobiologije je uspostavila sistem prema ISO 9001 i usavršila primjenu usvojenih procedura.

Sanitarna mikrobiologije je uspostavila sistem prema ISO 17025 (akreditacija laboratorija), u cilju unapređenja kvalitete rada:

- priprema dokumentacije;
- uspješno sudjelovanje laboratorija na međulaboratorijskom testiranju (PT -test);
- sudjelovanje laboratorija u provođenju ocjenjivačkog audita od strane BATA-e;
- proširenje skoupa akreditacije;
- uvođenje novih metoda.

Služba je uključena u edukaciju i kontinuirano usavršavanje studenata i zdravstvenih radnika.

Služba mikrobiologije tromjesečno izrađuje i šalje izvještaje o urađenim analizama namirnica, voda i predmeta opšte upotrebe Agenciji za sigurnost hrane BiH.

Klinička mikrobiologija

Služba mikrobiologije ZZJZ USK-a Bihać prikupila je podatke o obavljenim mikrobiološkim pretragama tokom 2022. godine iz humanih uzoraka.

U službi za mikrobiologiju zaprimljeno je tijekom 2022. godine **36523** uzoraka za mikrobiološku obradu u svrhu ciljane etiološke dijagnoze bolesti i u svrhu produljenja sanitarne knjižice.

Rutinska mikrobiološka dijagnostika zasniva se na standardiziranim, u literaturi propisanim tehnološkim procesima. Uzorci zaprimljeni na prijemnom dijelu se protokolišu, ulaze u tehnološki proces i obrađuju prema vrsti i porijeklu.

Vrste uzoraka za mikrobiološku obradu su brisevi nosa i ždrijela, urini, brisevi rana, oka, uha, cerviksa, vagine, uretre, ejakulat, stolica i dr.

Broj i vrsta mikrobioloških uzoraka u 2022. godini:

- Uzorak stolice na gljivice - 1
- Urinokultura - 23
- Test na okultno krvarenje - 18
- Test na Helicobacter pylori - 9
- Koprokultura - 8477
- Uzorak stolice na crijevne parazite - 8568
- Bris grla - 9351

- Bris nosa - 10075

- Bris rane - 1

Rad se odvija u tehnološkim grupiranim procesima prema vrsti uzoraka (obrada uzoraka urina, briseva, stolica) te pripremnim radnjama (pranje, priprema i sterilizacija laboratorijskog pribora, priprema hranjivih podloga, dekontaminacija zaraznog materijala).

Svi relevantni podaci o urađenim analizama se arhiviraju i čuvaju u Zavodu.

Laboratorij za ispitivanje na COVID-19

Laboratorij za ispitivanje na COVID - 19 a koji djeluje u sklopu Odjeljenja za sanitarnu mikrobiologiju u Službi za laboratorijsku dijagnostiku ZJZUSK - a je u toku 2022. godine svakodnevno vršio testiranje pacijenata na COVID - 19 brzim antigenskim testovima u vidu briseva te serološko testiranje na aparatu AFIAS 6.

Broj i vrsta uzoraka:

- Brzi antigenski testovi - 2268

- Serološko testiranje - 10

IV KAPITALNI PROJEKTI

Pored pandemije korona virusa, migrantske krize i ZU Zavod za javno zdravstvo uspio je realizirati određene projekte. Svi planirani radovi su u skladu sa Godišnjim planom koji je usvojila Kantonalna vlada.

- Krajem 2022. godine završio je projekt adaptacije dijela zgrade ZU Zavoda za javno zdravstvo, a koji se odnosio na lakši pristup osobama s invaliditetom. Projekt je provoden tokom 2022. godine i obuhvatio je ugradnju kose rampe/platforme, radove na ugradnji vanjskih ulaznih vrata, te rekonstrukciju postojećeg toaleta prilagođenog invalidnim osobama.
- Pored standarda za sistem upravljanja kvalitetom BAS EN ISO 9001/2015; u obavezi smo uvesti standard poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga koje sprovodi Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine (AKAZ).

Aktivnosti koje su sprovedene u 2022. godini su: potpisivanje Ugovora o akreditaciji i certifikaciji kao i facilitaciji, te su urađene procedure i potrebna dokumentacija za dokazivanje sljedivosti Standarda.

Održana je i prva facilitacija, kao pripreme radnje za vanjsku ocjenu.

Projekat iziskuje za naše uslove znatna finansijska sredstva i biti će realiziran u 2023. godini.

- Također jedan od značajnijih projekata koji se svake godine mora obnavljati, a neophodan je za rad laboratorija je :**Akreditacija**; Sprovođenje internog i nadzornog audita **standarda BAS EN ISO/IEC 17025** i Sprovođenje internog i nadzornog audita **standarda za sistem upravljanja kvalitetom BAS EN ISO 9001/2015**; .

VOCJENA STANJA POSTIGNutih REZULTA

REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO UNSKO SANSKOG KANTONA ZA 2022. GODINU									
R/B	Planirano	Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Rok izvršenja	Mjerljivi indikatori za izvršenje	Izvršeno			Obrazloženje
						DA	NE		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Programski dio: 1. Služba socijalne medicine, organizacije i ekonomike zdravstva									
1.1	Analiza zdravstvenog stanja za Unsko-sanski kanton za prethodnu godinu	Prikupljanje i analiza podataka iz zdravstvenih ustanova sa općina Kantona	Služba socijalne medicine	Juni 2021	Prikupljeni izvještaji iz zdravstvenih ustanova kantona	DA		Izvršeno u potpunosti	
1.2	Informacije za potrebe Ministarstva zdravstva o različitim zdravstvenim problemima, a na osnovu podataka zdravstvene statistike	Dostava informacija vezanih za statističke podatke, analizu, mišljenja i preporuke za specijalizacije i subspecializacije	Služba socijalne medicine	Po potrebi	Broj dostavljenih informacija prema ministarstvu zdravstva	DA		Zahjevima Ministarstva zdravstva zadovoljeno u potpunosti po osnovu traženih podataka	
1.3.	Vitalna statistika za područje svake Općine	Prikupljanje podataka sa općina	Služba socijalne medicine	Mjesečno	Broj DEM 2 i DEM 5	DA		Praćenje vitalne statistike je zakonska obaveza radi analize zdr. stanja - izvršeno u cijelosti	
1.4.	Individualni izvještaji obrazci	Prikupljanje podataka iz stacionarnih ustanova i domova zdravlja	Služba socijalne medicine	Mjesečno	Broj individualnih obrazaca (BSL, prijave)	DA		Praćenje kretanja bolesnika, broja liječenih dana kao i prijava određenih kroničnih nezaraznih bolesti - izvršeno u cijelosti	
1.5.	Zbirni izvještaji obrazci	Prikupljanje podataka iz stacionarnih ustanova i domova zdravlja	Služba socijalne medicine	Tromjesečno i godišnje	Broj zbirnih izvještajnih obrazaca	DA		Izvršeno u potpunosti	
*	Izrada izvještaja o	Prikupljanje podataka iz zdravstvenih ustanova	Služba socijalne medicine	Godišnje	OBR.br. 1-Z-OKO	DA		Izvršeno u potpunosti.	

1.6.	organizacionoj strukturi i kadrovima i medicinskoj opremi ustanovec	sa općina							
2. Služba epidemiologije									
2.1.	Nadzor nad zaraznim oboljenjima	Prikupljanje i evidentiranje pojedinačnih i grupnih prijava oboljelih, sumnje na oboljenja ili smrti od zaraznih bolesti, statistička obrada i epidemiološka analiza, prema relevantnim parametrima.	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj dostavljenih biltena prema Federalnom ministarstvu, Civilnoj zaštiti USK-a, Agenciji za sigurnost hrane	Da	Na osnovu dostavljenih biltena i izvještaja u protekloj godini prema Federalnom ministarstvu, Civilnoj zaštiti USK-a, Agenciji za sigurnost hrane i domovima zdravlja plan je u potpunosti ispunjen		
2.2.	Nadzor nad novim Corona virusom - COVID -19	Prikupljanje i evidentiranje rezultata testiranja, pojedinačnih i grupnih prijava oboljelih, sumnje na oboljenja, ili smrti od COVID-a-19, dostava podataka o oboljelim i njihovim kontaktima radi stavljanja u izolaciju. Statistička obrada i epidemiološka analiza, prema relevantnim parametrima.	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj testiranih osoba, broj prijava, izvještaji i bilteni Ministarstvu zdravstva USK-a, Federalnom ministarstvu zdravstva, Civilnoj zaštiti USK-a, Kriznom štabu USK-a kao i broj metodoloških uputstava domovima zdravlja.	DA	Na osnovu dostavljenih biltena i izvještaja u protekloj godini prema Ministarstvu zdravstva USK-a, Federalnom ministarstvu zdravstva, Civilnoj zaštiti USK-a, Kriznom štabu USK-a i domovima zdravlja plan je u potpunosti izvršen		
2.3.	Nadzor nad provođenjem programa obaveznih imunizacija	Prikupljanje i evidentiranje izvještaja o provedenim vakcinacijama na općinama, izrada i usaglašavanje planova pružanje stručno metodološke	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj izvještaja o imuniziranoj djeci iz domova zdravlja. Realizacija Epi programa	Da	Plan imunizacije sproveden u potpunosti. Realizacija plana na terenu je u obavezi domova zdravlja koji nije u potpunosti realiziran zbog odlaska djece sa Kantona te zbog antivakcerske propagande		
2.4.									

2.5.	Prevenција intrahospitalnih infekcija	pomoći Prikupljanje prijava intrahospitalnih infekcija, analiza i evaluacija, aktivno učešće na sastancima komisije za intrahospitalne infekcije u KB Bihać	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj prijava Broj sastanaka	DA	U toku 2022. godine nije prijavljena niti jedna intrahospitalna infekcija
2.6.	Nadzor i analiza podataka o kretanju TBC-a, AFP i Morbila	Prikupljanje prijava slučajeva TBC-a, prijava i obrade AFP kao i prijava slučajeva morbila, te izvještavanje Federalnog Zavoda	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj prijava Broj izvještaja		Prijave i izvještaji TBC-a se mjesečno dostavljaju. Plan izvršen. Izvještavanje o AFP-u i morbilima ovisi o aktuelnoj epidemiološkoj situaciji
2.7.	Nadzor nad migrantima	Prikupljanje prijava zaraznih oboljenja, oboljelih od COVID-19, prikupljanje izvještaja o provedenim DDD mjerama, prikupljanje podataka o vakcinaciji sa prijedlogom mjera	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj prijava Broj izvještaja	Da	Dostava izvještaja jedan puta sedmično
2.8.	Antirabična zaštita	Prikupljanje, evidentiranje izvještaja o pacijentima koji su obrađeni u antirabičnoj ambulanti ZZJZ	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj izvještaja o pacijentima koji su obrađeni u antirabičnoj ambulanti ZZJZ kroz opštine i broj izvještaja o pacijentima kod kojih je sprovedena antirabična zaštita	Da	Izvršeno u potpunosti
2.9.	Program protuepidemijskog rada	Organizacija, koordinacija te pružanje stručno metodološke pomoć	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj sačinjenih stručno metodoloških uputstava, a prema aktuelnosti epidemiološke situacije	Da	Izvršeno u potpunosti
2.10.	Nadzor nad hroničnim nezaznim	Prikupljanje i evidentiranje izvještaja o nezaznim bolestima	Služba epidemiologije	Kontinuirano	Broj prikupljenih prijava i broj izvještaja	DA	Redovito izvještavanje prema federalnom nivou - izvršeno u potpunosti

3.3.	Kontrola i nadzor sanitarnog i higijenskog stanja centralnih vodovoda	Obilazak centralnih vodovoda i dopuna kartoteke	Služba higijene sa zdr. ekologijom i sanitarnom hemijom	Kontinuirano	Broj izlazaka na teren, broj izvještaja	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
3.4.	Registracija i vođenje evidencija sanitarnog i higijenskog stanja zdr. organizacija	Obilazak zdr. ustanova	Služba higijene sa zdr. ekologijom i sanitarnom hemijom	Kontinuirano	Broj izlazaka na teren, broj izvještaja	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
3.5.	Praćenje higijensko – sanitarnog stanja vodotoka i kupališta	Uzimanje uzoraka, davanje mišljenja o zdr. ispravnosti	Služba higijene sa zdr. ekologijom i sanitarnom hemijom	Sezonski	Broj uzetih uzoraka, broj mišljenja, broj izlazaka na teren	NE	Planirano nije izvršeno u potpunosti, zbog pandemije COVID - 19
3.6.	Kontrola higijensko – sanitarnog stanja predškolskih ustanova	Uzimanje uzoraka hrane, briseva zaposlenih i predmeta opće upotrebe	Služba higijene sa zdr. ekologijom i sanitarnom hemijom	Kontinuirano	Broj uzetih uzoraka, broj urađenih analiza i broj izvještaja	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
3.7.	Medicinski otpad	Prikupljanje podataka o količini i vrsti medicinskog otpada, načinu zbrinjavanja istog, slanje izvještaja prema relevantnim subjektima	Služba higijene sa zdr. ekologijom i sanitarnom hemijom	Kontinuirano	Broj prikupljenih izvještaja i otpremnica	DA	Planirano- realizirano u potpunosti
4. Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima sa promocijom zdravlja							
4.1.	Edukativna predavanja	Izrađen edukativni materijal, prezentacije, održana predavanja	Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima	Tokom školske godine	Broj održanih predavanja, broj izrađenih prezentacija, količina podijeljenog edukativnog materijala	NE	Planirano realizirano

4.2.	Skrining kičme	Fizikalni pregled i vođenje evidencije	Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima	Tokom školske godine	Broj učenika kod kojih je izvršen skrining	NE	Planirano realizirano djelimično zbog pandemije COVID-19 i prelazak na online nastavu.
4.3.	Skrining vida			Tokom školske godine	Broj učenika kod kojih je izvršen skrining		Planirano realizirano
4.4.	Praćenje i evaluacija zdravstvene ispravnosti vode za piće u školskim objektima i objektima za smještaj učenika i studenata	Uzorkovanje, mišljenje i preporuke	Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima	Tokom školske godine	Broj uzorkovanja, mišljenja i preporuka za uzorke vode	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
4.5.	Praćenje i evaluacija provođenja sistematskih i kontrolnih pregleda školske djece	Prikupljeni podaci sa terena i analiza istih	Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima	Kontinuirano	Broj sistematskih pregleda na Kantonu	DA	Zavod ima obavezu da prikupi podatke, a provođenje sistematskih pregleda je obaveza domova zdravija općina - izvršeno u cjelosti - izvršeno prikupljanje podatak
4.6.	Praćenje i evaluacija nalaza o zdravstvenoj ispravnosti hrane u objektima za proizvodnju i promet prehrambenih proizvoda u kojima se hrane učenici (školske kuhinje i objekti u blizini škola), te praćenje sanitarnih pregleda	Uzorkovanje, mišljenje i preporuke	Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima	Tokom školske godine	Broj uzorkovanja, mišljenja i preporuka za uzorke hrane	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
4.7.	Obaveza kontrole provođenja vakcinacije kod školske djece	Prikupljeni podaci sa terena i analiza istih	Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima	Kontinuirano	Broj vakcinisane djece u 2020. godini	DA	Zavod ima obavezu da prikupi podatke, a provođenje vakcinacije je obaveza domova zdravija općina - izvršeno u cjelosti

4.8.	Anketiranje učenika osnovnih škola na temu Bolesti ovisnosti	Anketiranje	Odjeljenje promocije zdravlja	Tokom školske godine	Broj anketa	Da	Planirano - realizirano u potpunosti
4.9.	Analiza anketa i rezultata. Izrada publikacije na temu bolesti ovisnosti	Izvršena analiza i publikacija	Odjeljenje promocije zdravlja	Decembar 2022. godine	Publikacija	Da	Planirano - realizirano u potpunosti
4.10	Izrada prezentacija za mingtonjsku populaciju	Izrada prezentacija na teme: COVID-19, Spolno prenosive bolesti i bolesti ovisnosti	Odjeljenje promocije zdravlja	Oktober, novembar i decembar 2022. godine	Broj prezentacija	Da	Planirano - realizirano u potpunosti
4.11.	predavanja mingtonjskoj populaciji	Priprema predavanja na teme: COVID-19, Spolno prenosive bolesti i bolesti ovisnosti	Odjeljenje promocije zdravlja	Oktober, novembar i decembar 2022. godine	Broj predavanja	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
Neprogramirani poslovi (koji se ne financiraju iz sredstava fonda zdravstvenog osiguranja).							
Služba laboratorijske dijagnostike							
1. Odjeljenje za sanitarnu hemiju i Odjeljenje za medicinsku mikrobiologiju							
1.1.	Provođenje 6-tog internog audita prema BAS EN ISO/IEC 17025 i kalibracija opreme	Izrada i primjena dokumentacije i opreme zahtjevane standardima	Odjeljenje sanitarne hemije i Odjeljenje medicinske mikrobiologije	godišnje	Dokumentacija koje zahtjeva standard, certifikati o kalibraciji opreme	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
1.2.	Tranzicija na novo izdanje standarda BAS EN ISO/IEC 17025;	izrada i primjena dokumentacije zahtjevane standardima	Odjeljenje sanitarne hemije i Odjeljenje medicinske mikrobiologije	godišnje	Rješenje o uspješno sprovedenom nadzornom auditu sistema upravljanja BAS EN ISO/IEC 1702	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
1.3.	Izrada izvještaja za Agenciju za sigurnost hrane BiH	Prikupljanje, analiza podataka i izrada konačnog izvještaja	Odjeljenje sanitarne hemije i Odjeljenje medicinske mikrobiologije	mjesečno	Sačinjeni mjesečni izvještaji	DA	Planirano - realizirano u potpunosti
1.4.	Međulaboratorijsko testiranje prema PT-šemi u organizaciji FERA Fapas	Priprema za analizu i analiza uzorka dobivenog od FERA Fapas	Odjeljenje sanitarne hemije i Odjeljenje medicinske mikrobiologije	godišnje	Izvištaj i certifikat o uspješnosti analize uzorka	DA	Planirano - realizirano u potpunosti

	Priprema rastvora za potrebe odelja sanitarne hemije, mikrobiologije i vodovodnih preduzeća	Priprema kemikalija te izrada rastvora	Odeljenje sanitarne hemije	kontinuirano	Zapisi o količinama napravljenih rastvora	Planirano - realizirano u potpunosti
1.5.	Priprema rastvora za potrebe odelja sanitarne hemije, mikrobiologije i vodovodnih preduzeća	Priprema uzorka, analiza izrada izvještaja	Odeljenje medicinske mikrobiologije i Odeljenje sanitarne hemije	kontinuirano	Broj ispitnih izvještaja	- Voda za piće - plan realiziran u potpunosti Plan realiziran
1.6.	Analiza hrane, hrane iz uvoza, vode za piće, bazenske vode i briseva čistoće	Završeni građevinski	ZU Zavod za javno zdravstvo	2022	Ispekcijski nadzor nad istim i izdavanje saglasnosti	Projekat realiziran u potpunosti
1.7.	Rrekonstrukcija postojećeg prostora za potrebe invalidnih osoba	Izrađen program propagadni materijal	ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, Bihać	2016	Dostavljen svim domovima zdravija na Kantonu i ponuđena suradnja od strane Zavoda	Nije realiziran zbog neodaziva domova zdravija
1.8.	Program ranog otkrivanja kolorektalnog karcinoma	Izrađen program i dat na saglasnost Ministarstvu zdravstva USK-a	ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, Bihać	2017.	Sačinjen Program, dostavljen Ministarstvu zdravstva USK-a	Projekat nije realiziran -zbog nedobijanja saglasnosti Ministarstva zdravstva, ukoliko se steknu uslovi, isti će se realizirati u 2021. godini.
1.9.	Program prevencije karcinoma grlića materice na USK	Pilot projekat dat na saglasnost Ministarstvu USK-a	ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, Bihać	2017.	Sačinjen Pilot projekat, dostavljen Ministarstvu zdravstva USK-a	Projekat nije realiziran -zbog nedobijanja saglasnosti Ministarstva zdravstva, ukoliko se steknu uslovi, isti će se realizirati u 2021. godini.
1.10.	Pilot projekat Prevencije karcinoma grlića materice na općini Bosanski Petrovac.	Izrađen program i dat na saglasnost Ministarstvu zdravstva USK-a	ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, Bihać	2017.	Sačinjen Program, dostavljen Ministarstvu zdravstva USK-a	Projekat nije realiziran -zbog nedobijanja saglasnosti Ministarstva zdravstva, ukoliko se steknu uslovi, isti će se realizirati u 2021. godini.
1.11.	Program prevencije karcinoma jetre vakcinom Hepatitis B kod zdravstvenih radnika na području USK-a	Potpisan Ugovor o akreditaciji i certifikaciji kao i facilitaciji	ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a, Bihać	2023.	Izradnje procedure, strategije izvještaji, politike Posjete facilitatora	Djelimično realiziran Projekat još nije završen jer je izrada dokumentacije još u toku.
1.12.	Uvođenje standarda poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga AKAZ					

U skladu sa navednim podacima u tabeli vidljivo je da su realizirane **aktivnosti službi** predviđene programom rada za 2022. godinu. Prikazani rezultati ispunjenog programa rada su rezultat pojačanog napora menadžmenta i uposlenika Ustanove.

Aktivnosti koje su realizirane u 2022. godine odnosile su se na:

- Rekonstrukciju, prostora u zgradi Zavoda za potrebe invalidnih osoba u smislu prilagodbe postojećeg toaleta , te pristupa istom.
- Promovisanje zdravih stilova života i obilježavanje Svjetskih dana prema Kalendaru zdravlja odnosno smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije, koje nismo bili u mogućnosti organizirati kao predhodnih godina zbog pandemije COVID-19, ali smo nastojali promovirati zdravlje i zdrave stilove života putem web stranice Zavoda , kroz sadržaje RTV USK, te pisane medije.
- Istraživanje u osnovnim školama USK-a, na temu "Bolesti ovisnosti"
- Nabavku i redovno održavanje opreme;
- Kontinuiranu primjenu uspostavljenog integriranog sistema (certifikacija, akreditacija).

Iz navedenog se da zaključiti da je Zavod za javno zdravstvo USK-a imao uspješnu realizaciju programa rada za 2022 godinu.

Aktivnostima koje su bile predviđene programom za 2022. godinu uspjeli smo približiti rad Ustanove našim korisnicima, te dijelom podignuti svijest o važnosti prevencije bolesti i promoviranju zdravih stilova života.

VI PROGRAMSKA ORIJENTACIJA

ZU Zavod za javno zdravstvo iz oblasti javnog zdravlja će nastaviti tendenciju proširenja stručnih i drugih poslova, prema zakonskim propisima. Programska orijentacija u navedenoj oblasti ostaje slična kao u prethodnim izvještajima kroz realizaciju programa koji su finansirani od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja i posebne programe koji bi se trebali finansirati dijelom iz budžeta Kantona. Programi koji se finansiraju od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja obuhvataju rad svih postojećih službi propisan standardima i normativima zdravstvene zaštite. Programi koji se ne finansiraju od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja sačinjavat će se i realizirati po potrebi, a na osnovu razine aktuelnosti javno - zdravstvene problematike i finansijske potpore relevantnih subjekata.

Službe Zavoda će kao i u predhodnom periodu nastaviti sa realizacijom planiranog, te preduzimati neophodne aktivnosti u cilju sticanja povjerenja i zadovoljstva korisnika usluga. To će ostvariti zakonitim i stručnim radom u okviru kojeg se u narednom periodu može očekivati poboljšanje zdravstvene situacije na Unsko – sanskom kantonu.

Aktivnosti će kao i predhodnih godina biti usmjerene na suradnju sa:

- **Kantonalnom sanitarnom inspekcijom**, u smislu boljeg nadzora nad kliconoštvom i poboljšanja epidemiološke situacije;
- **Veterinarskim sektorom**, u smislu nadzora i prevencije zoonoza prvenstveno bruceloze i rabiesa;
- **Zdravstvenim ustanovama Kantona**, kroz iznalaženje zajedničkih smjernica za poboljšanje rada istih, a za dobrobit stanovništva, sa težištem na razvoj Kantonalne

bolnice "Dr.Irfan Ljubijankić"Bihać kroz sprovođenje tercijarne zdravstvene zaštite u određenim djelatnostima iste;

- **Vodovodnim preduzećima** ,kroz poboljšanje nadzora nad lokalnim vodovodima u cilju prevencije oboljenja koja se prenose putem zdravstveno neispravne vode;
- **Medijima**, kroz zajednički rad na podizanju svijesti stanovništva Kantona, a sa ciljem promocije zdravlja i prevencije bolesti;
- **Visokoškolskim i srednjoškolskim ustanovama**, kao nastavnom bazom za iste;
- **Zavodima na teritoriji Bosne i Hercegovine**, kroz razmjenu iskustava sa istim;

Nevladinim sektorom

DALJNI PRIORITETI ZAVODA BILI BI:

- Jačanje i razvoj ljudskih resursa;
- Razvoj kapaciteta za implementaciju projekata (planska edukacija kadra u okviru projekata, u cilju ovladavanja savremenim tehnikama rada);
- Nabavka i redovno održavanje opreme;
- Poboljšanje medijske informiranosti stanovništva, prvenstveno roditelja o značaju vakcinacije, zbog sve prisutnijih antivakcionalnih kampanja, kao i poboljšanje vakcionalne pokrivenosti ;
- Uvođenje u obavezni Programa vakcinacije djece, vakcine protiv HPV virusa;
- Sprovođenje programa "Obavezne sistematske deratizacije na USK"(proljeće, jesen);
- Daljnje aktivnosti na izmjeni Zakona o sprovođenju mjera DDD, a posebno u dijelu koji se odnosi na edukaciju nosioca djelatnosti ovih mjera (Zavod za javno zdravstvo), kontinuiranu edukaciju neposrednih izvršioaca ovih mjera na terenu i aktivnosti vezane za implementaciju sprovođenja obavezne sistematske deratizacije Kantona, što je i zakonska obaveza;
- Proširenje spektra fakultativne vakcinacije, a prema aktuelizaciji tj. potrebama, ;
- Obezbjedenje redovnog protoka informacija utvrđenih Zakonom prema svim relevantnim subjektima;
- Izrada analize Pregleda zdravstvenog stanja stanovništva, rada javno - zdravstvenih ustanova i organizacije zdravstvene zaštite na području USK-a za 2021 godinu, prema predviđenim zakonskim rokovima;
- Kontinuirano periodično – statističko izvještavanje, prema Zakonu o evidencijama („Službene novine FBiH“broj: 37/12);
- Sprovođenje Programa prevencije karcinoma grlića materice za područje Unsko – sanskog kantona- Pilot projekat na općini Bosanski Petrovac, a po dobijanju saglasnosti Ministarstva zdravstva i obezbjeđenju finansijskih sredstava za isti;
- Sprovođenje "Programa prevencije karcinoma jetre primjenom vakcine protiv Hepatitisa "B" kod zdravstvenih radnika" po dobijanju saglasnosti Ministarstva zdravstva i obezbjeđenju finansijskih sredstava za isti;
- Kontinuirana primjena i poboljšanje efektivnosti uspostavljenog integriranog sistema upravljanja kvalitetom laboratorija prema BAS EN ISO/IEC 17025/2006;
- Kontinuirana primjena i poboljšanje efektivnosti uspostavljenog integriranog sistema za sistem upravljanja kvalitetom BAS EN ISO 9001/2015 i sprovođenje recertifikacijskog audita;

- Kontinuirano sprovođenje antropometrijskih mjerenja, te skrininga kičmenog stuba
- Organiziranje i sprovođenje preventivnih pregleda sluha;
- Kontinuirano organiziranje i sprovođenje mjera zdravstvenog odgoja (predavanja, radionice, anketiranje);
- Organiziranje i sprovođenje preventivnih pregleda vida;
- Nastavak realizacije Programa ranog otkrivanja kolorektalnog karcinoma na području općina Kantona (Program izrađen u drugoj polovini 2015. godine, te u decembru mjesecu 2015. godine dobio saglasnost Ministarstva zdravstva i soc.politike USK-a ,a na osnovu prijedloga za suradnju od strane Zavoda za javno zdravstvo.
- Nadzor nad higijensko – sanitarnim stanjem u školama i objektima gdje borave učenici i studenti;
- Nadzor nad migrantskim centrima na Kantonu
- Nastavak aktivnosti na promovisanju zdravih stilova života i obilježavanju Svjetskih dana prema Kalendaru zdravlja odnosno smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije;
- Rekonstrukcija postojećeg prostora ZU ZZJZ USK-a za potrebe službe DDD;
- Obezbjedenje uslova za certificiranje službe DDD Zavoda, sprovođenjem zakonom propisanih normi;
- Formiranje službe za DDD ZU ZZJZ USK-a;
- Uvođenje novih standarda za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga, koje su propisane Pravilnikom ("Službene novine Federacije BiH", broj 5/20), a koje sprovodi Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine (AKAZ)

Sve naprijed navedeno pratiti će stvaranje prostornih, kadrovskih i tehničkih resursa po službama.

VII IZVRŠENJE PLANIRANIH KONTINUIRANIH POSLOVA

Izvršenje planiranih kontinuiranih poslova prikazano je u poglavlju - **V ocjeni postignutih rezultata.**

VIII PREGLED UNUTRAŠNJE ORGANIZACIJE, KADROVSKE I MATERIJALNE

OSPOSOBLJENOSTI

ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a je organizaciono ustrojen u skladu sa Jedinim Pravilnikom o radu sa organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta ZU Zavod za javno zdravstvo USK-a.

1. Služba socijalne medicine, organizacije i ekonomike zdravstva
2. Služba epidemiologije
3. Služba higijene i zdravstvene ekologije
4. Služba preventivne zdravstvene zaštite mladih u školama i fakultetima
5. Služba za laboratorijsku dijagnostiku

Prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta zdravstvene ustanove Zavod za javno zdravstvo USK-a, pored obaveznih specijalističkih službi postoje i služba za opće, pravne i kadrovske poslove i služba računovodstva.

U Zavodu su sa stalnim radnim odnosom uposlena su 42 radnika (tabelarni prikaz u nastavku teksta).

Tabela 1. Broj zaposlenika prema stručnoj spremi

Redni broj	Zaposleni po strukama i stepenima stručne spreme	Stručna sprema	Broj izvršioaca
Zdravstveni radnici			
1.	Direktor- specijalista epidemiolog	VSS	1
2.	Doktor - specijalista Službe higijene i zdravstvene ekologije	VSS	1
3.	Doktor specijalista	VSS	1
4.	Doktor medicine (na specijalizaciji)	VSS	1
5.	Ostali zdravstveni radnici sa VSS	VSS	5
6.	Zdravstveni radnici sa višom stručnom spremom	VSS	5
7.	Zdravstveni radnici sa srednjom stručnom spremom	SSS	10
Zdravstveni saradnici			
8.	Zdravstveni saradnici sa visokom stručnom spremom	VSS	2
Nezdravstveni radnici			
9.	Nezdravstveni radnici sa visokom stručnom spremom	VSS	5
10.	Nezdravstveni radnici sa višom stručnom spremom	VSS	2
11.	Nezdravstveni radnici sa srednjom stručnom spremom	SSS	5
12.	Pomoćni radnik KV	KV	1
13.	Pomoćni radnici NK	NK	3
UKUPNO:			42

Zavod za javno zdravstvo USK-a financira se oko 50% iz sredstava vlastitog rada te oko 50% putem Zavoda zdravstvenog osiguranja USK-a.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti kao i Standardima i normativima ZZO bi trebalo da finansira našu ustanovu u sredstvima od 85%, a Vlada kao osnivač iste, sa 15% kroz Programe koje već duži niz godina provodimo kao i sačinjene programe prevencije (Program prevencije karcinoma debelog crijeva, Program karcinoma ušća maternice, Program karcinoma jetre kod zdravstvenih radnika, Program vakcinacijom vakcinom protiv žutice B, Program sistematske deratizacije) koji ni do danas nisu dobili saglasnost Ministarstva zdravstva. Od svih gore navedenih projekata Zavod za javno zdravstvo je realizovao samo "Pilot projekat programa ranog otkrivanja kolorektalnog karcinoma na području Grada Bihaća", iz vlastitih sredstava, te je jednom provedena parcijalna sistematska deratizacija na kantonu, a prema gore navedenom programu.

Također napominjemo da je ZZJZ vlastitim sredstvima sproveo Studiju ovisnosti o narkoticima, alkoholu i pušenju kod mladih USK-a, jer je ova problematika dobila prioritet u rješavanju i preveniranju, te ocijenjena kao visok rizik za mlade našeg kantona.

Shodno činjenici da nam je ZZO u posljednje tri godine smanjio novčanu tranšu, a da su usvajanjem Kolektivnog ugovora u zdravstvu plaće uposlenika povećane kao i cijene materijalnih sredstava, evidentno je da nismo u mogućnosti iz sredstava vlastitog rada obezbjediti financiranje istih, iako smo rad na terenu značajno povećali.

Također napominjemo da su nam u pandemiji COVID 19 dodjeljena minimalna sredstva kao vodećoj ustanovi u prevenciji iste.

Naravno da je na naš budžet imala uticaja i energetska kriza, te dešavanja u Ukrajini kao i konkurentnost na tržištu koja vuče nemogućnost povećanja cijena usluga, tako da smo opterećeni svim gore navedenim u situaciji da nastavkom ovakvog trenda nedostatnog finansiranja, tj. ovakve politike finansiranja naše ustanove nećemo moći da se održimo te pružimo usluge na koje nas Zakon obavezuje, a što će se odraziti na zdravlje stanovništva kantona.

Zavod za javno zdravstvo USK-a je vodeća Ustanova u praksi i uslugama sistema javnoga zdravstva našeg Kantona, a djelatnost istoga je organizirana kroz rad pet stručnih službi koje brinu o provođenju mjera zdravstvene zaštite i pružanju zdravstvenih usluga na području očuvanja i unapređenja zdravlja građana, kontroli i sprečavanju zaraznih bolesti, poticanju kvaliteta i praćenju uvijeta životne i radne okoline, zdravstvenom prosvjećivanju i promicanju zdravlja, naročito vulnerabilnih skupina stanovništva.

Zahvaljujući svojim naporima i ulaganjima vlastitih finansijskih sredstava, Zavod ja uveo sisteme upravljanja BAS EN ISO/IEC 17025 i BAS EN ISO 9001/2008 a trenutno sprovodimo uvođenje standarda AKAZ.

Zavod je također sproveo tranzicije u skladu sa novim zahtjevima standarda za sistem upravljanja kvalitetom BAS EN ISO 9001, /2015 i na taj način obezbjedio konkurentnost na tržištu.

Kako bi ostali konkurentni na tržištu i dalje nastojimo razvijati nove tehnologije, obnavljati opremu, ulagati u ljudske potencijale, odnosno stručnu edukaciju zaposlenika.

Zdravstvenu ustanovu Zavod za javno zdravstvo USK-a je na prijedlog Vlade osnovala Skupština USK-a aktom br.01-1-52/98 ("Sl.glasnik USK-a" broj: 9/98).

Svoju djelatnost za područje Kantona obavlja prema članu 45. Zakona o zdravstvenoj zaštiti FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 46/10) i prema Standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (" Službene novine FBiH" broj: 5/03,6/11).

Rad i finansiranje Zavoda za javno zdravstvo sekundarnog nivoa vrši se prema Standardima i normativima ("Službene novine FBiH" broj: 5/03) i Naredbi o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ("Službene novine FBiH" broj: 6/11,82/14,107/14,58/18).

Standardima i normativima je tačno određeno šta je javno zdravstvo sekundarnog nivoa u obavezi raditi za Zavod zdravstvenog osiguranja i Vladu kantona.

Zavod za javno zdravstvo je zdravstvena ustanova čija se djelatnost po Zakonu ne može privatizirati, a čiji opstanak je nemoguć bez podrške osnivača ne samo u finansijskom smislu već i u implementaciji legislative iz oblasti javnog zdravstva.

Zavod zdravstvenog osiguranja prema broju osiguranih lica finansira 5,57 timova, budući da se djelatnost Zavoda odnosi na ukupan broj stanovnika potrebno je osigurati sredstva za neosigurana lica, što podrazumjeva dodatnih 3,05 timova.

Da bi se osiguralo sprovođenje javnozdravstvene djelatnosti nad cjelokupnom populacijom u Kantonu, neophodno je osigurati kontinuirano finansiranje sredstva od strane osnivača, kao i finansiranje od strane ZZO predviđeno zakonskim odrednicama, a da bi se mogao kapacitirati Zavod po pitanju kadra i opreme. Dakle, ZU ZZJZ ne vodi brigu o pojedincu već o cjelokupnom stanovništvu što podrazumjeva sve kategorije stanovništva koji su ovakvim načinom finansiranja uskraćeni za javno zdravstvene usluge.

U dosadašnjem periodu, za funkcionisanje Zavoda za javno zdravstvo bilo je potrebno obezbjediti oko 50% vlastitih sredstava.

Napominjemo da je od 2015. godine Zavod zdravstvenog osiguranja trebao primjenjivati nove Standarde i normative (Plava knjiga), te da će neprimjenjivanje istih uveliko uticati na rad naše ustanove, a samim tim i na provođenje preventivnih i promotivnih djelatnosti koje obavljamo.

Važno je još jednom napomenuti da se naša djelatnost ne veže za osiguranike već za cjelokupnu populaciju a usluge koje pružamo nisu u postojećem tarifniku, osim nekih, tako da ih nije moguće šifrirati te da niti jedan zavod u Federaciji BiH ne šifrira svoje usluge niti se po takvoj osnovi financira.

Takođe napominjemo da se djelatnost službi udvostručila i proširila te su iste opterećene novim polovima:

- Služba socijalne medicine, organizacije i ekonomike zdravstva pored postojećih 17 izvještajnih obrazaca uvedeni su u primjenu još nova 32 obrazca, što znatno opterećuje postojeći broj radnika i dovodi u pitanje izvršavanje radnih zadataka u zadanim rokovima,
- Služba epidemiologije u postojećem kapacitetu, pored redovnih poslova koje obavlja sa manjim brojem uposlenika dodatno je opterećena sa migrantskom krizom, pandemijom COVID 19 te mogućim akcidentnim situacijama.
- Služba higijene i zdravstvene ekologije koja uključuje nadzor nad kliconoštvom, te uzorkovanje na terenu opterećena je potrebama većeg terenskog angažmana, vezano za pojačan i poboljšan rad sanitarne inspekcije, što direktno povećava potrebe za većim brojem izvršilaca u laboratorijama, s obzirom da su laboratorije ZU ZZJZ akreditirane, a sama akreditacija propisuje potreban broj izvršilaca.

Činjenica je i da Zavod zdravstvenog osiguranja ni na koji način ne učestvuje u finansiranju rada laboratorija, te prikazani broj zaposlenih zdravstvenih radnika nije realan jer su u ukupan broj pribrojani i zdravstveni radnici laboratorija koji nisu finansirani od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja, što nije slučaj u drugim kantonima. Prema Standardima i normativima ("Službene novine FBiH broj 58/18) obaveza Zavoda zdravstvenog osiguranja je da finansira 0,24 tima, a razlika do 0,33 tima treba biti financirana iz budžeta Kantona.

Važno je napomenuti da se svi ostali zavodi u FBiH financiraju prema zakonskim propisima i od strane ZZO-a kantona i od vlada tih kantona, što je našoj Ustanovi

uskraćeno od strane osnivača, ali i Zavoda zdravstvenog osiguranja u iznosu predviđenom standardima.

IX NAČIN OSTVARIVANJA SARADNJE SA FEDERALNIM ORGANIMA, DRUGIM KANTONIMA, OPĆINAMA, OBDUSMENIMA I DR.

ZU Zavod za javno zdravstvo Unsko – saskog kantona tokom izvještajnog perioda, radi ostvarivanja planiranih zadataka putem stalnih kontakata, zajedničkih organiziranih sastanaka i pisane korespodencije, ima kontinuiranu saradnju sa svim kantonalnim organima, a naročito sa ministarstvom zdravstva i socijalne politike USK-a, Federalnim ministarstvom zdravstva, Federalnim Zavodom za javno zdravstvo, Federalnim Zavodom za statistiku i dr.

Nastavljena je veoma dobra suradnja sa Kantonalnom upravom civilne zaštite, Institutom za zdravlje i sigurnost hrane Zenica, Agencijom za sigurnost hrane Mostar, Sanitarnom inspekcijom i ostalim Zavodima za javno zdravstvo na području FBiH, kao ostalim zdravstvenim ustanovama na području Kantona.

Finansijski izvještaj poslovanja za 2022.godinu

Zdravstvena ustanova Zavod za javno zdravstvo USK-a za period od 01.01.2022.do 31.12.2022.godine je imala ukupan prihod u iznosu od **1.925.525,21 KM**.

Ukupan rashod za isti period iznosio je **2.065.544,09 KM**, a što je rezultiralo gubitkom od **140.018,88 KM**.

Ukupan prihod se sastoji iz redovnog prihoda tj.prihoda od osnovne djelatnosti i ostalog poslovnog prihoda.

PLANIRANI PRIHODI	PLAN 2022.	OSTVARENO 31.12.2022.	ostvareno /plan
Vlastiti prihod	910.000,00	858.520,18	0,94
Prihod od ZZO	910.000,00	911.040,34	1,00
Sredstva za vakcine od ZZO	60.000,00	57.820,23	0,96
Ostali poslovni prihodi (amortizacija, akcize, porodiljno bolovanje preko 42 dana, i sl.)	146.300,00	98.144,46	0,67
UKUPNI PRIHODI:	2.026.300,00	1.925.525,21	0,95

Redovan prihod se sastoji od:

	VRSTA PRIHODA	2022.
1.	Ugovor sa Zavodom zdravstvenog osiguranja USK-a za pružanje usluga za osigurana lica	911.040,34
2.	Fakturisane usluge	657.194,58
3.	Neosigurana lica	435,00
4.	Direktna uplata-korisnika	200.890,60
	UKUPNO:	1.769.560,52

Ostali poslovni prihodi se sastoje od:

	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	2022.
1.	Kamata na deponirana sredstva	25,67
2.	Prihod od donacija, subvencija, dotacija i slično: -amortizacija doniranih stalnih sredstava -prihod iz budžeta (organizacija i provođenje edkacije iz oblasti mrtvozorstva), -prihod za vakcinu protiv gripe i Hepatitisa B, -sredstva za refundaciju bolovanja preko 42 dana, -sredstva za refundaciju porodiljnog bolovanja (Centar za socijalni rad Bihać).	67.931,69 4.391,83 57.820,23 8.942,67 2.209,12
3.	Povrat akcize na lož ulje	2.607,30

4.	Ostali prihodi: - prihod po osnovu sudskog spora, - prihod od otpisa obaveza, - prihod od prodaje rashodovanih motornih vozila.	2.910,28 150,00 8.975,90
UKUPNO:		155.964,69

*Napomena: Visina ovih prihoda nije fiksna i mijenja se svake poslovne godine.

Ukupni rashodi od 01.01.2022. – 31.12.2022.godinu su iznosili 2.065.544,09 KM.

Rashode čine bruto plaće zaposlenih, naknade troškova zaposlenih, troškovi materijala, energije, održavanje zgrade, opreme, vozila, troškovi usluga po ugovorima, osiguranja, troškovi za stručno usavršavanje, troškovi reprezentacije, amortizacije sredstava i drugo.

PLANIRANI RASHODI	PLAN 2022.	OSTVARENO 31.12.2022.	ostvareno/ plan
BRUTO PLAĆE			
Neto plaće i naknade	812.784,00	777.693,61	0,96
Porezi i doprinosi na plaće	496.976,00	592.080,55	1,19
Naknada za bolovanje i porodilje	10.000,00	13.457,77	1,35
	1.319.760,00	1.383.231,93	1,05
OSTALI TROŠKOVI ZAPOSLENIH:			
naknada za ishranu topli obrok	88.000,00	97.471,73	1,11
regres	22.000,00	24.119,00	1,10
prevoz zaposlenika	6.000,00	5.388,34	0,90
Otpremine, pomoći i druge naknade zaposlenim	22.000,00	23.250,00	1,06
troškovi seminara i edukacije	10.000,00	2.851,80	0,29
troškovi službenih putovanja	8.000,00	4.135,71	0,52
troškovi specijalizacije zaposlenika	5.000,00	0,00	0,00
	161.000,00	157.216,58	0,98
TROŠKOVI VAKCINE PROTIV GRIPE I HEPATITIS B	60.000,00	57.820,23	0,96
MATERIJALNI TROŠKOVI:			
potrošni materijal za laboratorije i službe	70.000,00	72.729,28	1,04
komercijalna vakcina (za hadž)	35.000,00	5.063,88	0,14
gorivo za vozni park	20.000,00	19.378,82	0,97
lož ulje	6.000,00	8.158,21	1,36
plin	100,00	132,00	1,32
električna energija	15.000,00	15.405,95	1,03
kancelarijski materijal i toneri	12.000,00	12.013,10	1,00
grafičke usluge	6.000,00	4.183,43	0,70
materijal za čišćenje	2.000,00	1.439,34	0,72
	166.100,00	138.504,01	0,83

AMORTIZACIJA SREDSTAVA	150.000,00	154.023,66	1,03
TROŠKOVI USLUGA:			
akreditacija laboratorija	6.000,00	6.055,52	1,01
usluge nadzornog audita ISO 2009:2015	4.000,00	3.451,50	0,86
certificiranje AKAZ	7.000,00	6.204,72	0,89
usluge održavanja materijalnih sredstava	40.000,00	32.113,21	0,80
troškovi UO sa porezima i doprinosima	10.000,00	9.016,43	0,90
troškovi po Ugovorima s porezima	30.000,00	35.477,78	1,18
kalibracija opreme	6.000,00	7.078,37	1,18
usluge revizije	3.500,00	4.095,00	1,17
usluge računovodstva	100,00	70,00	0,70
usluge ptt, telefon	14.000,00	15.341,96	1,10
komunalne usluge i naknade	5.000,00	6.666,05	1,33
komunalna taksa i naknada za šume	2.300,00	2.268,00	0,99
bankarske usluge	4.000,00	2.614,84	0,65
zaštitorske usluge	1.500,00	1.175,85	0,78
usluge zaštite na radu	1.500,00	0,00	0,00
	134.900,00	131.629,23	0,98
OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA			
troškovi registracije vozila	4.500,00	6.166,28	1,37
troškovi rezervnih dijelova za opremu	0,00	5.771,41	0,00
troškovi reprezentacije	2.000,00	3.072,02	1,54
troškovi objave oglasa i dr u javnim glasilima	2.000,00	40,95	0,02
troškovi pretplata na službena i dr.izdanja	1.500,00	740,00	0,49
troškovi reklame i sponzorstva (projekti, čestitke)	2.000,00	2.632,50	1,32
advokatske usluge	600,00	2.280,00	3,80
administrativne, sudske i ostale takse	1.000,00	400,00	0,40
doprinos - Fond za invalide	8.000,00	9.254,75	1,16
troškovi DDD	1.000,00	409,50	0,41
otpis lab.inventara i auto guma	1.500,00	1.081,44	0,72
sistematski pregled radnika	2.500,00	0,00	0,00
osiguranje radnika	1.500,00	1.482,36	0,99
ostali troškovi	2.000,00	9.787,24	4,89
	30.100,00	43.118,45	1,43
UKUPNO RASHODI 31. 12. 2022.	2.021.860,00	2.065.544,09	1,02

ANALIZA TROŠKOVA

Ukupni troškovi za period od 01.01.2022.-31.12.2022.godine iznose 2.065.544,09 KM.

Najveću stavku ukupnih troškova čine:

Bruto plaće zaposlenih:

- U 2022.godini bruto plaće sa naknadama plaća iznose 1.383.231,93 KM odnosno 67% od ukupnih troškova.

Ostali troškovi zaposlenih:

- Naknada za ishranu topli obrok je povećan iz razloga rasta prosječne plate FBiH, na osnovu koje se vrši obračun toplog obroka (u skladu sa važećim kolektivnim ugovorom).
- Naknada za regres za godišnji odmor je također povećana zbog rasta prosječne plate FBiH.

Većina troškova u 2022.godini je u skladu sa planiranim, a povećani su sljedeći troškovi:

- Troškovi komunalnih usluga i naknada su povećani iz razloga povećane potrebe za odlaganjem medicinskog otpada;
- Troškovi rezervnih djelova za opremu su nastali zbog nastale potrebe za rezervnim djelovima na aparatima u laboratoriju mikrobiologije;
- Troškovi advokatskih usluga su povećani zbog ročišta po predmetima koji su pokrenuti od strane nadležnih sudova, a radi okončanja postupaka;
- Troškovi doprinosa - Fond za invalide su povećani iz razloga povećanja prosječne plaće FBiH na osnovu koje se isti i obračunava;
- Ostali troškovi su povećani po osnovu otpisa zastarjelih potraživanja od kupaca, humanitarnih izdataka, te ispravki knjiženja iz prethodnih godina koja nisu materijalno značajna.

Stanje na računima u poslovnim bankama sa 31.12.2021.godine iznosi: 739.317,21 KM,

Stanje na računima u poslovnim bankama sa 31.12.2022.godine iznosi: 647.172,60 KM.

Stanje obaveza prema dobavljačima na dan: 31.12.2021. iznose: 14.781,11 KM,

Stanje obaveza prema dobavljačima na dan: 31.12.2022. iznose: 7.876,17 KM.

Stanje redovnih potraživanja na dan 31.12.2021.godine iznosi: 85.415,07 KM,

Stanje redovnih potraživanja na dan 31.12.2022.godine iznosi: 91.140,72 KM.

U 2022.godini su uložena sredstva za sljedeća kapitalna ulaganja za opremu čija je nabavka bila odobrena od strane UO ZZJZ USK prema tabeli:

KAPITALNI IZDACI ZA ULAGAČKE INVESTICIJE - GOTOVINSKI ODLIVI ZA 2022.GODINU			IZVRŠENO	sa PDV-om
1.	Stetoskop x3	1.000,00	250,00	292,50
2.	Torba za prvu pomoć (kutija)	250,00		0,00
3.	Inkubator sa hlađenjem	6.000,00	5.999,50	7.019,42
4.	Utezi OIML E2 (5,0 i 25,0 g)	700,00	601,40	703,64
5.	UV lampe za spektrofotometar	800,00	425,00	497,25
6.	Ubodni manometar za CO2	1.000,00		0,00
7.	Laboratorijska tresilica (šejker)	4.000,00	2.661,93	3.114,46
8.	Vortex i multivortex	1.500,00		0,00
9.	UV lampe	2.000,00		0,00
10.	Mini spin centrifuga	4.000,00		0,00
11.	Uređaj za omekšavanje vode	2.000,00		0,00
12.	Digitalni oksimetar sa rezervnom sondom	3.000,00	3.000,00	3.510,00
13.	Dilutor za razlijevanje podloga	13.000,00		0,00
14.	Vakuum pumpa za membransku filtraciju	6.000,00	2.341,06	2.739,04
15.	Laminarna komora (mikrobiološki kabinet klasa II)	15.000,00		0,00
16.	Laboratorijska kolica (laboratorijski namještaj)	1.000,00	930,00	930,00
17.	Klima uređaj	1.000,00		0,00
18.	Frižideri i zamrzivači (kombinacija 3 kom)	3.000,00		0,00
19.	Server (informatička oprema)	9.000,00	5.085,47	5.950,00
20.	Kancelarijski namještaj	3.000,00		0,00
21.	Laboratorijski namještaj	6.000,00		0,00
22.	Rekonstrukcija WC-a za invalide	6.000,00	5.950,00	5.950,00
23.	Rekonstrukcija ulaza u zgradu (hodnik i pristup za invalide)	3.000,00	2.008,55	2.350,00
UKUPNO:		92.250,00	29.252,91	33.056,30

IZMJENE I DOPUNE PLANA NABAVKI 2022.godinu			IZVRŠENO	sa PDV-om
24.	Računarska oprema	6.000,00	5.166,67	6.045,00
25.	Vodeno kupatilo	6.000,00	2.586,00	3.025,62
26.	PH metar	6.000,00	1.990,00	2.328,30
UKUPNO:		18.000,00	9.742,67	11.398,92

UKUPNO SVE:		110.250,00	38.995,58	44.455,23
--------------------	--	-------------------	------------------	------------------

Također u 2022.godini ostvareni su troškovi investicija koje nismo mogli planirati, a realizirane su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama posebnim Odlukama o pokretanju, te izmjenama Plana javnih nabavki u toku 2022.godine.

Uz ove investicije, u 2022.godini smo dobili i određene donacije opreme ukupne vrijednosti 18.143,22 KM. Donirana oprema se sastoji od računarske opreme, frižidera za potrebe Ustanove i tlakomjera.

Na osnovu svega prikazanog ukupni prihodi ZU Zavoda za javno zdravstvo USK iznosili su 1.925.525,21 KM, a ukupni rashodi 2.065.544,09 KM, što je rezultiralo gubitkom u poslovanju od 140.018,88 KM.

Nastali gubitak je rezultat povećanja troškova plaća i ostalih primanja u odnosu na prethodnu godinu, kao i povećane amortizacije zbog konstantnog ulaganja u opremu i objekat.

S obzirom da je ZU Zavod za javno zdravstvo USK u periodu 2012.-2019.godine poslovao pozitivno te je na kontu 340000 – Neraspoređena dobit ranijih perioda, iskazana neraspoređena dobit u iznosu od 1.127.623,76 KM, predlažem Upravnom odboru da donese Odluku o pokriću gubitka tekuće godine u iznosu 140.018,88 KM na teret neraspoređene dobiti ranijih perioda.

Uz ove investicije, u 2022.godini smo dobili i određene donacije opreme ukupne vrijednosti 18.143,22 KM. Donirana oprema se sastoji od računarske opreme, frižidera za potrebe Ustanove i tlakomjera.

Na osnovu svega prikazanog ukupni prihodi ZU Zavoda za javno zdravstvo USK iznosili su 1.925.525,21 KM, a ukupni rashodi 2.065.544,09 KM, što je rezultiralo gubitkom u poslovanju od 140.018,88 KM.

Nastali gubitak je rezultat povećanja troškova plaća i ostalih primanja u odnosu na prethodnu godinu, kao i povećane amortizacije zbog konstantnog ulaganja u opremu i objekat.

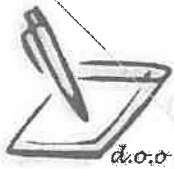
S obzirom da je ZU Zavod za javno zdravstvo USK u periodu 2012.-2019.godine poslovao pozitivno te je na kontu 340000 – Neraspoređena dobit ranijih perioda, iskazana neraspoređena dobit u iznosu od 1.127.623,76 KM, predlažem Upravnom odboru da donese Odluku o pokriću gubitka tekuće godine u iznosu 140.018,88 KM na teret neraspoređene dobiti ranijih perioda.

DIREKTOR:

Prim. dr. Mulabdić Zarina
Spec. epidemiologije

BR. 502/23

DATUM: 31-03-2023

REMES Bihać
d.o.o.

Mehmedalije Maka Dizdara 6/2
77 000 Bihać

Tel/fax : + 387 37 222 690

PDV : 263483740005

Ralffeisen Bank d.d.

1610350025840066

ZU „ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO USK BIHAĆ“

4263201190008

**Revizija finansijskih izvještaja za
2022.godinu**

Sadržaj

IZJAVE UPRAVE	5
IZVJEŠTAJ NEOVISNOG REVIZORA.....	8
1. BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE	10
1.1. Informacije o Društvu	10
1.2. Osnove pripreme finacijskih izvještaja	12
a) Izjave o suklađenosti	12
b) Principi vrednovanja	12
c) Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja	12
d) Korištenje procjena i prosudbi	12
1.3. Značajne računovostvene politike	13
a) Strane valute	13
b) Finacijski instrumenti	13
<i>I. Nederivativna finacijska imovina.....</i>	<i>13</i>
<i>Zajmovi i potraživanja .....</i>	<i>14</i>
<i>Potraživanja od kupaca i druga potraživanja .....</i>	<i>14</i>
<i>Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....</i>	<i>15</i>
<i>II. Nederivativne finacijske obaveze .....</i>	<i>15</i>
c) Nekretnine, postrojenja i oprema	15
Priznavanje i mjerenje	15
Naknadni izdaci	16
Reklasifikacija u investicijske nekretnine.....	16
Amortizacija.....	17
d) Nematerijalna imovina.....	17
Priznavanje i mjerenje	17
Amortizacija.....	17
Naknadni troškovi.....	18
e) Zalihe.....	18
f) Umanjenje vrijednosti	18
<i>Nederivativna finacijska imovina .....</i>	<i>18</i>
<i>Finacijska imovina mjerena po amortiziranom trošku .....</i>	<i>18</i>
g) Obaveze prema zaposlenima	19
h) Rezervisanja	19

Garancije	19
Restruktuiranja	20
Šteta po okoliš	20
Štetni ugovor	20
i) Realizacija prihoda	20
Prihodi od prodaje robe	20
Prihodi od prodaje usluga	20
Prihodi od kamata	21
Prihodi od iznajmljivanja	21
j) Najmovi	21
Operativni najmovi	21
Financijski najmovi	21
k) Raspodjela dobiti	22
l) Financijski rashodi	22
m) Porezi	22
2. NOVI STANDARDI I INTERPRETACIJE KOJE JOŠ UVIJEK NISU U PRIMJENI	22
3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZICIMA	27
3.1. Faktori financijskog rizika	27
3.2. Tržišni rizik	27
Rizik novčanih tokova	28
3.3. Kreditni rizik	28
3.4. Rizik likvidnosti	29
4. OBAVJEŠTENJA PO POZICIJAMA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	30
4.1. Prihodi od prodaje	30
4.2. Materijalni troškovi	30
4.3. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	31
4.4. Troškovi proizvodnih usluga	31
4.5. Troškovi amortizacije	31
4.6. Nematerijalni troškovi	32
4.7. Financijski prihodi	32
4.8. Financijski rashodi	32
4.9. Ostali prihodi i dobici	32
4.10. Ostali rashodi i gubici	33
4.11. Gubitak od usklađenja vrijednosti	33

4.12.	Rezultat poslovanja	33
4.13.	Kretanje nematerijalne i materijalne imovine	34
4.14.	Zalihe	35
4.15.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	35
4.16.	Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	36
4.17.	Kapital	37
4.18.	Dugoročna rezervisanja i obaveze	37
4.19.	Obaveze iz poslovanja	38
4.20.	Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	38
5.	UTVRĐIVANJE POŠTIVANJA ZAKONA OD STRANE UPOSLENIH U DRUŠTVU	39
6.	PRISTUP INFORMACIJAMA	39
7.	OSVRT NA POŠTIVANJA PRINCIPA NEOGRANIČENOG VREMENA POSLOVANJA	39
8.	OSVRT NA INTERNE KONTROLE	40
9.	OSVRT NA POREZNE ASPEKTE U DRUŠTVU	41
11.	NEOVISNOST REVIZIJSKOG TIMA	42
12.	ZAKLJUČAK	43
13.	GODIŠNJI IZVJEŠTAJI USTANOVE	44

IZJAVE UPRAVE

Primatelj:
Revizija Remes d.o.o. Bihać
M.Maka Dizdara 6/2, 77 000 Bihać

Vama, revizorima, mi članovi Uprave ZU „Zavod za javno zdravstvo USK - Bihać“ zaduženi smo za sastavljanje finansijskih izvještaja dajemo sljedeće izjave:

A. Informacije i dokazi

Informacije i dokazi koje ste od nas zahtijevali su Vam dane u potpunosti i savjesno. Kao lica zadužena za davanje ovih izjava i dokaza imenovali smo sljedeće osobe:

OSOBE ZADUŽENE ZA SARADNJU S REVIZOROM

Temimović Asmira	Stručni saradnik za pravne poslove
Mujadžić Damir	Sertificirani računovodja

B. Knjigovodstveni iskazi

Mi smo se pobrinuli za to da su vam knjigovodstveni iskazi poslovanja Društva u potpunosti stavljeni na raspolaganje. Ovoj dokumentaciji pripadaju upute, organizaciona dokumentacija i ostalo što pomaže u razumijevanju računovodstvenog sistema Društva.

U knjigovodstvenoj evidenciji su obuhvaćeni svi poslovni događaji koji su morali biti proknjiženi u poslovnoj 2022. godini.

Mi smo se pobrinuli za to da Vam je sva dokumentacija za koju imamo obavezu čuvanja u pisanoj ili elektronskoj formi dana na raspolaganje u roku koji je realan i razuman za Vaše razumijevanje podataka.

C. Finansijski izvještaji

Mi, kao članovi Uprave Društva smo ispunili odgovornost za pripremanje i prezentiranje finansijskih izvještaja. Naša odgovornost je fer prezentacija finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja Društva u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

Ova odgovornost obuhvata: utvrđivanje, uvođenje i održavanje internih kontrola važećih za sastavljanje i objektivan prikaz finansijskih izvještaja u kojima neće biti značajnih pogrešnih prikazivanja uzrokovanih prijevarom ili pogreškom; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; i utvrđivanje razumnih računovodstvenih procjena primjerenih u danim okolnostima.

Vjerujemo da je finansijskim izvještajima koji su predmet revizije koju Vi obavljate prikazana sva imovina, obaveze, eventualne obaveze, rezervisanja, ukupni rashodi i ukupni prihodi, kao i sve obavezne napomene uz finansijske izvještaje. Sve obaveze, kako predvidive tako i nepredvidive su prikazane u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

Primjenjene metode prikazivanja pozicija u finansijskim izvještajima i njihovo vrednovanje odgovaraju zahtjevima posebnih propisa iz ove oblasti. Naš izbor i primjena metoda iskazivanja pozicija u finansijskim izvještajima i njihovog vrednovanja je primjerena. Značajne pretpostavke koje smo koristili u procjenama su primjerene, te smo ih Vama prikazali.

Za sve događaje nakon datuma finansijskih izvještaja koji su to zahtijevali prilagodili smo finansijske izvještaje i napomene uz finansijske izvještaje u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

Izjestili smo Vas o svim poznatim stvarnim i mogućim sudskim sporovima i zahtjevima čiji se utjecaj uzeo u obzir pri sastavljanju finansijskih izvještavanja u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

Svi planovi i očekivanja koji mogu imati za posljedicu značajnu promjenu knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obaveza prikazanih u finansijskim izvještajima predstavljeni su u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

Društvo je pravni; odnosno ekonomski vlasnik imovine prikazane u finansijskim izvještajima. Sva založna i stvarna opterećenja u vezi s ovom imovinom su objavljena u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI).

Mi smo se pridržavali svih dogovora koji mogu imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje. Eventualni slučajevi nepridržavanja su Vam dani na znanje.

U protekloj godini Društvo nije koristilo niti jedan instrument naveden u prethodnom paragrafu u bilo kojoj formi.

U obzir smo uzeli sve događaje koji mogu imati utjecaj na poslovanje Društva i iz tih događaja rezultirajuće finansijske obaveze te iste objavili ili u finansijskim izvještajima ili (ako se iste ne obuhvataju u finansijskim izvještajima) naveli u dodatku uz ovu izjavu. Ako takvi navodi ili napomene nedostaju, onda takvih događaja nije bilo na datum sastavljanja finansijskih izvještaja.

Godišnji izvještaj o poslovanju

- ✓ Mi smo odgovorni za sastavljanje godišnjeg izvještaja o poslovanju.
- ✓ Izvještaj o poslovanju sadrži sve obavezne podatke kako je propisano članom 40. Zakona o Računovodstvu i Reviziji u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 15/21).
- ✓ Tok poslovanja Društva i položaj Društva su predstavljeni na fer način i analizirani u Godišnjem izvještaju o poslovanju. Analiza obuhvata finansijske i nefinansijske pokazatelje uspješnosti relevantne za poslovnu aktivnost Društva u skladu s Zakonom.
- ✓ Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži (u skladu s tačkom 40. Zakona o Računovodstvu i Reviziji u FBiH):

- *Sve značajne događaje nastale u periodu od završetka poslovne godine do datuma predaje finansijskih izvještaja,*
- *Procjenu očekivanog budućeg razvoja Društva,*
- *Najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem,*
- *Korištene finansijske instrumente ako je značajno za procjenu finansijskog položaja i uspješnosti poslovanja Društva,*
- *Ciljeve i politike Društva u vezi sa upravljanjem finansijskim rizicima, zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je neophodna zaštita,*

Interne kontrole

Mi smo odgovorni za sastavljanje (konceptiju, implementaciju, održavanje i poboljšavanje) adekvatnog sistema internih kontrola u skladu s članom 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Nije bilo, niti trenutno postoje značajni nedostaci u internim kontrolama.

U skladu s primjenjivim sistemom internih kontrola implementirali smo odgovarajuće mjere da spriječimo i otkrijemo eventualne nezakonite radnje zaposlenih.

Izvijestili smo Vas o rezultatima procjene rizika da finansijski izvještaji i Godišnji izvještaj o poslovanju mogu sadržavati značajne pogreške uslijed namjernih pogrešnih prikazivanja.

Nismo svjesni postojanja nezakonitih radnji u Društvu naročito onih koje se odnose na pravne zastupnike Društva i druge izvršne uposlenike, uposlenike koji imaju ključnu ulogu u sistemu internih kontrola, i drugih osoba čije nezakonite radnje mogu imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje Društva.

Potpunost danih informacija

Na uvid su Vam dani svi zapisi, dokumenti i informacije o neobičnim događajima s kojima je Uprava bila upoznata, kao i sve ostale informacije koje su bitne za reviziju finansijskih izvještaja.

Obezbijedili smo Vam uvid u imena svih banaka s kojima je Društvo u toku godine imalo poslovne veze, kao uvid u sva stanja na transakcijskim računima Društva.

Na raspolaganje smo Vam dali sve zapisnike sa sastanaka Uprave Društva.

Mi potvrđujemo da moguće neispravljene pogreške nisu značajne u odnosu na ukupne finansijske izvještaje Društva.

U ime Uprave

Mulabdić Dr.Zarina, Direktor bez ograničenja

IZVJEŠTAJ NEOVISNOG REVIZORA UPRAVI ZU ZZJZ UNSKO-SANSKOG KANTONA - BIHAĆ

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja društva ZU „Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona“ – Bihać (dalje u tekstu: Društvo), koji obuhvataju Bilans stanja na dan 31. decembar 2022., Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, promjenama kapitala, i gotovinskom toku za godinu tada završenu, te Bilješke uz finansijske izvještaje.

MIŠLJENJE

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju realno i objektivno, u svim značajnim aspektima, finansijski položaj Društva ZU „Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona - Bihać“ na dan 31. decembra 2022. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja.

ODGOVORNOST UPRAVE ZA FINACIJSKE IZVJEŠTAJE

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje, ispravnost i primjerenost oblika i sadržaja finansijskih izvještaja i drugih informacija u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja (MSFI) i za one interne kontrole za koje Uprava Društva odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili pogreške.

ODGOVORNOST REVIZORA

Naša je odgovornost je izraziti mišljenje o ovim finansijskim izvještajima na osnovu naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima koji nalažu pridržavanje etičkih pravila od strane revizora, te planiranje i provođenje revizije kako bi se s razumnom mjerom sigurnosti utvrdilo da su finansijski izvještaji bez materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja.

Revizija uključuje provođenje procedura u svrhu pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama prikazanim u finansijskim izvještajima. Odabir procedura ovisi o prosudbi revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja u finansijskim izvještajima koje mogu nastati kao posljedica prijave ili pogreške. U procjenjivanju tih rizika revizor razmatra interne kontrole relevantne za subjektovo sastavljanje i objektivan prikaz finansijskih izvještaja u skladu s postojećim okolnostima, a ne u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola subjekta. Revizija isto tako uključuje ocjenu primjerenosti primijenjenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena koje je definirala uprava kao i ocjenu cjelokupnog prikaza finansijskih izvještaja.

Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i čine odgovarajuću osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

KLJUČNA REVIZORSKA PITANJA

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za obavljenju reviziju finansijskih izvještaja tekuće godine. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima.

Odredili smo da nema ključnog revizorskog pitanja za objaviti u našem izvještaju.

OSTALE ČINJENICE

Reviziju finansijskih izvještaja za 2021 godinu radilo je društvo za reviziju „REMES“ d.o.o. Bihać i izrazilo pozitivno mišljenje.

Angažirani partner na izradi revizorskog izvještaja je ovlašten revizor Bates Davor.

Remes d.o.o. Bihać

M. Maka Dizdara 6/2, Bihać
Bihać, 15.03.2023 godine

dipl. ecc. Ljiljana Mehić
Ovlašteni revizor
Broj licence: 3011128224

Dipl. ecc. Bates Davor
Ovlašteni revizor
Broj licence 3010042236

Mehić Emir
direktor

1. BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE

1.1. Informacije o Društvu

ZU „Zavod za javno zdravstvo USK“ Bihać je uspostavljena na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona Odlukom o osnivanju Javne ustanove Kantonalni zavod za zdravstvenu zaštitu Unsko-sanskog kantona od 27. decembra 1995. godine, na osnovu člana 10. odjeljka A poglavlje V, a u vezi sa članom 2., poglavlje X Ustava Unsko-sanskog kantona; i člana 3. Zakona o ustanovama (Službeni list R BiH br.6/92, 8/93 i 13/94), te članova 152. i 153. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Službeni list SR BiH br. 18/86, 17/89 i 38/90).

Puni naziv subjekta je Zdravstvena ustanova Zavod za javno zdravstvo Unsko-sanskog kantona-Bihać, a skraćena oznaka je ZU Zavod za javno zdravstvo USK-Bihać. Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću broj: U/I-19/98 od 25. augusta 1998.godine Ustanova je upisana u sudski registar. Matični registarski broj Ustanove je 2-54. Osnivač Ustanove je Skupština Unsko-sanskog kantona. Identifikacioni broj Zavoda je 4263201190008.

Organizacija i način rada Zavoda uređeni su Statutom Ustanove, koji je donešen na osnovu člana 3. Zakona o ustanovama („Službeni Glasnik BiH“, broj 6/92, 8/93 i 13/94), člana 171. stav 2., tačka 57., Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene Novine F BiH“, broj 29/97) i Odluke o osnivanju Ustanove.

Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću, broj: U/I-4/05 od 28.01.2005.godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenih za zastupanje ustanove. Lice ovlašteno za zastupanje Ustanove je Munira Mihelčić, direktor neograničenih ovlaštenja.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-09-000050 od 12.01.2009. godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove. Raniji direktor Munira Mihelčić razrješen je dužnosti rješenjem od 23.12.2008.godine. Lice ovlašteno za zastupanje Ustanove je Jasmina Cepić iz Bihaća, direktor bez ograničenja ovlaštenja.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-09-000008 od 20.03.2009.godine u sudski registar upisana je ispravka rješenje Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-09-000050 od 12.01.2009.godine o upisu u sudski registar promjene lica ovlaštenog za zastupanje u dijelu koji se odnosi na djelatnost subjekta upisa. Pored već upisanih djelatnosti kao djelatnost subjekta upisa treba da stoji i djelatnost pod šifrom 85.122 Zdravstveno preventivna praksa i šifrom 90.030 Sanitarne i druge djelatnosti. Djelatnost upisane pod šiframa 85.142 Alternativna medicina i 93.030 Pogrebne i prateće djelatnosti brišu se.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-10-000010 od 29.10.2010.godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove. Odlukom Upravnog odbora Ustanove od 11.01.2010.godine raniji direktor Jasmina Cepić razrješen je dužnosti. Lice ovlašteno za zastupanje Ustanove je Zarina Mulabdić iz Bihaća, ulica AVNOJ-a bb – v.d., direktor neograničenih ovlaštenja.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-10-000045 od 24.08.2010.godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove. Odlukom Upravnog odbora Ustanove od 16.08.2010.godine raniji v.d. direktor Zerina Mulabdić je razrješana dužnosti. Lice ovlašteno za zastupanje Ustanove je Cepić Jasmina – direktor ograničeno u skladu sa članom 36. stav 1. alineja 3. Statuta Ustanove od 27.06.2005.godine.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-15-000036 od 04.05.2015. godine u sudski registar upisani su podaci o sjedištu i usklađenje djelatnosti Ustanove. Sjedište Ustanove je u Bihaću, ulica Dr.Irfana Ljubijankića bb.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-15-000036 od 04.05.2015.godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove. Odlukom Upravnog odbora Ustanove od 27.04.2015.godine raniji direktor Jasmina Cepić razrješana je dužnosti. Lice ovlašteno za zastupanje Ustanove je Prim.Dr.Zarina Mulabdić – v.d. direktor neograničenih ovlaštenja.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću, broj: 017-0-Reg-15-000056 od 16.07.2015.godine u sudski registar upisani su podaci o imenovanju direktora Ustanove. Odlukom Privremenog upravnog odbora Ustanove od 29.06.2015.godine v.d. direktor Ustanove Prim.Dr.Zarina Mulabdić razrješana je dužnosti.

Lice ovlašteno za zastupanje Ustanove je Prim.dr. Zarina Mulabdić – direktor neograničenih ovlaštenja.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću broj 017-0-Reg-19-000 051 od 17.06.2019 godine u sudski registar su upisani podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove.Odlukom Privremenog upravnog odbora Ustanove od 07.06.2019 godine raniji direktor Prim.dr. Zarina Mulabdić razriješana je dužnosti a imenovana je Dr. Jasmina Cepić kao v.d. direktor Ustanove.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću broj 017-0-Reg-19-000125 od 18.12.2019 godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove . Odlukom Privrenog upravnog odbora Ustanove od 13.12.2019 godine raniji v.d. direktor Dr. Jasmina Cepić razriješana je dužnosti a kao lice ovlašteno za zastupanje Ustanove imenovana je dipl ing tehnologije Emira Biščević.

Rješenjem Općinskog suda u Bihaću broj 017-0-Reg-20-000033 od 18.03.2020 godine u sudski registar upisani su podaci o promjeni lica ovlaštenog za zastupanje Ustanove.Odlukom Upravnog odbora Ustanove od 12.03.2020 godine raniji v.d. direktor Emira Biščević razriješana je dužnosti a imenovana za zastupanje Ustanove je Prim.dr.Zarina Mulabdić.-direktor bez ograničenja.

Tijela Zavoda čine Upravni odbor. Upravni odbor je Organ upravljanja u Ustanovi. Upravni odbor nadzire cjelokupno poslovanje, imenuje i razrješava direktora na osnovu javnog konkursa uz saglasnost Osnivača, utvrđuje planove rada i razvoj, donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun,

te odgovara Osnivaču za rezultate rada Zavoda. Članovi Upravnog odbora imenuju se na mandat od četiri godine, a njih imenuje i razrješava Vlada Unsko-sanskog kantona.

Upravni odbor je imenovan od strane Osnivača Zavoda dana 11.08.2020 g.u sastavu.

-Ahmedin Balićevac, Predsjednik

-Midhad Arnautović, član

-Emina Hajrulahović, član

-Jasmin Kazaz, član

-Haris Kapidžić, član

1.2. Osnove pripreme finansijskih izvještaja

a) Izjave o suklađenosti

Finansijski izvještaji Društva su pripremljeni u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izvještavanja. Finansijski izvještaji Društva za godinu koja završava 31.12.2022. godine odobreni su za objavljivanje 21.02.2023 godine. Vlasnici subjekta mogu utjecati na izmjenu objavljenih finansijskih izvještaja.

b) Principi vrednovanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni po načelu historijskog troška osim finansijske imovine raspoložive za prodaju koja se mjeri po fer vrijednosti u okviru kapitala.

Uprava vjeruje da princip vremenske neograničenosti poslovanja nije ugrožen u doglednoj budućnosti.

c) Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji Društva prezentirani su u KM - u. Ova valuta je funkcionalna valuta Društva.

d) Korištenje procjena i prosudbi

Priprema finansijskih izvještaja u skladu s MSFI zahtijeva od uprave da donosi prosudbe, procjene i pretpostavke koje utječu na primjenu računovodstvenih politika i iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda koji se izvještavaju. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih pretpostavki.

Procjene i uz njih vezane pretpostavke kontinuirano se pregledavaju. Utjecaj korekcije procjene priznaje se u periodu u kojem je procjena korigirana i budućim periodima ukoliko korekcija utječe na buduće periode. Mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme, i nematerijalne imovine uključuje procjenu njihovog korisnog vijeka trajanja. Ova procjena se temelji na procjeni Uprave.

Određivanje umanjena vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme uključuje korištenje procjena koje se temelje na uzroku, trenutku i visini umanjena. Umanjenje vrijednosti se zasniva na nekolicini faktora. Uopšteno u obzir se uzima promjena sadašnjeg tržišnog položaja, očekivani rast telekomunikacijske branše, promjena buduće raspoloživosti izvora finansiranja, tehnološko zastarijevanje, prestanak pružanja usluge, trenutna tržišna vrijednost imovine te slično što bi moglo ukazati na potrebu umanjena vrijednosti. Nadoknativi iznos i fer vrijednost se u pravilu određuju korištenjem metode diskontiranih novčanih tokova koja obuhvata nekoliko razumnih pretpostavki tržišnih učesnika. Identifikacija indikatora umanjena, kao i procjena budućih novčanih tokova zahtijeva od uprave da napravi značajne prosudbe u vezi s identifikacijom i provjerom znakova za umanjene, očekivanih novčanih tokova, odgovarajućih kamatnih stopa, pripadajućeg vijeka trajanja kao i ostatka vrijednosti.

1.3. Značajne računovostvene politike

a) Strane valute

Transakcije u stranim valutama iskazuju se u funkcionalnoj valuti, primjenjujući na iznos u stranoj valuti kurs strane valute na datum transakcije. Monetarne stavke u stranoj valuti iskazuju se primjenom zaključnog kursa. Finansijski prihodi ili gubici po osnovu kursnih razlika na monetarne stavke su razlika između amortizovanog troška u funkcionalnoj valuti na početku perioda, usklađeno za efektivnu kamatnu stopu i plaćanja tokom godine, i amortiziranog troška u stranoj valuti evidentirano primjenom zaključnog kursa. Dobici ili gubici od kursnih razlika, koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija te iz preračuna monetarne imovine i obaveza izraženih u stranim valutama, priznaju se u okviru bilansa uspjeha.

b) Finansijski instrumenti

I. Nederivativna finansijska imovina

Društvo inicijalno priznaje zajmove i potraživanja na datum izmirenja. Sva druga finansijska imovina (uključujući imovinu klasificiranu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha) se priznaju na datum trgovanja, a to je datum na koji se subjekat obavezao na kupovinu ili prodaju određene imovine.

Društvo prestaje priznavati finansijsku imovinu ako ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu, ili Društvo prenese finansijsku imovinu i prijenos udovoljava zahtjevima prestanka priznavanja. Svaki interes u prenosu finansijske imovine koji je stvoren ili zadržan od strane društva se priznaje kao odvojena imovina ili obaveza.

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u bilansu stanja, samo i isključivo onda ako subjekat ima zakonski provedivo pravo prebijanja priznatih iznosa i namjerava ili da namiri neto iznos, ili da realizira sredstva i istovremeno izmiri obavezu.

Finansijski instrument je svaki ugovor kod kojeg istovremeno kod jednog društva dolazi do nastanka finansijske imovine, a kod drugog društva do nastanka finansijske obaveze ili instrumenta vlasničkog kapitala. Finansijska imovina uključuje gotovinu i gotovinske ekvivalente, potraživanja od prodaje kao i druga potraživanja i finansijsku imovinu koja se drži do roka dospijeca. Društvo nakon početnog priznavanja klasificira finansijsku imovinu na potraživanja, te ostale dugoročne i kratkoročne finansijske plasmane.

Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su finansijska imovina s fiksnim ili odredivim načinom plaćanja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu. Po početnom priznavanju ova imovina se mjeri po njezinoj fer vrijednosti, uvećano u slučaju finansijske imovine ili finansijske obaveze koja se ne vodi po fer vrijednosti u dobit ili gubitak za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa sticanjem ili isporukom finansijske imovine ili finansijske obaveze. Nakon početnog priznavanja ova imovine se mjeri po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope umanjeno za svaki gubitak od umanjenja.

Umanjenja vrijednosti, u formi ispravki vrijednosti, odgovoraju procijenjenom riziku nenaplativosti istih. Konkretni slučajevi nenaplativosti potraživanja mogu dovesti do isknjiživanja pojedinih potraživanja. Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca vrši se korištenjem konta za ispravku vrijednosti.

Potraživanja od kupaca i druga potraživanja

Potraživanja od kupaca i druga kratkoročna potraživanja se mjere u iznosu početnog priznavanja umanjenom za svaki gubitak od umanjenja koristeći metodu efektivne kamatne stope, ako je primjenljivo. Umanjenje vrijednosti, koja imaju formu ispravke vrijednosti potraživanja su očekivani kreditni rizik Društva. Konkretni slučaj nenaplativosti potraživanja vode do prestanka priznavanja istih. Za ispravke vrijednosti, finansijska imovina sa potencijalnom potrebom za ispravku se grupira na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika, te se kolektivno testira na umanjenje i otpisuje, ako je potrebno.

Ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca se priznaju koristeći odvojeni konto ispravke vrijednosti potraživanja. Iznos gubitka priznaje se u bilansu uspjeha.

Ako se u sljedećem periodu gubitak od umanjenja vrijednosti smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno priznat gubitak od umanjenja ispravlja se upotrebom konta ispravke vrijednosti. Ukidanje ispravke vrijednosti ne može biti veće od prethodno priznatog rashoda, a iznos se priznaje u okviru bilansa uspjeha.

Smanjenje vrijednosti potraživanja, odnosno vrijednosno usklađenje potraživanja, provodi se kada još uvijek postoji vjerovatnost naplate potraživanja na temelju utuženja, prijave u stečajnu masu, i tome

slično. Kada ne postoji nikakva vjerovatnost da bi se potraživanje moglo naplatiti, tada se provodi direktan otpis potraživanja od kupaca.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju ona salda gotovine i opozivih depozita s dospjećem od tri mjeseca ili manje od datuma pribavljanja koje su predmet neznačajnom riziku promjena u njihovoj fer vrijednosti, te se koriste od strane Društva za upravljanje kratkoročnim obavezama.

II. *Nederivativne finansijske obaveze*

Društvo priznaje finansijske obaveze u izvještaju o finansijskom položaju samo i isključivo kada subjekat postaje jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi instrumenta na datum trgovanja.

Društvo prestaje priznavati finansijsku obavezu (ili dio finansijske obaveze) iz izvještaja o finansijskom položaju samo i isključivo ako je ista nestala, tj. ako je ugovorna obaveza podmirena, ispravljena ili istekla.

Društvo klasificira nederivativne finansijske obaveze u druge kategorije finansijskih obaveza. Takve finansijske obaveze se na početku priznavanja priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa sticanjem ili isporukom finansijske obaveze. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Druge finansijske obaveze uključuju zajmove, prekoračenja na žiro – računima, i obaveze prema dobavljačima i druge obaveze.

Prekoračenja na bankovnim računima koja se vraćaju na zahtjev i čine sastavni dio upravljanja novcem od strane društva se uključuju kao komponenta gotovine i gotovinskih ekvivalenata za izvještaj o novčanim tokovima.

c) *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Priznavanje i mjerenje

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju po trošku nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

Pored troška nabavke i troškova koji se mogu direktno pripisati dovođenju imovine na lokaciju i u stanje potrebno da funkcioniše na način zahtijevan od strane uprave, troškovi sticanja također uključuju početno procijenjene troškove demontaže, uklanjanja sredstva i obnavljanja mjesta na

kojem je imovina smještena. Ako se nekretnine, postrojenja i oprema sastoje od nekoliko komponenti sa različitim procijenjenim korisnim vijekom trajanja, individualne značajne komponente se amortizuju pojedinačno.

U trenutku kada se više ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe imovine, odnosno onda kad te koristi više nije moguće ostvarivati kroz upotrebu, a ni kroz prodaju, darovanje i slično, jer nemaju nikakvu upotrebnu vrijednost, donosi se odluka o rashodovanju te imovine odnosno odluka o definitivnom isključenju iste iz poslovnih knjiga.

Dobit ili gubitak koji nastaje otuđenjem stalnih sredstava je razlika između neto prodajne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti. Ovaj iznos se obuhvata u ostalim prihodima i dobicima, odnosno u ostalim rashodima i gubicima u okviru bilansa uspjeha.

Troškovi posuđivanja koji se mogu direktno pripisati nabavci, izgradnji ili proizvodnji kvalificirane imovine se kapitaliziraju kao trošak nabavke sredstava.

Naknadni izdaci

Društvo u knjigovodstvenu vrijednost stavki nekretnina, postrojenja i opreme ne priznaje trošak redovnog održavanja sredstva. Ti troškovi se priznaju u bilansu uspjeha kao rashod perioda u kojem su nastali. Troškovi redovnog održavanja su prvenstveno troškovi rada i potrošnog materijala, a mogu uključivati i troškove sitnih dijelova.

Sastavni dijelovi nekih predmeta nekretnina, postrojenja i opreme mogu zahtijevati zamjenu u redovnim vremenskim razmacima. Subjekt priznaje u knjigovodstvenu vrijednost nekretnine, postrojenja i opreme trošak zamijenjenog dijela sredstva u trenutku kada je on nastao, ako su ispunjeni kriteriji za priznavanje. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenih dijelova se prestaje u trenutku otuđivanja, ili kada se od njegove upotrebe ili otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi.

Kad god se obavi veliki pregled trošak tog pregleda se priznaje u knjigovodstvenu vrijednost tog sredstva nekretnine, postrojenja i opreme kao trošak zamjene ako su zadovoljeni kriteriji sredstva za priznavanje.

Reklasifikacija u investicijske nekretnine

Ako nekretnina koju koristi vlasnik postane ulaganje u nekretnine koje će se mjeriti po fer vrijednosti, Društvo primjenjuje MRS 16 do datuma promjene njezine namjene. Društvo na taj datum razliku između knjigovodstvene vrijednosti nekretnine utvrđene u skladu s MRS 16 i njezine fer vrijednosti treba priznati kao revalorizacijsku rezervu u skladu s MRS 16.

Amortizacija

Period amortizacije se zasniva na očekivanom korisnom vijeku trajanja. Stavke nekretnina, postrojenja i opreme se amortizuju razmjerno protoku vremena (pro rata temporis) u godini nabavke. Ostatak vrijednosti, korisni vijek trajanja i metoda amortizacije se preispituju najmanje jednom godišnje i po potrebi prospektivno prilagođavaju.

Trošak amortizacije tereti bilans uspjeha, a računa se linearnom metodom tokom procijenjenog očekivanog vijeka upotrebe pojedinih stavki nekretnina, postrojenja i opreme. Amortizacija imovine započinje kad je imovina spremna za upotrebu, odnosno kad se nalazi na lokaciji i u uslovima potrebnim za korištenje koje je namijenila uprava.

d) Nematerijalna imovina

Priznavanje i mjerenje

Društvo procjenjuje ima li nematerijalno sredstvo ograničen ili neograničen korisni vijek upotrebe, te ako je ograničen, određuje dužinu korisnog vijeka upotrebe.

Korisni vijek trajanja nematerijalnog sredstva koji proizilazi uz ugovornih ili drugih zakonskih prava ne smije biti duži od perioda važenja ugovornog ili drugog zakonskog prava, ali može biti kraći, u zavisnosti od perioda u kojem subjekt očekuje da će koristiti sredstvo.

Nematerijalna imovina s ograničenim vijekom trajanja se mjeri po trošku sticanja umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja.

Nematerijalno sredstvo se prestaje priznavati prilikom otuđenja, ili kada se od njegove upotrebe ili otuđenja više ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobit ili gubitak koji proizilazi iz prestanka priznavanja nematerijalne imovine priznaje se u bilans uspjeha.

Metode amortizacije, korisni vijek trajanja i ostatak vrijednosti kontinuirano se kontroliše na svaki datum izvještavanja te se isto prilagođava ako je potrebno.

Amortizacija

Amortizacijski iznos nematerijalnog sredstva sa ograničenim korisnim vijekom trajanja sistemski se raspoređuje tokom procijenjenog korisnog vijeka njegove upotrebe korištenjem linearne metode. Amortizacija započinje kad je sredstvo raspoloživo za upotrebu. Trošak amortizacije priznaje se u bilansu uspjeha.

Naknadni troškovi

Naknadni troškovi se priznaju samo ako ti troškovi priznaju buduću ekonomsku korist sadržanu u specifičnoj imovini na koju se odnose. Svi drugi troškovi priznaju se u okviru bilansa uspjeha u trenutku nastanka.

e) Zalihe

Zalihe se mjere po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno od toga što je niže. Trošak zaliha predmeta koji se uobičajeno ne mogu međusobno razmijenjivati te dobara i usluga koji su namijenjeni i izdvojeni za specifične projekte određuju se korištenjem specifične identifikacije njihovih individualnih troškova. U trošak zaliha se uključuju svi troškovi nabavke, troškovi konverzije i drugi troškovi koji nastaju prilikom dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje.

Zalihe ne sadrže troškove pozajmljivanja. Troškovi nabavke se određuju primjenom metode prosječnog ponderisanog troška.

Trošak proizvodnje u toku i trošak gotovih proizvoda uključuje materijal, trošak direktnog rada te odgovarajući dio varijabilnih i fiksnih općih troškova, pri čemu se opći troškovi raspoređuju temeljem redovnog kapaciteta proizvodnje.

f) Umanjenje vrijednosti

Nederivativna financijska imovina

Kada je riječ o financijskoj imovini koja nije određena za prikazivanje po fer vrijednosti, na svaki datum izvještavanja Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti financijske imovine ili grupe financijske imovine. Ako postoji objektivan dokaz o nastanku gubitka od umanjenja vrijednosti zajmova ili potraživanja koja se vode po amortiziranom trošku iznos gubitka mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirano uz originalnu efektivnu kamatnu stopu financijske imovine. Knjigovodstvena vrijednost imovine se umanjuje direktno ili upotrebom odvojenog računa ispravke vrijednosti. Iznos gubitka se priznaje u dobit ili gubitak.

Objektivan dokaz da je financijska imovina umanjenja uključuje indikacije da će dužnik ili izdavaoc bankrotirati, negativne promjene u platežnoj sposobnosti dužnika i slično.

Financijska imovina mjerena po amortiziranom trošku

Ako postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti zajmova i potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospjeća koji se vode po amortiziranom trošku, iznos gubitka mjeri se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova,

diskontirano uz originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijske imovine. Knjigovodstvena vrijednost imovine se umanjuje direktno ili upotrebom odvojenog računa ispravke vrijednosti. Iznos gubitka se priznaje u dobit ili gubitak.

Društvo najprije procjenjuje postoji li objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti odvojeno za imovinu koja je pojedinačno značajna, i odvojeno ili zajednički za finansijsku imovinu koja nije pojedinačno značajna. Za pojedinačno značajnu imovinu se procjenjuje pojedinačno na umanjenje vrijednosti za svaku značajnu stavku. Imovina koja nije pojedinačno značajna uključuje se u zajedničku procjenu za potrebe umanjenja vrijednosti grupirajući u ovu grupu finansijsku imovinu sličnih obilježja i kreditnog rizika.

U zajedničkoj procjeni za umanjenje vrijednosti, Društvo koristi historijske trendove vjerovatnosti umanjenja vrijednosti, porasta vrijednosti i iznose priznatog gubitka, prilagođeno za procjenu uprave o tome da li su tekući ekonomski i kreditni uslovi takvi da će stvarni gubici biti veći ili manji od raspoloživih historijskih trendova.

Gubitak od umanjenja vrijednosti finansijske imovine koja se vodi po amortizacijskom trošku računa se kao razlika između njene nadoknadive vrijednosti i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirano uz originalnu efektivnu kamatnu stopu imovine. Knjigovodstvena vrijednost imovine se umanjuje direktno ili upotrebom odvojenog računa ispravke vrijednosti. Iznos koji je ispravljen priznaje se u dobit ili gubitak. Kamata na umanjenju imovinu se i dalje priznaje. Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji, prethodno priznat gubitak od umanjenja vrijednosti ispravlja se direktno ili upotrebom ispravke vrijednosti.

g) Obaveze prema zaposlenima

Obaveze koje nastaju po osnovu pružanja usluga zaposlenika tokom računovodstvenog perioda priznaju se u nediskontovanom iznosu kratkoročnih primanja za koja se očekuje da će biti isplaćena u zamjenu za tu uslugu:

h) Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je rezultat prošlog događaja, može biti pouzdano procijenjena i ako je vjerovatno da će podmirenje obaveze zahtijevati odliv resursa koji sadrže ekonomsku korist. Iznos priznat kao rezervisanje predstavlja najbolju procjenu, na datum izvještaja bilans stanja, izdataka potrebnih za podmirivanje postojeće obaveze.

Garancije

Rezervisanje za garancije se obuhvata u trenutku prodaje proizvoda ili usluge. Iznos rezervisanja se bazira na historijskim podacima i ponderisanja svih mogućih ishoda s njihovom vjerovatnoćom.

Restruktuiranja

Izvedena obaveza za restrukturiranje se priznaje samo ako društvo ima detaljan formalni plan restrukturiranja i kada je otpočelo provođenje toga plana ili objavljivanje njegovih glavnih značajki onima na koje on utiče.

Šteta po okoliš

Događaj koji ne dovodi odmah do obaveze može stvarati kasnije izvedenu obavezu, zbog izmjena zakona ili postupaka subjekta. Naprimjer, u slučaju šteta po okoliš ne mora postojati obaveza otklanjanja posljedica. Međutim, izazvano oštećenje će postati obavezujući događaj kada novi zakon zahtijeva otklanjanje štete ili kada društvo prihvati javno odgovornost za otklanjanje štete na način iz kojeg proizilazi izvedena obaveza.

Štetni ugovor

Rezervisanje za štetni ugovor se priznaje kao sadašnja obaveza prema tom ugovoru čim se desi ugovor u kojem neizbježni troškovi ispunjenja obaveza prema tom ugovoru prelaze ekonomske koristi koje se očekuju od tog ugovora. Rezervisanje se priznaje u iznosu koji je manji, između troška ispunjenja ugovora ili bilo koje naknade ili kazne koji nastaju zbog neispunjenja ugovora. Prije zasebnog rezervisanja za štetni ugovor, subjekat priznaje svaki gubitak od umanjenja vrijednosti koji nastao na sredstvima koja su predmet ugovora.

i) Realizacija prihoda

Prihodi od prodaje se mjere po fer vrijednosti primljene naknade koja je primljena ili se potražuje. Prihodi od prodaje obuhvataju prihode od prodaje robe i učinaka i iskazuju se neto od poreza na dodanu vrijednost, povrata, rabata i popusta. Društvo obuhvata prihode od prodaje kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će ekonomske koristi povezane s transakcijom pritjecati u društvo, i kada su ispunjeni uslovi za priznavanje prihoda od prodaje robe ili usluga nabrojani u nastavku.

Prihodi od prodaje robe

Prihodi od prodaje robe se obuhvataju čim se roba proda krajnjem kupcu.

Prihodi od prodaje usluga

Prihodi od prodaje usluga se obuhvataju u periodu u kojem je usluga izvršena.

Prihodi od kamata

Prihodi od kamata se priznaju primjenom metode efektivne kamatne stope. Ako postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti zajmova i potraživanja ili ulaganja koja se drže do roka dospjeća koji se vode po amortiziranom trošku, iznos gubitka se mjeri kao razlika između knjigovodstvene vrijednost imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirano uz originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijske imovine.

Prihodi od iznajmljivanja

Prihodi od operativnih najmova se ravnomjerno priznaju u prihod, po linearnoj osnovi tokom trajanja najma, osim kad neka druga sistema osnova bolje predstavlja vremenski okvir u kojem se smanjuju koristi od upotrebe iznajmljenog sredstva. Prihodi od iznajmljivanja investicijskih nekretnina se priznaju kao prihodi od prodaje, dok se prihodi od iznajmljivanja ostalih nekretnina priznaju kao ostali prihodi.

j) Najmovi*Operativni najmovi*

Najam kod kojeg se ne prenose gotovo svi rizici i koristi povezani s vlasništvom na najmoprimca klasificira se kao operativni najam. Plaćanje najamnine se priznaje kao rashod na linearnoj osnovi (nakon priznavanja koristi od poticaja koje je pružio najmodavac) tokom trajanja najma, osim kad neka druga sistemska osnova bolje predstavlja vremenski okvir korisnikovih koristi.

Financijski najmovi

Najmove kod kojeg najmodavac prenosi gotovo sve rizike i koristi svojstvene vlasništvu, te u skladu s tim potraživanja po osnovu takvog najma najmodavac tretira kao povrat glavnice i finansijski prihod, da bi povratio i ostvari korist od svog ulaganja i usluga društvo klasificira kao finansijski najam.

Finansijski najam dovodi do povećanja rashode amortizacije za amortizirajuća sredstva, kao i do finansijskih rashoda za svaki obračunski period. Politika amortizacije za amortizirajuća unajmljena sredstva dosljedna je s politikom amortizacije sredstva koja su vlasništvu.

Ako ne postoji razumna izvjesnost da će društvo kao najmoprimac steći vlasništvo na kraju trajanja najma, sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od: trajanja najma ili vijeka upotrebe sredstva.

Na početku trajanja najma, finansijske najmove društvo priznaje u bilansu stanja kao sredstva i obaveze u iznosima koji su jednaki fer vrijednosti sredstva koja su predmet najma; ili; ako je niže sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja najma, što se u oba slučaja određuje početkom trajanja najma.

k) Raspodjela dobiti

Ako društvo izglasa učešće u dobiti nakon datuma bilansa stanja, onda te dividende ne priznaje kao obavezu na datum izvještaja o finansijskom položaju. Obavezu prema učesnicima u dobiti društvo obuhvata kao obavezu u onom periodu u kojem je donešena odluka o raspodjeli dobiti.

l) Financijski rashodi

Financijski rashodi uključuju kamatu na posuđivanja. Troškove pozajmljivanja koji se mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji kvalificiranog sredstva, Društvo kapitalizira kao trošak nabavke tog sredstva. Ostale troškove pozajmljivanja Društvo priznaje kao rashod perioda u kojem su nastali.

m) Porezi

Tekući i odgođeni porez se priznaju kao prihod ili kao rashod te uključuju dobit ili gubitak perioda, izuzev u visini u kojoj porez nastaje iz:

- Transakcije ili događaja koji je priznat u istom ili nekom drugom periodu izvan dobiti ili gubitka, bilo u ostalu sveobuhvatnu dobit ili direktno u kapital ili
- Poslovnog spajanja.

Tekući porez predstavlja očekivanu poreznu obavezu obračunatu na oporezivi iznos dobiti za godinu, koristeći poreznu stopu važeću na dan sastavljanja finansijskih izvještaja i sva usklađenja porezne obaveze iz prethodnih perioda. Odgođeni porez se priznaje za sve oporezive privremene razlike knjigovodstvenih iznosa u bilansu stanja i porezne osnovice. Odgođeni porez se mjeri po poreznoj stopi za koju se očekuje da će se primjenjivati na privremene razlike nastale na dan sastavljanja finansijskih izvještaja.

Porez na dodanu vrijednost se mjeri po stopi od 17%. Neto iznos poreza na dodanu vrijednost koji se potražuje ili duguje Upravi za indirektno oporezivanje se uključuje u potraživanja ili obaveze u okviru bilansa stanja.

2. NOVI STANDARDI I INTERPRETACIJE KOJE JOŠ UVIJEK NISU U PRIMJENI

Dodaci MSFI -ju 7 Financijski instrumenti: Objavljivanja, Prestanak priznavanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2011. godine)

Ovaj dodatak promicat će transparentnost u izvještavanju o transfernim transakcijama i poboljšati korisnikovo razumijevanje izloženosti riziku u svezi s transferima financijske imovine i učincima tih rizika na financijski položaj subjekta, osobito onih koji uključuju sekuritizaciju financijske imovine.

Društvo nije usvojilo ovaj dodatak te nema utjecaja na financijski položaj ili rezultat Društva.

Dodaci MSFI -ju 1 Prva primjena, Fiksni datumi i hiperinflacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2011. godine)

Ovi dodaci uključuju dvije promjene MSFI-ja 1 Prva primjena MSFI-ja. Prvi zamjenjuje pozive na fiksni datum 1. januar 2004. godine s dana prelaska na MSFI-je, uklanjajući time potrebu da subjekti koji prvi puta primjenjuju MSFIje prepravljaju transakcije prestanka priznavanja koje su se dogodile prije dana prelaska na MSFI-je. Drugi dodatak daje smjernice o tome kako subjekt treba nastaviti prezentirati financijske izvještaje u skladu s MSFI-jima nakon razdoblja u kojem subjekt nije mogao biti usklađen s MSFI-jima jer je njegova funkcionalna valuta bila izložena snažnoj hiperinflaciji.

Dodaci nemaju utjecaj na financijski položaj ili rezultat Društva jer Društvo ne primjenjuje standarde po prvi put.

Dodatak MRS - u 1 Prezentiranje finansijskih izvještaja vezano za ostalu sveobuhvatnu dobit (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2012. godine)

Glavna promjena koja je rezultat ovih dodataka je zahtjev da subjekti grupiraju stavke prikazane u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti na osnovu toga je li ih naknadno moguće reklasificirati bilans uspjeha (uskлада reklasifikacije). Dodaci se ne bave pitanjem koje stavke se prikazuju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Dodatak utječe samo na prezentaciju i zbog toga se ne očekuje utjecaj na financijski položaj ili rezultat Društva.

Dodatak MRS - u 19 Primanja zaposlenih (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

Ovi dodaci uklanjanju koridor pristup i izračunavaju financijske troškove na osnovi neto financiranja.

Dodatak nema utjecaj na financijski položaj ili rezultat Društva.

MSFI 11 - Zajednički aranžmani (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

MSFI 11 realističnije odražava zajedničke aranžmane usredotočujući se na prava i obveze aranžmana, a ne na njegov pravni oblik. Postoje dvije vrste zajedničkih aranžmana: zajedničko poslovanje i zajednički pothvati. Zajedničko poslovanje je kad zajednički upravitelj ima prava na imovinu i obveze u svezi s aranžmanom te stoga evidentira svoje udjele u imovini, obvezama, prihodima i rashodima.

Zajednički pothvati su kad zajednički upravitelj ima prava na neto imovinu aranžmana te stoga svoje udjele evidentira po metodi udjela. Proporcionalna konsolidacija zajedničkih pothvata više nije dozvoljena.

Ova izmjena nije primjenjiva na poslovanje Društva.

MSFI 12 - Objavljivanje udjela u drugim subjektima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

MSFI 12 uključuje zahtjeve za objavljivanjem za sve oblike udjela u drugim subjektima, uključujući i zajedničke aranžmane, pridružena društva, društva s posebnom namjenom i druga vanbilansna ulaganja.

Društvo trenutno procjenjuje utjecaj MSFI-ja 12 na finansijske izvještaje. Društvo namjerava usvojiti novi standard s datumom stupanja na snagu.

MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

MSFI 13 ima za cilj povećati konzistentnost i smanjiti složenost dajući točnu definiciju fer vrijednosti i jedan izvor mjerenja fer vrijednosti te zahtjeve za objavljivanjem za uporabu u svim MSFI -jevima. Zahtjevi ne proširuju uporabu računovodstva fer vrijednosti, nego pružaju smjernice o tome kako bi se ono trebalo primjenjivati tamo gdje je njegova upotreba već potrebna ili dozvoljena drugim standardima unutar MSFI -ja.

Društvo trenutno procjenjuje utjecaj MSFI -ja 13 na finansijske izvještaje. Društvo namjerava usvojiti novi standard s datumom stupanja na snagu.

MRS 27 (izmijenjen 2011) Odvojeni finansijski izvještaji (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

MRS 27 (izmijenjen 2011) uključuje odredbe o odvojenim finansijskim izvještajima preostale nakon što su kontrolne odredbe MRS-a 27 uključene u novi MSFI 10.

Ova izmjena nije primjenjiva na poslovanje Društva.

Objavljivanja – Prijebaj finansijske imovine i finansijskih obaveza – Dodaci MSFI-ju 7 (izdani u decembru 2011. godine i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

Dodatak zahtijeva objavljivanja koja će omogućiti korisnicima finansijskih izvješća subjekta da procijene učinak ili potencijalni učinak prijebaja, uključujući i pravo na prijebaj. Dodatak će imati učinak na objavljivanja, ali neće imati učinka na mjerenje i priznavanje finansijskih instrumenata. Društvo razmatra utjecaj ovog dodatka.

Dodatak MSFI -ju 1 Prva primjena, vezano uz državne zajmove (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine)

Ovaj dodatak pojašnjava način na koji društvo koje prvi put primjenjuje MSFI iskazuje državni zajam odobren uz kamatu nižu od tržišne prilikom prijelaza na MSFI. Također dodaje isto izuzeće od retroaktivne primjene MSFI za subjekte koji prvi put primjenjuju MSFI kao i za subjekte koji ih ne primjenjuju prvi put kada je zahtjev za objavom uključen u MRS 20 izdan u 2008.godini. Društvo ne primjenjuje ovaj dodatak.

Dodaci MSFI- jima 10, 11 i 12 o prijelaznim odredbama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1.januara 2013.godine)

Ovi dodaci omogućavaju dodatno izuzeće pri primjeni MSFI-ja 10, 11 i 12 ograničavajući zahtjev za objavom izmijenjenih usporednih podataka samo na prethodno razdoblje. Za objave koje se odnose na nekonsolidirane subjekte dodaci ukidaju zahtjev da se prezentiraju usporedni podaci za razdoblje prije prve primjene MSFI -ja 12.

Društvo razmatra utjecaj ovih dodataka.

Prijeboj financijske imovine i financijskih obveza – Dodaci MRS- u 32 (izdani u decembru 2011. godine i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine)

Dodatak je dodao smjernice za primjenu MRS -a 32 kako bi se riješile nedosljednosti utvrđene primjenom nekih od kriterija za prijeboj. To uključuje pojašnjenje značenja 'trenutno ima zakonski provedivo pravo prijeboja' te da se neki sustavi bruto podmirenja mogu smatrati ekvivalentom neto podmirenja. Društvo razmatra utjecaj ovog dodatka.

MSFI 9 Financijski instrumenti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2015. godine)

MSFI 9 je prvi standard koji je izdan kao dio šireg projekta zamjenjivanja MRS - a 39 Priznavanje i mjerenje. MSFI 9 zadržava, ali pojednostavljuje model miješanog mjerenja i utvrđuje dvije primarne kategorije mjerenja financijske imovine: amortizirani trošak i fer vrijednost. Osnova klasifikacije ovisi o poslovnom modelu subjekta i ugovornim karakteristikama novčanog toka financijske imovine. Smjernice MRS-a 39 o umanjenju vrijednosti financijske imovine i računovodstvu zaštite nastavljaju se primjenjivati. Društvo ne očekuje da će MSFI 9 utjecati na financijske izvještaje.

Društvo namjerava usvojiti novi standard s datumom stupanja na snagu.

Dodatak MSFI-ju 10, MSFI-ju 12 i MRS-u 27 – Društva u koja se ulaže (objavljen 31. oktobra 2012. godine, na snazi za godišnje periode koji počinju 1. januara 2014. godine)

Dodatak uvodi definiciju društva u koje se ulaže kao društva koje (i) pribavlja sredstva od ulagača u svrhu pružanja usluga upravljanja ulaganjima, (ii) se obvezuje prema svojim ulagačima da će svrha poslovanja biti ulaganje sredstava isključivo za potrebe porasta njihove vrijednosti ili ostvarenja prihoda od ulaganja i (iii) mjeri i procjenjuje svoja ulaganja na temelju fer vrijednosti. Društvo u koje se ulaže iskazivat će svoje podružnice po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka, te će konsolidirati samo one podružnice koje pružaju usluge koje se odnose na ulagačke aktivnosti društva.

Dodatkom MSFI-ja 12 uvode se nove objave, uključujući sve značajne prosudbe kojima se utvrđuje radi li se o društvu u koje se ulaže kao i informacije o finansijskoj ili drugoj podršci nekonsolidiranoj podružnici, bilo da se radi o namjeri pružanja podrške podružnici ili se ista već pruža. Ovaj dodatak nije primjenjiv za poslovanje Društva.

Godišnja poboljšanja rješavaju šest pitanja iz izvještajnog ciklusa 2009.-2011. godine. Sadrže promjene u:

- **MSFI-u 1 - Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja**
- **MRS-u 1 - Prezentiranje finansijskih izvještaja**
- **MRS-u 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema**
- **MRS-u 32 - Finansijski instrumenti; Prezentiranje**
- **MRS-u 34 - Finansijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine**

MSFI 15-Prihodi od Ugovora sa kupcima

Cilj ovog Standarda je utvrditi načela koja subjekt treba primjenjivati radi izvještavanja korisnika finansijskih izvještaja o korisnim informacijama u pogledu vrste, iznosa, vremenskog okvira i neizvjesnosti prihoda i novčanih tokova koji proizilaze iz ugovora sa kupcem.

Osnovno načelo ovog Standarda je taj da Društvo treba priznati prihod u iznosu naknade koju društvo priznaje u zamjenu za prijenos robe ili usluge.

Društvo prilikom ocjenjavanja vjerovatnosti naplate u određenom iznosu treba uzeti u obzir sposobnost i namjeru kupca da plati taj iznos po dospelju.

Društvo treba objaviti dovoljno informacija o neizvjesnosti naplate prihoda iz ugovora sa kupcima i o značajnim prosudbama i promjenama prosudbi koje su izvršene u primjeni ovog Standarda

2. PROCJENA ZNAČAJNOSTI

Prilikom planiranja revizije procjenili smo preliminarnu značajnost koja omogućava revizoru da reviziju planira tako da prikupi dovoljno dokaza da procjeni mogućnost pogreške u finansiskim izvještajima. Uobičajene osnove za utvrđivanje značajnosti su : ukupna imovina, ukupni prihodi, dobit prije oporezivanja i prosječna trogodišnja dobit prije oporezivanja.

Osnov za određivanje značajnosti za društvo ZU „ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO USK“ Bihać, je ukupna imovina za period 01.01-31.12.2022 godine jer predstavlja najvišu vrijednost.

Kao granicu značajnosti određen je iznos 10.483 KM dok je početna procjena značajnosti raspoređena kvantitativnim pristupom. Ovaj pristup je omogućio da planiramo prirodu, vremenski rok i obim procedura u reviziji za pojedinačne pozicije finansijskih izvještaja.

Pored materijalne značajnosti koja se određuje u skladu sa potrebama korisnika finansijskih izvještaja, odredili smo i radnu značajnost koja se postavlja na niži nivo i to 60% od ukupne značajnosti što u ovom slučaju iznosi 6.290 KM.

3. UPRAVLJANJE FINANCJSKIM RIZICIMA

3.1. Faktori financijskog rizika

Kroz svoju poslovnu aktivnost društvo je izloženo tržišnom riziku, kreditnom riziku i riziku likvidnosti. Upravljanje rizicima u društvu se bazira na nepredvidivosti razvitka na finansijskim tržištima, i cilja na to da je moguće da nastanu negativne posljedice na poslovanje društva. Društvo ne koristi izvedive finansijske instrumente da bi se osiguralo od rizika.

Upravljanje rizicima provodi se kroz finansijsku službu i upravu. Finansijski sektor u društvu identificira i procjenjuje finansijske rizike surađujući s ostalim odjeljenjima u društvu. Uprava društva je odgovorna za donošenje uputa i odluka u pogledu upravljanja rizicima.

3.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promjene u tržišnim cijenama, kao što su promjene u deviznom kursu, kamatama i cijenama kapitala, utjecati na prihod Društva ili vrijednost finansijskih instrumenata. Cilj tržišnog rizika je upravljati i kontrolirati kontrolni tržišni rizik unutar prihvatljivih parametara, dok optimizira povrat.

Rizik novčanih tokova

Kamatni rizik društva nastaje kroz dugoročne finansijske obaveze društva. Obaveze s varijabilnom kamatnom stopom stvaraju rizik negativnih novčanih tokova, koji se dijelom mora umanjiti kroz novčana sredstva s varijabilnom kamatnom stopom. Finansijska politika društva pod utjecajem je činjenice da se na većinu finansijskih obaveza plaća varijabilna kamatna stopa.

Društvo analizira svoj finansijski položaj kroz uvođenje različitih scenarija, kao naprimjer refinansiranje, alternativne mogućnosti finansiranja i slično. Na osnovu ovih scenarija se razvija utjecaj promjene kamatne stope na rezultat poslovanja.

3.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je vrsta rizika koji nastaje pri ulaganju novčanih sredstava u finansijske plasmane, a sastoji se od opasnosti da se uložena sredstva neće vratiti, odnosno da se uložena sredstva neće vratiti planiranom dinamikom. Kreditnim rizikom se upravlja na najvišem nivou društva. Kreditni rizici nastaju iz novca i novčanih ekvivalenata, depozita kod banaka i otvorenih potraživanja od kupaca. Za suradnju društvo bira banke s dobrim ugledom. Kod kupaca se procjenjuje bonitet. Pritom se u obzir uzima finansijska situacija, prethodna iskustva i drugi faktori. Invidivudalni limiti rizika se baziraju na internim i eksternim procjenama u skladu s odlukama Uprave. Prodaja pojedinačnim kupcima se odvija gotovinski ili korištenjem prihvaćenih kreditnih kartica.

Nadoknadivi iznos finansijske imovine predstavlja maksimum kreditne izloženosti. Maksimum izloženosti kreditnom riziku na datum izvještavanja je kako slijedi:

KRATKOROČNA FINACIJSKA IMOVINA	2022	2021
Potraživanja od kupaca i druga potraživanja	190.716	203.021
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	647.173	739.943
Ukupno kratkoročna finacijska imovina	837.889	942.964

Tabela 1 : Izloženost kreditnom riziku

Izloženost kreditnom riziku Društva je većinskim dijelom pod utjecajem indirektnih karakteristika svakog kupca. Društvo ispravlja na teret rashoda vrijednost potraživanja za koju se procjeni da će nastati gubici u odnosu na potraživanja od kupaca i druga potraživanja.

Društvo je na 31.12.2022. godine raspolagalo gotovinom i gotovinskim ekvivalentima u iznosu od 647.173 KM (2021: 739.943 KM).

Rizik nenaplativosti potraživanja

Ovaj rizik se odnosi na rizik od finansijskih gubitaka, u slučaju da kupac ili ugovorna strana ne ispunjava svoje ugovorne obaveze. Rizik nastaje većinskim dijelom iz potraživanja od prodaje.

Značaj rizika nenaplativosti potraživanja

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine predstavlja maksimalnu izloženost nenaplativosti potraživanja. Maksimalna izloženost nenaplativosti potraživanja na 31.12.2022. godine prikazana je u narednoj tabeli:

FINANCIJSKA IMOVINA	2022	2021
Potraživanja od kupaca	91.141	85.415
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	647.173	739.943
Ukupno finansijska imovina	738.314	1.034.870

Tabela 2 : Izloženost rizika nenaplativosti potraživanja

Rizik nenaplativosti potraživanja najvećim dijelom vezan je za potraživanja od kupaca i ostala potraživanja. Na ovaj rizik utječu individualne karakteristike svakog kupca.

3.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti definira se kao opasnost od neusklađenosti dospelosti sredstava i obaveza prema izvorima sredstava u privrednim društvima, što za posljedicu može imati teškoće s likvidnošću. Uprava društva je odgovorna za upravljanje rizikom likvidnosti. Politika za upravljanje rizikom likvidnosti Društva podrazumijeva osiguranje dovoljnih likvidnih sredstava da se obaveze podmire na vrijeme, u uslovima normalnog i ubrzanog poslovanja, bez rizika nanošenja štete ugledu Društva. Društvo teži da iznose novca i novčanih ekvivalenata održi na visokom nivou da bi se očekivani odlivi po osnovu finansijskih obaveza mogli izmiriti na vrijeme.

Društvo je izloženo sljedećim rizicima likvidnosti:

	2022	2021
Primljeni avansi	0	12.126
Obaveze prema dobavljačima	7.876	14.781
Obaveze za plate i doprinose	121.964	119.505
Odgodjeni prihod	10.000	10.000
	139.840	156.412

Tabela 3 : Rizik likvidnosti

Uvidom u analitičke kartice pojedinih dobavljača i IOS-e na dan 31.12.2022. godine stekli smo razumno uvjerenje da su isti evidentirani u skladu sa MRS/MSFI.

Upravljanje kapitalom

Kapital Društva na datum izvještavanja je pozitivan. Iskazana ukupna vrijednost kapitala na 31.12.2022. godine iznosi 1.113.898 KM (2021: 1.253.917 KM). Ukupan osnovni kapital-ostali oblici vlasničkog kapitala je iskazan u iznosu od 126.293 KM, dok ostatak kapitala čini neraspoređena dobit ranijih godina u iznosu od 1.127.624 KM, gubitak izvještajne godine u iznosu od 140.019 KM.

Uvidom u izvod iz Sudskog registra može se uočiti nepodudaranje pozicije osnovnog kapitala koji je iskazan kroz financijske izvještaje u iznosu od 126.293 KM, dok je osnovni kapital u izvodu iz Sudskog registra navedene u iznosu od 0 KM.

4. OBAVJEŠTENJA PO POZICIJAMA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

4.1. Prihodi od prodaje

POSLOVNI PRIHODI	2022	2021
Prihodi od prodaje učinaka-Grupa 61	1.769.560	1.576.533
Ostali poslovni prihodi-Grupa 65	146.813	195.674
Ukupno poslovni prihodi	1.916.373	1.772.207

Tabela 4 : Poslovni prihodi

Poslovni prihodi društva u 2022. godini iznosili su 1.916.373 KM (2021: 1.772.207 KM).

U odnosu na prethodnu poslovnu godinu kod poslovnih prihoda zabilježeno je povećanje u iznosu od 144.166 KM, odnosno za 8,13%.

Prihodi od prodaje učinaka su prihodi zbog kojih je Društvo i osnovano i oni proizilaze iz osnovne djelatnosti(čine 92,33%) .Ostale poslovne prihode čine odloženi prihodi iz osnova donacija, refundacija porodijskog i ostalih vidova bolovanja,prihoda od ZZO vakcina i slični prihodi.

4.2. Materijalni troškovi

MATERIJALNI TROŠKOVI	2022	2021
Materijalni troškovi	199.877	226.321
Ukupno materijalni troškovi	199.877	226.321

Tabela 5 : Materijalni troškovi

Materijalni troškovi sastoje se od svih materijalnih troškova koji su u toku perioda evidentirani na kontima grupe 51.

Materijalni troškovi u poslovnoj 2022. godini iznosili su 199.877 KM (2021: 226.321 KM).

U odnosu na prethodnu poslovnu godinu kod materijalnih troškova zabilježeno je smanjenje u iznosu od 26.444 KM, odnosno za 11,69%.

4.3. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

TROŠKOVI PLAĆA I OSTALIH PRIMANJA	2022	2021
Bruto plaća	1.361.863	1.154.865
Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	170.675	167.647
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	44.493	54.622
Ukupno troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	1.577.031	1.377.134

Tabela 6 : Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja za poslovnu 2022. godinu iznosili su 1.577.031 KM (2021: 1.377.134 KM). U odnosu na prethodnu poslovnu godinu kod troškova neto plaća i naknada plaća zabilježeno je povećanje u iznosu od 206.998 KM, kod troškova ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih zabilježeno povećanje u iznosu od 3.028 KM.

Ukupno povećanje troškova plaća i ostalih ličnih primanja iznosilo je 199.897 KM, odnosno izraženo u procentima za 14,51% .

4.4. Troškovi proizvodnih usluga

TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	2022	2021
Troškovi proizvodnih usluga	81.699	88.495
Ukupno troškovi proizvodnih usluga	81.699	88.495

Tabela 7 : Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga u poslovnoj godini 2022 godini iznosili su 81.699 KM (2021: 88.495 KM), što predstavlja smanjenje za 6.796 KM, odnosno za 7,68 %.

4.5. Troškovi amortizacije

TROŠKOVI AMORTIZACIJE	2022	2021
Troškovi amortizacije	154.024	150.735
Ukupno troškovi amortizacije	154.024	150.735

Tabela 8 : Rashodi amortizacije

Rashodi amortizacije u tekućem periodu iznosili su 154.024 KM (2021: 150.735 KM). U odnosu na prethodnu poslovnu godinu ovi rashodi su veći za 3.289 KM, odnosno za 2,18%.

U skladu sa MRS 16 –Nekretnine, postrojenja i oprema stalna sredstva ispravno evidentirana a obračun amortizacije evidentiran u skladu sa važećim propisima .

Uvidom u kartice pojedinih stalnih sredstava i obračun amortizacije na dan 31.12.2022 godine uvjerali smo se da društvo posebno evidentira obračun amortizacije za donirana sredstva što je u skladu sa MRS 20-Donacije.

4.6. Nematerijalni troškovi

NEMATERIJALNI TROŠKOVI	2022	2021
Nematerijalni troškovi	43.126	44.247
Ukupno nematerijalni troškovi	43.126	44.247

Tabela 9: Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi u poslovnoj 2022. godini iznosili su 43.126 KM (2021: 44.247 KM). U odnosu na prethodnu poslovnu godinu ovi troškovi su smanjeni za 1.121 KM odn. za 2,53 % .

4.7. Finansijski prihodi

Društvo je u toku poslovne godine ostvarilo finansijske prihode u iznosu od 26 KM (2021: 28 KM). Ovi prihodi se odnose na prihode po osnovu kamate na depozite po viđenju.

4.8. Finansijski rashodi

Ukupni finansijski rashodi za poslovnu godinu 2022. iznosili su 1 KM (2021: 0 KM).

4.9. Ostali prihodi i dobiti

OSTALI PRIHODI I DOBICI	2022	2021
Ostali prihodi po drugim osnovama	8.976	0
Ukupno ostali prihodi i dobiti	8.976	0

Tabela 10: Ostali prihodi i dobiti

Ostali prihodi i dobiti u poslovnoj 2022. godini su iznosili 8.976 KM (2021: 0 KM). Prihod se odnosi na prihod od prodaje transportnih vozila .

4.10. Ostali rashodi i gubici

OSTALI RASHODI I GUBICI	2022	2021
Ostali rashodi po drugim osnovama	0	0
Manjkovi	0	500
Rashodi po osnovu isp.vrij.potraživanja	2.004	3.410
Ukupno ostali rashodi i gubici	2.004	5.499

Tabela 11: Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici u poslovnoj 2022 godini su iznosili 2.004 KM (2021: 5.499 KM).

Ovi rashodi se glavninom odnose na rashode iz osnova ispravke vrijednosti potraživanja i rashoda na zalihama.

4.11. Gubitak od usklađenja vrijednosti

GUBICI OD USKLAĐENJA	2022	2021
Gubitak od usklađenja vrijednosti	7.782	376
Ukupno gubici od usklađenja vrijednosti	7.782	376

Tabela 12: Gubici od usklađenja vrijednosti

Gubici od usklađenja vrijednosti u poslovnoj 2022 godini su iznosili 7.782 KM (2021: 376 KM). Ovi gubici se odnose na rashode iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki materijalno neznačajnih grešaka iz prethodnih perioda.

4.12. Rezultat poslovanja

REZULTAT POSLOVANJA	2022	2021
Neto dobit/gubitak perioda	(140.019)	(128.610)
Neto dobit/gubitak neprekinutog poslovanja	(140.019)	(128.610)

Tabela 13: Rezultat poslovanja

Društvo je u poslovnoj godini 2022. ostvarilo neto gubitak u iznosu od 140.019 KM (2021: neto gubitak 128.610 KM). Ustanova je poslovala sa gubitkom koji je veći u odnosu na raniju godinu. To je rezultat povećanih materijalnih troškova i amortizacije stalnih sredstava.

4.13. Kretanje nematerijalne i materijalne imovine

U toku poslovne godine nije bilo promjena na kontima ulaganja u materijalnu imovinu. Stanje nematerijalnih sredstava na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 1.686,87 KM sadašnje vrijednosti.

U 2022. godini Društvo je imalo slijedeće promjene na materijalnim stalnim sredstvima:

Opis	Zemljište	Građevinski objekti - stanovi	Oprema	Alati, pogonski i uredski namještaj	Transportna sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost							
Stanje 01.01.2022.	284.000	1.141.448	618.343	208.952	216.028	0	2.468.771
Povećanja	0	8.395	54.367	0	0		62.762
Smanjenja	0	0	12.973	0	0		12.973
Stanje 31.12.2022.	284.000	1.149.843	659.737	208.952	216.028	0	2.518.560
Ispravak vrijednosti							
Stanje 01.01.2022.	0	534.095	399.465	187.470	112.267	0	1.233.297
Amortizacija		63.836	56.489	12.483	20.446		153.254
Smanjenja	0	0	12.973	0	0		12.973
Stanje 31.12.2022.	0	597.931	442.981	199.953	132.713	0	1.373.578
Neto knjigovodstvena vrijednost							
Stanje 01.01.2022.	284.000	607.353	218.878	21.482	103.761		1.235.474
Stanje 31.12.2022.	284.000	551.912	216.756	8.999	83.315	0	1.144.982

Tabela 14: Kretanje materijalnih stalnih sredstava

Direktor Ustanove donio je Odluku o vršenju godišnjeg popisa pod brojem 626/21 dana 09.12.2022. godine te o formiranju komisija kako bi se izvršio temeljan popis i stvarno stanje uskladilo sa finansijskim evidencijama. Zadatak popisnih komisija je da na osnovu činjeničnog stanja sačine pojedinačne i zbirne izvještaje o popisu.

Na osnovu izvještaja o popisu sa 31.12.2022. godine komisija je predložila rashodovanje stalnih sredstava koja su potpuno otpisana i nemaju upotrebne vrijednosti i to

- INKUBATOR SA HLADJENJEM u iznosu od 12.972,96 KM.
- 4 AUTO GUME u iznosu od 512,75 KM

Upravni odbor društva je usvojio Izvještaj o popisu i donio Odluku broj 232/2023 od 26.01.2023 kojom nalaže da se provedu odgovarajuća knjiženja u finansijskom računovodstvu po prijedlogu Komisije.

Od ukupnih nabavki u iznosu od 62.762,51 KM glavnina se odnosi na sljedeće nabavke:

-laboratorijsku i ostalu opremu u iznosu od 54.367,59 KM

-Ulaganja u građevinske objekte u iznosu od 8.394,92 KM

Sve gore navedeno je ispravno proknjiženo.

4.14. Zalihe

ZALIHE	2022	2021
Sirovine i materijal	14.907	12.730
Gotovi proizvodi	0	0
Trgovačka roba	0	0
Ukupno zalihe	14.907	12.730

Tabela 15: Zalihe

Stanje zaliha na dan 31.12.2022. godine iznosilo je 14.907 KM (2021: 12.730 KM), a odnosi se na zalihe lož ulja, auto guma u upotrebi i sitnog inventara u upotrebi. Sitan inventar se otpisuje 100% u tekućoj godini.

U odnosu na početno stanje na dan 01.01.2022.godine došloje do neznatnog povećanja zaliha sirovina i materijala.

Revizijom nismo utvrdili da postoji moguće precjenjivanje zaliha. Zalihe se mjere po trošku nabave ili po neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže u skladu s načelom opreznosti.

4.15. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI	2022	2021
Gotovina	647.173	739.943
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti	647.173	739.943

Tabela 16: Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu s prvobitnim dospijećem tri mjeseca ili manje i koja podliježu neznatnom riziku promjene vrijednosti. Društvo je na 31.12.2022. godine imalo 647.173 KM na raspolaganju (2021: 739.943 KM). Gotovinu Društva čini novac na transakcijskim računima u domaćoj valuti.

Revizijski dokaz: Izvodi poslovnih banaka Uni Credit d.d. Sarajevo, Raiffeisen bank dd Sarajevo, Union banka dd Sarajevo na dan 31.12.2022 godine.

Transakcije vezane za blagajničko poslovanje provede se u skladu s propisima. Stanja iskazana na žiro – računima banaka na 31.12.2022. godine odgovaraju stanju na izvodima banaka.

4.16. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

POTRAŽIVANJA OD KUPACA I DRUGA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	2022	2021
Potraživanja od kupaca u zemlji	91.141	85.415
Sumnjiva i sporna potraživanja	0	0
Druga kratkoročna potraživanja	99.575	117.606
Ukupno kratkoročna potraživanja	190.716	203.021

Tabela 17: Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Ukupna kratkoročna potraživanja na 31.12.2022. godine iznosila su 190.716 KM (2021: 203.021 KM). U odnosu na prethodni period potraživanja od kupaca u zemlji smanjila su se za 10.867 KM.

Nismo utvrdili da postoje potraživanja koja nisu valjana. Društvo potraživanja od kupaca iskazuje u pravilnom periodu. Navedena potraživanja pripadaju Društvu.

Na osnovu Prijedloga Centralne Komisije za popis isknjižena su na teret rashoda od otpisa potraživanja od kupaca potraživanja u iznosu od 1.804,00 KM .

U okviru sintetičkog konta 211-Potraživanja od kupaca u zemlji a na osnovu analitičkih postupaka u reviziji utvrdili smo da:

-Potraživanja od kupaca za pružene usluge u ukupnom iznosu od 91.140,72 KM evidentirana su na osnovu faktura čiji najveći dio čine potraživanja od komunalnih društava i to 24.803,10 KM (27,21%) je iskazan u realnim i fer vrijednostima.

Metodom uzorka smo pregledali ovjerene IOS-e pojedinih kupaca i uvjerali se da se salda testiraju u skladu sa pozitivnim propisima.

Revizijski dokaz :IOS „Ćima- Komerc“ doo Bosanska Krupa,JKP „Vodovod I kanalizacija“ Velika Kladuša, „Kovgrad“ doo Bužim, „Seja“ doo Sanski Most i drugi.

U okviru sintetičkog konta 232- Potraživanja od zaposlenika i 233-Potraživanja od državnih organa i institucija evidentiraju se potraživanja od ZZO USK po osnovu pružanja zdravstvene zaštite, potraživanja za refundacije i ostala kratkoročna potraživanja.

Najznačajnija potraživanja čine potraživanja koja su evidentirana po osnovu Ugovora sa ZZO USK Bihać o pružanju zdravstve zaštite u periodu 01.01.2022 - 31.12.2022 g. u ukupnom iznosu od 72.155,40 KM.

U okviru sintetičkog konta 238-Ostala kratkoročna potraživanja evidentirana su potraživanja od društva Grizelj D.O.O. Sarajevo u iznosu od 9.277,67 km .Potraživanje je nastalo kao rezultat uplate avansa za nabavku autoklava. Društvo Grizelj D.O.O. nije ispunilo svoju ugovorenu obavezu u potpunosti i po tom osnovu ostalo u obavezi da izvrši povrat uplaćenih sredstava u iznosu od 9.277,67 km . Općinski Sud u Bihaću je 12.juna 2015 donio presudu u korist JU Zavoda za javno zdravstvo USK a potom je presuda postala izvršna 12.07.2015 godine. Do dana 31.12.2021 godine iznos ovog potraživanja nije naplaćen.

Potraživanja za PDV

POTRAŽIVANJA ZA PDV	2022	2021
Potraživanja za PDV	0	0
Potraživanja za PDV	0	0

Tabela 18: Potraživanja za PDV

Društvo nije obveznik PDV .

4.17. Kapital

KAPITAL	2022	2021
Osnovni kapital	126.293	126.293
Zakonske rezerve	0	0
Revalorizacione rezerve	0	0
Dobit/gubitak tekuće godine	(140.019)	(128.610)
Akumulirani dobitak	1.127.624	1.256.234
Gubitak ranijih godina	0	0
Ukupno kapital	1.113.898	1.253.917

Tabela 19: Kapital društva

Ukupan kapital Društva na 31.12.2022. godine iznosi 1.113.898 KM. Kapital Društva se sastoji od osnovnog kapitala u iznosu od 126.293 KM, gubitka tekuće godine u iznosu od 140.019 KM, akumuliranog dobitka iz prethodnih godina u iznosu od 1.127.624 KM

Rezultat poslovanja je ispravno prenesen iz bilansa uspjeha.

4.18. Dugoročna rezervisanja i obaveze

DUGOROČNA REZERVISANJA	2022	2021
Dugoročna rezervisanja za troškove kredita	0	69
Dugoročna ragraničenja	745.727	795.516
Ukupno obaveze po osnovu rezervisanja	745.727	795.585

Tabela 20 : Dugoročna rezervisanja

Ukupan iznos dugoročnih razgraničenja na dan 31.12.2022. godine iznosio je 745.727 KM (2021: 795.585 KM). Vrijednost razgraničenja se smanjila za 49.858 KM, odnosno 6,27%.

Razgraničenja se odnose na odložene prihode iz donacija u skladu sa MRS 20-Donacije
Revizijski dokaz: Obračun amortizacije na donirana sredstva i evidencija kroz analitičku karticu konta 407200-Odloženi prihodi iz donacija i analitičku karticu konta 652100-Prihod iz osnova doniranih sredstava.

4.19. Obaveze iz poslovanja

OBAVEZE IZ POSLOVANJA	2022	2021
Primljeni avansi	0	0
Dobavljači u zemlji	7.876	14.781
Odgodjeni prihod	10.000	10.000
Ukupno obaveze iz poslovanja	17.876	24.781

Tabela 20: Obaveze iz poslovanja

Obaveze iz poslovanja za tekuću poslovnu godinu iznosile su 17.876 KM (2021: 24.781 KM). U odnosu na prethodni period zabilježeno je smanjenje obaveza prema dobavljačima u zemlji za 6.905 KM ..

Revizijski dokaz: IOS Dobavljača „Unifarm“ doo Lukavac, „SK Sistem“ doo Tuzla, JP „BH Pošta“ Bihać i drugi

4.20. Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih

OBAVEZE PO OSNOVU PLAĆA	2022	2021
Obaveze po osnovu plaća i naknada plaća	116.681	105.145
Obaveze za ostala primanja	5.283	14.360
Obaveze po osnovu plaća	121.964	119.505

Tabela 21: Obaveze po osnovu plaća, naknada plaća i ostalih primanja zaposlenih

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih na datum izvještavanja su iznosile 121.964 KM (2021: 119.505 KM). U odnosu na prethodnu poslovnu godinu ove obaveze su veće za 2.459 KM odn. 2,06 %.

Društvo je izvršilo uknjižavanje plata i pripadajućih poreza i doprinosa za svih 12 mjeseci 2022. godine, a kao obaveza na dan 31.12.2022. godine ostala je neisplaćena neto plata za mjesec Decembar.

5. UTVRĐIVANJE POŠTIVANJA ZAKONA OD STRANE UPOSLENIH U DRUŠTVU

U toku revizije nismo uočili slučajeve nepoštivanja zakonskih odredbi u knjigovodstvu Društva, te pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

6. PRISTUP INFORMACIJAMA

Zakonski zastupnici Društva dali su nam sva potrebna objašnjenja i dokaze. Kao dio dokumentacije o vršenju revizije pohranili smo i pismo o izjavi odgovornosti zakonskih zastupnika za finansijske izvještaje Društva.

7. OSVRT NA POŠTIVANJA PRINCIPA NEOGRANIČENOG VREMENA POSLOVANJA

Naša odgovornost je da tokom provođenja revizije finansijskih izvještaja ocijenimo da li je prihvatljiva procjena uprave da finansijske izvještaje sastavi na osnovi pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja, kao i da razmotrimo postoje li događaji i okolnosti koji upućuju na veliku neizvjesnost glede vremenski neograničenog poslovanja, a koji bi trebali biti objavljeni u finansijskim izvještajima.

Obavezni smo da ocijenimo procjenu uprave da Društvo nastavi poslovati u vremenski neograničenom roku, i to za period koje je koristila uprave, a koje ne može biti kraće od 12 mjeseci.

Nakon provođenja odgovarajućih radnji kojima ocjenjujemo pretpostavku vremenske neograničenosti poslovanja, i razmatranja prikladnosti objava u finansijskim izvještajima izrazili smo pozitivno mišljenje.

8. OSVRT NA INTERNE KONTROLE

Jedna od faza prethodne revizije je revizija internih kontrola. Prethodna revizija bi se u pravilu trebala obavljati do datuma na koji se izdaju finansijski izvještaji, a završna revizija nakon datuma izdavanja finansijskih izvještaja. MRevS 400 definiira interne kontrole kao cjelokupnost stajališta, svijesti i djelovanja uprave u odnosu na kontrolu i njenu važnost u Društvu.

Djelotvornost i uspješnost kontrole ovisi u uslovima u kojima djeluje sistem internih kontrola, i to: filozofija i način upravljanja menadžmenta, organizacijska struktura društva, djelovanje interne revizije (ako postoji), kadrovske politike i raspodjele ovlasti i odgovornosti.

Djelotvorna raspodjela ovlasti i odgovornosti u društvu usmjerena je na kontrolu rada jednog zaposlenika od strane drugog zaposlenika, čime se uspostavlja mehanizam za otkrivanje prevara i pogrešaka.

MRevS 400 u tački 8. navodi sljedeće kontrole postupke koje uspostavlja uprava radi provođenja usvojene politike, zaštite imovine, otkrivanja pogrešaka i prevara, valjanosti i potpunosti računovodstvenih evidencija te pravodobne pripreme finansijskih informacija:

- ***Odobrovanje, pregled i izvještavanje o usklađivanjima,***
- ***Provjera aritmetičke tačnosti knjiženja,***
- ***Odobrenje i provjera dokumenata,***
- ***Ograničenje pristupa imovini i knjiženjima,***
- ***Usporedba i analiza finansijskih rezultata s planiranim.***

U procesu revizije izradili smo radnu dokumentaciju i prikupili dokaze metodom ispitivanja i potvrđivanja (upiti zaposlenima i upravi, verifikacije i potvrđenja), posmatranjem (kontrola propisa). Ispitali smo da li uopšte postoji sistem internih kontrola, te da li taj isti sistem djeluje. Nakon što smo utvrdili postojanje ovog sistema u društvu ispitivali smo djeluje li sistem pomoću programa za ocjenu sistema internih kontrola.

Ciljevi za ocjenu sistema interne kontrole i rezultati su sljedeći:

- Valjanost
- Potpunost
- Cutoff
- Autorizacija
- Procjena
- Klasifikacija
- Prenos i sabiranje

9. OSVRT NA POREZNE ASPEKTE U DRUŠTVU

Društvo nije obveznik plaćanja indirektnih poreza.

10. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

U skladu s Međunarodnim Revizijskim Standardom 560.4. ciljevi revizora su nam da pribavimo dovoljne i primjereni revizijski dokazi o tome da li su se u događaji nastali nakon datuma finansijskih izvještaja i datuma izdavanja revizijskog mišljenja primjerenom odrazili finansijskim izvještajima, te da primjerenom reagiramo na činjenice koje su nam stavljene na uvid nakon datuma izdavanja izvještaja o obavljenoj reviziji, koje bi, da su bile poznate na taj dan mogle uzrokovati mijenjanje mišljenja revizora.

U skladu s revizijskim procedurama koje se tiču naknadnih događaja Upravi Društva postavili smo sljedeća pitanja, te dobili sljedeće odgovore:

- *Da li je došlo do nekih novih čvrsto preuzetih obaveza, pozajmljivanja ili jamstava? NE*
- *Da li je planirana ili se dogodila prodaja ili stjecanje značajnog dijela imovine? NE*
- *Da li su planirana ili su se dogodila povećanja kapitala? NE*
- *Da li je došlo do uništavanja značajnog dijela imovine subjekta? NE*
- *Da li je došlo do značajnih promjena u vezi s nepredvidivim obavezama u skladu s MRS 37? NE*
- *Da li su obavljena neka neobična računovodstvena prepravljivanja ili se tek namjeravaju obaviti? NE*
- *Da li nešto dogodilo ili će se vjerovatno dogoditi nešto bi moglo dovesti u pitanje prikladnosti računovodstvenih politika primijenjenih pri sastavljanju finansijskih izvještaja? NE*
- *Da li je nastao neki događaj koji je relevantan za mjerenje procjena ili rezervisanja sadržanim u finansijskim izvještajima Društva? NE*
- *Da li je nastao neki događaj koji bi utjecao na nadoknadivu vrijednost imovine, odnosno što bi uzrokovalo umanjenje vrijednosti imovine u skladu s MRS 36? NE*

11. NEOVISNOST REVIZIJSKOG TIMA

U sklopu preliminarnih aktivnosti ocijenili smo neovisnost revizijskog tima u odnosu na Društvo. U skladu s ovim zaključili smo da ne postoje određene zabrane koje bi nekog od članova revizorskog tima doveli u situaciju da ne može raditi reviziju. Također nismo utvrdili postojanje finansijskog interesa u Društvu, niti zajmove ili slično od klijenta. Poslovne veze s klijentom tiču se samo revizije. Ne postoje porodične i lične veze s zaposlenima u Društvu. Niko od naših zaposlenih nije radio u Društvu koje se revidira niti ima plan da u skorijoj budućnosti traži zaposlenje u Društvu. Nismo pružali niti finansijske niti pravne usluge koje bi imale bitan utjecaj na rješavanje sudskih sporova. Niko od zaposlenih u revizorskoj kući nije obavljao poslove u upravi društva. Nismo vršili nikakve ispravke u knjiženju. Nadalje, nema slučajeva u kojima je neko od zaposlenih u revizorskoj kući primao poklone od klijenta. Cijena revizije nije znatno manja od prosječne tržišne, te odgovara trenutnom stanju u okruženju. Dokumente za rad revizije pripremali smo sami.

Niko od članova revizorskog tima nije pružao revizorske usluge koje bi znatno utjecale na rezultat revizije. Po samoprocjeni revizori posjeduju dovoljno stručnosti za obavljanje revizije na kvalitetan način. Nismo zastupali klijenta u pravnim sporovima i slično. Ne postoje lična poznanstva koji bi doveli do narušavanja neovisnosti revizije. Također, nema straha od davanja objektivnog mišljenja i rada revizije s dovoljnim profesionalnim skepticizmom.

Osnovni podaci o revizorskom društvu

1. Naziv društva	REMES d.o.o. Bihać
2. Sjedište društva	Bihać, Mehmedalije Maka Dizdara 6/2
3. Datum osnivanja	27.12.2006 godine
4. Matični broj upisa	1-5585-00
5. Revizori društva	Mehić Ljiljana Bates Davor
6. Licenca društva	9010338102 Registar FMF

12. ZAKLJUČAK

Reviziju Društva ne obavljamo po prvi put. U toku revizije nismo uočili činjenice koje bi za rezultat imale modifikaciju mišljenja revizora. Naglašavamo, da mi kao revizori nismo odgovorni da pregledamo sve transakcije provedene u Društvu tokom godine, naročito one nematerijalne. Revizija se obavlja na temelju testova kontrola, testova detalja koji se obavljaju na temelju uzoraka i analitičkih procedura kojima se potvrđuje logičnost kretanja između pojedinih pozicija izvještaja i pravilna primjena računovodstvenih politika koje moraju biti u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom. Svojim testiranjem nastojimo steći razumno, a ne apsolutno uvjerenje da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne navode nastale temeljem pogreške ili prevare. Zbog toga, značajni i pogrešni navodi mogu ostati neotkriveni.